

ISSN (Print) : 2773-9090
ISSN (Online) : 2773-9104

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3

กันยายน - ธันวาคม 2564
Vol.1 No.3 September - December 2021

J.E.I.L. วารสาร การศึกษาและ นวัตกรรมการเรียนรู้

JOURNAL OF EDUCATION AND INNOVATIVE LEARNING

JEL. วารสาร
การศึกษาและ
นวัตกรรมการเรียนรู้
JOURNAL OF EDUCATION AND INNOVATIVE LEARNING

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2564 Vol.1 No.3 September - December 2021

JEL. วารสาร การศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้

JOURNAL OF EDUCATION AND INNOVATIVE LEARNING

ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2564 Vol.1 No.3 September - December 2021

ผู้จัดทำ	สำนักการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.นิวัติ แก้วประดับ รศ.ดร.จุฑามาส ศตสุข	
บรรณาธิการ	รศ.ดร.วันดี สุทธิรงค์	
กองบรรณาธิการ	ศ.ดร.ใจทิพย์ ณ สงขลา รศ.ดร.ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ รศ.ดร.สุมาลี ชัยเจริญ รศ.ดร.อิศรา ก้านจักร รศ.ดร.ปณิดา วรรณพิรุณ รศ.ดร.บัณฑิต ทิพาการ ผศ.ดร.ศศิธร สุวรรณเทพ ผศ.ดร.โอภาส เกาไศยาภรณ์ ผศ.นพ.กฤษณะ สุวรรณภูมิ ผศ.ดร.ปาริชาติ มณีมีย์ ผศ.ดร.ธนศ ปานรัตน์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
กองจัดการ	นายสรารุณี เลิศล้ำไตรภพ นางสาวรัตนา สุวรรณการ นางวนิดา กาเหรัมย์	
วัตถุประสงค์	1. เพื่อรวบรวม เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนงานวิจัยในชั้นเรียน 2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลงานวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาในหลากหลายสาขาวิชา ทั้งคณาจารย์ นักศึกษา และนักวิชาการต่าง ๆ 3. เพื่อสนับสนุนให้เกิดการวิจัย ค้นคว้า และสร้างนวัตกรรมการศึกษาใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย	
กำหนดเผยแพร่	ปีละ 3 ฉบับ (มกราคม-เมษายน พฤษภาคม-สิงหาคม และ กันยายน-ธันวาคม)	
ข้อมูลติดต่อ	บรรณาธิการ วารสารการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สำนักการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 โทรศัพท์ 0 7428 9215 Email : jeiljournalpsu@gmail.com	

บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ประเมินบทความ โดยเนื้อหาและข้อมูลในบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร การศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นข้อคิดเห็นและความรับผิดชอบของผู้เขียน กองบรรณาธิการวารสารไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยหรือร่วมรับผิดชอบใด ๆ และไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอกบทความเพื่อใช้ประโยชน์ทางวิชาการ แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาของบทความทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ประโยชน์

บทบรรณาธิการ

วารสารการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้ ฉบับนี้ เป็นฉบับที่สาม ของปี 2564 เพื่อนำเสนอ ผลงานวิชาการและงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนงานวิจัยในชั้นเรียนจาก ความหลากหลายสาขาวิชา เนื้อหาของฉบับนี้ เป็นสาระที่เกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบบทความวิจัยและบทความวิชาการ ประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ การพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและ นวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา, ผลของการจัดการเรียนรู้แบบฝึก ปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนาการ โภชนาคลินิก และโภชนาการชุมชนต่อการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ของ นักศึกษาหลักสูตรโภชนาการและการกำหนดอาหาร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ผลของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติต่อการพัฒนาทักษะการใช้ เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ, กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่ความภูมิใจในตนเองของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม, การมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่คณะของประธานคณะกรรมการ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง และบทความวิชาการ 1 เรื่อง คือ การประยุกต์ใช้แนวคิด DISC ในการขับเคลื่อนการบริหารงานภายในสถานศึกษา ซึ่งจะพบว่าเนื้อหา ของบทความทั้งหมดมีความหลากหลายและน่าสนใจ สำหรับนักวิชาการและผู้สนใจทั่วไป

ในนามของสำนักการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้ และกองบรรณาธิการวารสารการศึกษาและ นวัตกรรมการเรียนรู้ ขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอก ที่ให้ข้อ เสนอแนะเพื่อความสมบูรณ์ของบทความ ขอขอบคุณทีมงานทุกฝ่ายที่ได้สนับสนุนให้วารสารฉบับนี้ สำเร็จตามเป้าหมาย กองบรรณาธิการวารสารการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้ จะเป็นเวทีทางวิชาการสำหรับนักวิจัย นักวิชาการ และผู้อ่านทุกท่าน ที่จะส่งเสริมการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเรียนรู้ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษานี้ เชื่อว่าคุณค่าด้านวิชาการใน วารสารฉบับนี้จะมีประโยชน์สำหรับอาจารย์ทุกท่าน ในการนำไปใช้พัฒนาการจัดการศึกษาระดับ อุดมศึกษาต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.วินดี สุทธิรงค์

บรรณาธิการ

บทความวิจัย

การพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ, สุริยะ วชิรวงศ์ไพศาล และ ตรุณี ปัญจรัตน์นาก	219
ผลของการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนาการ โภชนาคลินิก และโภชนาการชุมชนต่อการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรโภชนาการศาสตร์และการกำหนดอาหาร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปฐมาวดี ทองแก้ว	239
ผลของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติต่อการพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ จารุวรรณ มณีศรี และ ศิริพร อัจฉรวงศ์	253
กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่ความภูมิใจในตนเองของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม สุระศักดิ์ วันริโก, รัตนา สาระคำ และ พิษณุ ศิลาอาสน์	269
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะ ของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดตรัง มารี จิตบรรจง และ ละมุล รอดขวัญ	285
บทความวิชาการ	
การประยุกต์ใช้แนวคิด DISC ในการขับเคลื่อนการบริหารงานภายในสถานศึกษา นวัตน์ ไชยมณี, นรินทร์ จุลทรัพย์ และ กิตติพร เนาว์สุวรรณ	301

Contents

Vol.1 No.3 September - December 2021

Research Articles

Development of Active Learning Management Platform Using Constructivism on the Topic of ICT System and Innovation for Educational Administration in Graduate Level

Phongsak Phakamach, Suriya Wachirawongpaisarn, and
Darunee Panjarattanakorn

219

The Effect of Practicum in Food Service Management, Clinical Nutrition and Community Nutrition on Learning Competencies of Students in Nutrition and Dietetic Program, Faculty of Science and Technology, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Patthamawadee Tongkaew

239

The Effect of Practice-based Learning on the Development of Scientific Instruments Use Skills among Undergraduate Students in Food Science and Nutrition Program

Jaruwan Maneesri and Siriporn Adnarong

253

Online Teaching Management Strategies on Self-Esteem of Students: Case Study of First Year Vocational Certificate Students at Department of Retail Business, Mahasarakham Vocational College

Surasak Wanriko, Rattana Sarakham, and Phitsanu Sila-at

269

Participational of Basic Education School Board Committee in Educational Management as Perceived by Chairmen Under Trang Primary Educational Service Area Office

Maree Jitbanjong and Lamun Roodkhuan

285

Academic Article

Applying the DISC Concept to Drive Administration within Education Institutes

Navarat Waichompu, Niran Chullasap, and Kittiporn Nawsuwan

301

Development of Active Learning Management Platform Using Constructivism on the Topic of ICT System and Innovation for Educational Administration in Graduate Level

Phongsak Phakamach^{1*}, Suriya Wachirawongpaisarn², and Darunee Panjarattanakorn¹

Received: August 10, 2021 **Revised:** September 20, 2021 **Accepted:** September 29, 2021

Abstract

Research and development of educational innovations as well as the design of proactive learning management using creative cognitive processes are critical issues in the current situation. This research aimed to design and create, test, implement, and evaluate a prototype of an active learning management platform using constructivism on the topic of ICT System and Innovation for Educational Administration. This research is research and development. The target group studied by purposive sampling were the students in Master of Educational Administration, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, for a total of 82 graduate students in year 2020. There are four steps in the research methodology: 1) user needs study and analysis; 2) platform design and development; 3) usability testing and evaluation; and 4) platform performance improvement.

The research results were as follows: 1) an active learning management platform using constructivism on the topic of ICT System and Innovation for Educational Administration uses database life cycle (DBLC) development process. Experimenting with the operational platforms for graduate learning involves learning alongside technology with a simple implementation. Students have a high level of satisfaction with the module prototype that is evolving and 2) the structure of this education platform consisted of a content web site, lecturer and students database, knowledge evaluation model, knowledge memorandum, web board, knowledge asset, document download and gallery. Therefore, the resulting module prototype provides students with practical skills in ICT learning and innovation for effective educational administration, including the development of skills in using digital platform for education as well.

Keyword: Active Learning Management, Constructivism, ICT System, Innovation, Educational Administration

¹ Educational Administration Innovation Department, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

² Educational Innovation Institute, Promote Alternative Education Association

* Corresponding author e-mail: p_phakamach@hotmail.com, phongsak.pha@rmutr.ac.th

การพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

พงษ์ศักดิ์ พกามา^{1*}, สุริยะ วชิรวงศ์ไพศาล², และ ดรุณี ปัจจรัตน์¹

รับบทความ: 10 สิงหาคม 2564 แก้ไขบทความ: 20 กันยายน 2564 รัับตีพิมพ์: 29 กันยายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษารวมถึงการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการสร้างสรรค์ทางปัญญาเป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและสร้าง ทดสอบ ทดลองใช้ และประเมินต้นแบบแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 82 คน วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ 2) การออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์ม 3) การทดสอบการใช้งานและประเมินผล และ 4) การปรับปรุงสมรรถนะของแพลตฟอร์ม

ผลการวิจัยพบว่า 1) แพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาใช้กระบวนการพัฒนาฐานข้อมูลแบบดีบีแอลซี ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าแพลตฟอร์มมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้จริง การทดลองใช้แพลตฟอร์มสำหรับการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการเรียนรู้ควบคู่ไปกับเทคโนโลยีโดยมีการใช้งานที่ไม่ยุ่งยาก และนักศึกษามีความพึงพอใจในการใช้แพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก 2) แพลตฟอร์มนี้มีโครงสร้างที่ประกอบด้วยเว็บไซต์ฐานข้อมูลอาจารย์และนักศึกษา บันทึกความรู้ แบบประเมินความรู้ กระดานสนทนา คลังความรู้ ดาวโหลดเอกสาร และภาพกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น แพลตฟอร์มที่ได้จะช่วยให้ผู้ศึกษามีทักษะเชิงปฏิบัติการในการเรียนรู้ด้านระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านการใช้งานแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ระบบไอซีที นวัตกรรม การบริหารการศึกษา

¹ สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

² สถาบันนวัตกรรมการศึกษา สมาคมส่งเสริมการศึกษาทางเลือก

* Corresponding author e-mail: p_phakamach@hotmail.com, phongsak.pha@rmutr.ac.th

บทนำ

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือไอซีที (Information and Communication Technology: ICT) เป็นระบบที่จำเป็นและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ด้วยเหตุนี้ระบบไอซีทีจึงกลายเป็นระบบที่จำเป็นต่อทุกดำเนินการในหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานทางการศึกษา องค์กรที่สามารถพัฒนาและประยุกต์ใช้งานระบบไอซีทีได้อย่างเหมาะสมแล้วจะส่งผลให้การตัดสินใจในการวางแผนการดำเนินงานขององค์กรมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างทันท่วงที สามารถชิงความได้เปรียบในการแข่งขัน และพัฒนาการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน (Laudon & Laudon, 2018) ดังนั้น การศึกษาที่จะนำระบบไอซีทีที่เหมาะสมมาใช้งานกับองค์กรทางการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ การประยุกต์ใช้ระบบไอซีทีสมัยใหม่ต้องมีการวางแผนรวมถึงการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อให้องค์กรนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์และมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและเติบโตอย่างยั่งยืน บทบาทของมหาวิทยาลัยจะต้องเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้แบบพลิกโฉม (Education Disruption) เพื่อให้ทันกับเทคโนโลยีการจัดการศึกษาของไทยและสากล โดยมีการนำเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้กับการบริหารการศึกษาในสถาบันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางวิชาการสูงสุด (Phakamach, 2010; Azorín, 2020)

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้มองเห็นความสำคัญของระบบไอซีทีโดยสนับสนุนให้มีการนำไอซีทีมาพัฒนาและประยุกต์ใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาไปสู่ความรู้ในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 และเป็นไปตามแผนแม่บทไอซีทีฉบับที่ 3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 จึงสนับสนุนให้มีการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมากขึ้น เนื่องจากการเชื่อมโยงข้อมูลทั่วโลก ทำให้เป็นถนนเส้นทางใหม่ของการศึกษา ถนนสายนี้เป็นสายหลักที่ผู้คนทั่วโลกใช้เป็นเส้นทางเพื่อไปสู่ชุมทรัพย์ทางปัญญาและพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้ใหม่ ดังนั้น กระทรวงจึงได้กำหนดนโยบายและมาตรฐานการส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาดำเนินการตามนโยบายส่งเสริมการพัฒนาไอซีทีเพื่อพัฒนาวัตกรรมทางการศึกษา (Educational Innovation) โดยจัดให้ผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้ไอซีทีและแพลตฟอร์มทางการศึกษาเพิ่มขึ้น (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2019) ซึ่งสถาบันการศึกษาทุกระดับจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการระบบไอซีทีเพื่อการพัฒนาวัตกรรมการศึกษาให้เป็นระบบมาตรฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับให้ดียิ่งขึ้นต่อไป (Panjarattanakorn & Phakamach, 2020)

กระบวนการทัศน์และแนวทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปในศตวรรษที่ 21 มีรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพของมนุษย์เป็นสำคัญ แนวทางดังกล่าวจึงเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ควรส่งเสริมจูงใจไปสู่การพัฒนาความสามารถทางความคิด ปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ ดังนั้น

ควรมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้บนพื้นฐานของการสร้างสรรค์ทางปัญญาหรือคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ที่เป็นการจัดประสบการณ์ด้วยกระบวนการสร้างความรู้ ประสบการณ์ที่หลากหลาย มุมมอง สนับสนุนการใช้ทักษะการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบ ตระหนักถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือวิธีการเรียนรู้ และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้เรียนได้สร้างชิ้นงานที่เป็นรูปธรรมนั้นจะช่วยให้วัฏจักรการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ดีเป็นพิเศษ การเรียนการสอนยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉม ได้มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมและแก้ปัญหาการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์การระบาดของโคโรนาไวรัส (COVID-19) (Chapman & Bell, 2020) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ใหม่ที่ต้องอาศัยการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ ให้เกิดขึ้นในตนเองด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้นหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขั้นโดยกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) โดยเมื่อนำวิธีการนี้ออกแบบและประยุกต์ใช้กับการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ก็จะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้เรียนจะเป็นบุคคลที่มีความสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการแสวงหาความรู้ได้อย่างเต็มที่ (Adnan & Anwar, 2020) ส่วนแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Concepts) มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญในตัวผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทฤษฎีนี้เน้นว่าความรู้เป็นสิ่งที่ปลูกสร้างขึ้นโดยผู้เรียน ผู้เรียนใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่เป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ใหม่ การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก ผู้เรียนแต่ละคนจะสร้างความรู้ด้วยวิธีการแตกต่างกัน (Porcaro, 2011) ดังนั้น แนวการสอนตามทฤษฎีนี้จึงเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ โดยผู้สอนคอยช่วยเหลือให้ผู้เรียนนำความรู้ที่มีอยู่ออกมาใช้ และไตร่ตรองสิ่งที่ได้จากการอภิปรายกับผู้อื่น อีกทั้งการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การตั้งประเด็นปัญหาที่ท้าทาย และช่วยเหลือให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้เอง (Dziubaniuk & Nyholm, 2021)

ระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา (ICT System and Innovation for Educational Administration) เป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ซึ่งหลายสถาบันมีการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาและเป็นวิชาบังคับ เนื่องจากเป็นวิชาที่เน้นการออกแบบและพัฒนาระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา โดยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงการฝึกปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและกระบวนการบริหารจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาให้มีคุณภาพและทันสมัยยิ่งขึ้น การเรียนรู้ส่วนใหญ่จะเป็นการเข้าเรียนในห้องเรียนปกติ ซึ่งทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมากถ้าไม่มีแหล่งข้อมูลสนับสนุนรวมถึงกรณีศึกษาการฝึกปฏิบัติการสร้างแพลตฟอร์มทางการศึกษารูปแบบใหม่ ๆ

ดังนั้น หากมีการพิจารณาการออกแบบและสร้างสื่อเพื่อการเรียนรู้บนเว็บหรือออนไลน์ซึ่งเป็นระบบบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและผู้เรียนกับผู้เรียน โดยจัดหาอุปกรณ์การสอนเสริมหรือ e-Coursewares รวมถึงกรณีศึกษาต่าง ๆ ซึ่งก็คือการเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยมาสนับสนุนการจัดการความรู้จะช่วยแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี (Pisanu, 2014)

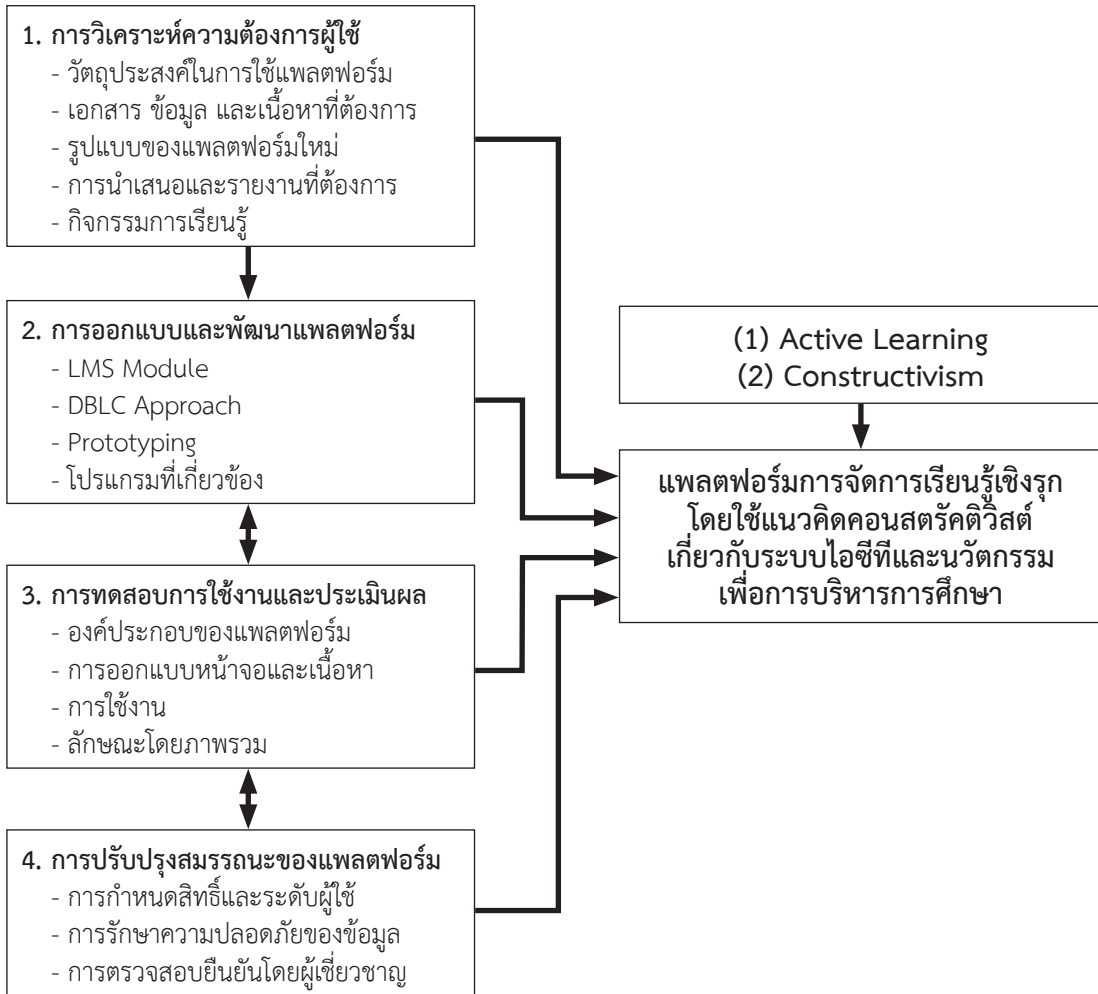
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวทำให้คณะผู้วิจัยสนใจพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยดำเนินการออกแบบและสร้าง ทดสอบ ทดลองใช้ และประเมินผลการใช้แพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งจะปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้แพลตฟอร์มระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) มาสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาโดยอาศัยแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ การออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มนี้นำเสนอนวัตกรรมทางการศึกษาโดยมีมิติที่ประกอบด้วย 1) สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ 2) ระบบสนับสนุนการจัดการความรู้ ได้แก่ คลังความรู้ บันทึกรายงานความรู้ สืบค้นความรู้ และแบบประเมินความรู้ 3) ฐานข้อมูลอาจารย์และนักศึกษา ตลอดจนการบริการวิชาการ 4) กระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 5) เชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัย (e-MIS) ดังนั้น แพลตฟอร์มนี้จะเป็นแบบจำลองระบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้ซอฟต์แวร์ทางการศึกษาและการให้บริการนิสิตผ่าน LMS Tool Box อีกทั้งยังมีการประเมินประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและความพึงพอใจในการใช้งานโดยผู้เรียน รวมถึงการปรับปรุงสมรรถนะของแพลตฟอร์มตามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในขั้นตอนสุดท้าย ดังนั้น ผลจากการวิจัยทำให้ได้แพลตฟอร์มที่มีรูปแบบเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนและการให้บริการผู้เรียนระดับบัณฑิตศึกษา สามารถนำไปใช้งานได้จริง ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และก่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อออกแบบและสร้าง ทดสอบ ทดลองใช้ และประเมินต้นแบบแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

กรอบแนวคิด

จากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ คณะผู้วิจัยนำมาออกแบบกระบวนการวิจัยโดยกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรศึกษาเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 102 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 82 คน ส่วนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบไอซีทีและนวัตกรรมทางการศึกษาจำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านระบบไอซีทีและนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (2) แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษา เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งประเมินความเหมาะสมของระบบในด้านองค์ประกอบ การออกแบบ และการใช้งาน และ (3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์การใช้งานแพลตฟอร์มของนักศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับ 1) ความรู้และการนำไปใช้งาน 2) พฤติกรรมและการตอบสนอง 3) การมีส่วนร่วม 4) ผลการใช้งาน และ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา คณะผู้วิจัยกำหนดการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นการวิจัยตามลำดับ ได้แก่

1) การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ โดยเป็นการศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้แพลตฟอร์มเบื้องต้นทั้งในส่วนของคณาจารย์และนักศึกษา

2) การออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์ม โดยการใช้ซอฟต์แวร์สนับสนุนการเรียนรู้ และโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน รวมถึงการทดสอบใช้งานในชั่วโมงการเรียนการสอนในรายวิชา

3) การทดสอบการใช้งานและประเมินผล เป็นขั้นของการทดลองใช้เป็นเวลา 3 เดือน และทดสอบความพึงพอใจในการใช้งานโดยนักศึกษาที่เข้าเรียนในรายวิชา RED 6103 และ

4) การปรับปรุงสมรรถนะของแพลตฟอร์ม โดยการนำผลการประเมินที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 มาวิเคราะห์ยืนยัน (Confirmation) และปรับปรุงสมรรถนะของแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา

การทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดรูปแบบ ดังนี้

1) การเตรียมการทดลอง ได้แก่ (1) ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและทดลองใช้แพลตฟอร์มในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2563 (2) เตรียมต้นแบบที่พัฒนาแล้วใส่ไว้ในเว็บไซต์ RCIM Online ส่งข้อมูลขึ้นเครื่องแม่ข่าย และทดสอบการใช้งาน และ (3) เตรียมสถานที่และกำหนดเวลาที่ทำการทดลอง

2) การดำเนินการทดลอง โดยการนำต้นแบบระบบที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้เพื่อประเมินหาประสิทธิภาพโดยมีการทดลองตามรูปแบบดังนี้

- ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Testing) ทดลองกับนักศึกษาที่เคยเรียนรายวิชานี้มาก่อน จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

- ทดลองกลุ่มย่อย (Small Group Testing) ทดลองกับนักศึกษาที่เคยเรียนรายวิชานี้มาก่อน จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

- ทดลองภาคสนาม (Field Testing) ได้แก่ 1) นำต้นแบบไปให้นักศึกษาทดลองใช้เป็นเวลา 1 เดือน โดยประชุมให้ความรู้ก่อนการทดลอง 2) สัมภาษณ์นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้งานสม่ำเสมอ

เกี่ยวกับการใช้งาน และ 3) วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ สรุปลักษณะความเรียงและปรับปรุงให้มีความเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ สรุปลักษณะความเรียงเพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับ (1) วัตถุประสงค์ในการใช้แพลตฟอร์ม (2) เอกสาร ข้อมูล และเนื้อหาที่ต้องการ (3) รูปแบบของแพลตฟอร์มใหม่ (4) การนำเสนอและรายงานที่ต้องการ (5) กิจกรรมการเรียนรู้ และ (6) กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ

2) การประเมินด้านการออกแบบและพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา สรุปลักษณะความเรียงเพื่อแสดงรายละเอียด ประกอบด้วย (1) LMS Module (2) Database Life Cycle หรือ DBLC Approach (3) Prototyping และ (4) โปรแกรมที่เกี่ยวข้อง

3) การทดสอบการใช้งานและประเมินผล เป็นการประเมินคุณภาพของแพลตฟอร์มต้นแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญและความพึงพอใจโดยนักศึกษา

ประชากรศึกษาในขั้นตอนนี้จะแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา จำนวน 10 คน และ กลุ่มที่ 2 นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา จำนวน 102 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกลุ่มประชากรศึกษาดังนี้ กลุ่มที่ 1 จะเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการและการสัมภาษณ์ กลุ่มที่ 2 จะเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ใช้แบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ แบบเติมข้อความ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถามจะมี 3 ส่วน ที่มีรายละเอียดประกอบด้วย ส่วนที่ 1: ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2: ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้แพลตฟอร์ม ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้แพลตฟอร์ม การกำหนดเกณฑ์ในการใช้วัดคะแนน มากที่สุด ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 5, มาก ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 4, ปานกลาง ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 3, น้อย ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 2 และน้อยที่สุด ให้ค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 1 ส่วนที่ 3: ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์ม

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามจะเสนอร่างต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ตลอดจนความเหมาะสมของภาษาและการใช้ถ้อยคำแล้วนำไปทดลองใช้ จากนั้นนำมาทดสอบหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับอยู่ที่ .945

จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาประสิทธิภาพ (Efficiency) และความพึงพอใจ (Satisfaction) ของการใช้แพลตฟอร์มการจัดการ

เรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา และนำเสนอรูปแบบการประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้ทางสถิติ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มที่ 1 นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาแพลตฟอร์ม ตลอดจนการแนะนำการใช้งานที่ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดเพื่อให้ผู้ใช้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มที่ 2 ส่วนที่ 1: ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ส่วนที่ 2: ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการใช้แพลตฟอร์ม เป็นข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ส่วนที่ 3: ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์ม เป็นข้อมูลแบบเติมข้อความ วิเคราะห์โดยการหาข้อสรุปเพื่อทราบข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนา

โดยค่าเฉลี่ยที่ได้จากข้อมูลแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าจากการวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มที่ 2 นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์สำหรับแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ในการสรุปผลได้ ดังนี้

4.21 - 5.00 หมายถึง ประสิทธิภาพและความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.41 - 4.20 หมายถึง ประสิทธิภาพและความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.61 - 3.40 หมายถึง ประสิทธิภาพและความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.81 - 2.60 หมายถึง ประสิทธิภาพและความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

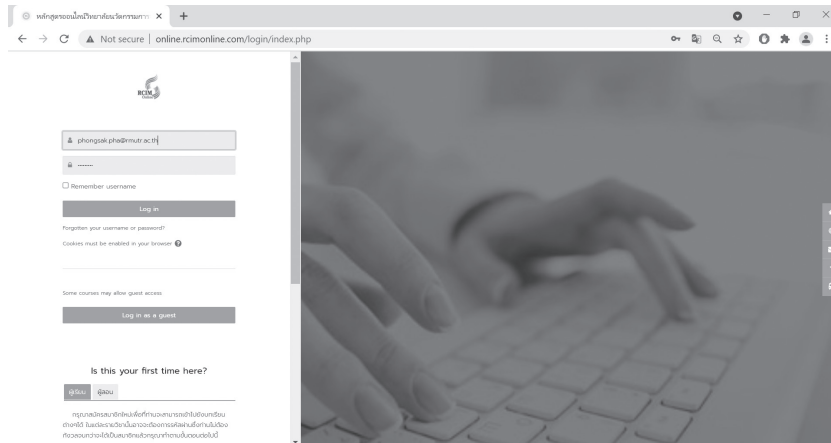
1.00 - 1.80 หมายถึง ประสิทธิภาพและความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยที่ช่วงความกว้างของอันตรภาคชั้นกำหนดได้จากสูตร = $(5-1)/5 = 0.8$

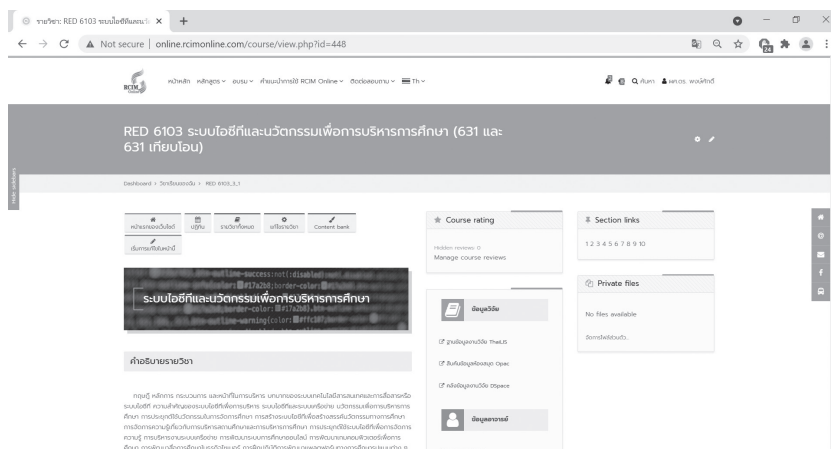
4) การปรับปรุงสมรรถนะของแพลตฟอร์ม

การวิจัยในขั้นตอนนี้จะนำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 มาทำการปรับปรุงแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา ซึ่งดำเนินการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างโดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเฉพาะเจาะจง (Focused Interview) ในส่วนของผู้เชี่ยวชาญด้านระบบไอซีทีและนวัตกรรมทางการศึกษา จำนวน 5 คน ตรวจสอบยืนยันเพื่อให้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำผลการตรวจสอบไปปรับปรุงแพลตฟอร์มให้สมบูรณ์ตามข้อกำหนดของการเรียนรู้ตามเกณฑ์รายวิชาบังคับของคุรุสภา ตัวอย่างของแพลตฟอร์มต้นแบบแสดงดังภาพที่ 2-6 ตามลำดับ

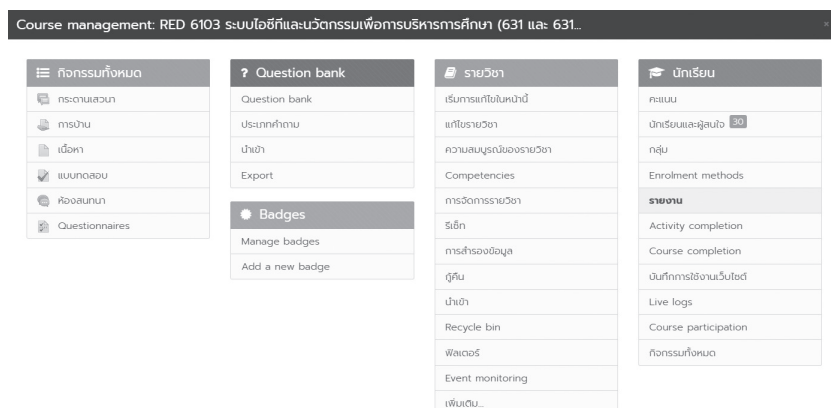
การพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์
เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

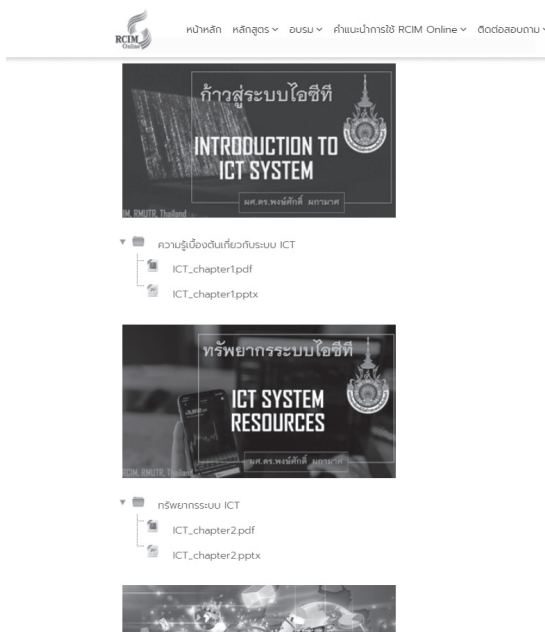
ภาพที่ 2 หน้าต่าง Login เข้าสู่ระบบ

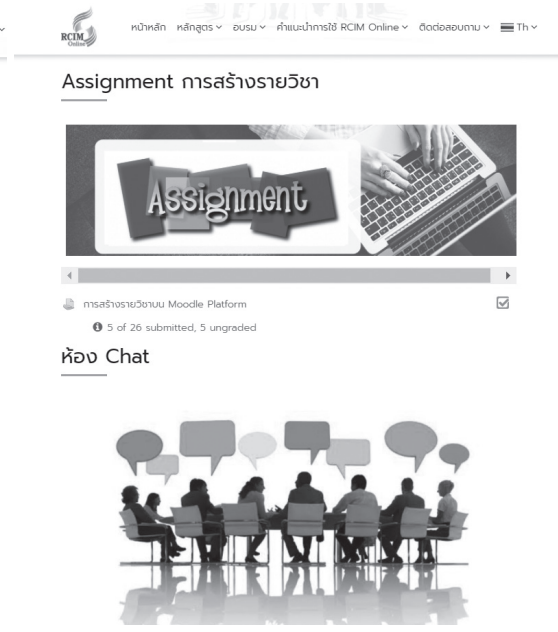
ภาพที่ 3 แพลตฟอร์มการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการรายวิชา RED 6103

ภาพที่ 4 แพลตฟอร์มการจัดการรายวิชา

ภาพที่ 5 ตัวอย่างเนื้อหาารายวิชา

ภาพที่ 6 Assignment และห้องสนทนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ 2) การออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์ม 3) การทดสอบการใช้งานและประเมินผล และ 4) การปรับปรุงสมรรถนะของแพลตฟอร์ม โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของผู้ใช้

ผลการศึกษาความต้องการของผู้ใช้ตามขั้นตอนที่ 1 ผู้ใช้ซึ่งเป็นคณาจารย์และนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบและสร้างแพลตฟอร์มในประเด็นสำคัญ ได้แก่ (1) ต้องเป็นแพลตฟอร์มที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาที่กำหนดได้จริง (2) แพลตฟอร์มต้องสนับสนุนขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยมีฟังก์ชันสนับสนุนที่ครบถ้วน (3) แพลตฟอร์มควรจัดส่วนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับเนื้อหาารายวิชา และ (4) แพลตฟอร์มที่ออกแบบและสร้างต้องสามารถดำเนินการได้ตามตารางเรียนที่กำหนด

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์ม

การออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาตามขั้นตอนที่ 2 พบว่า

1) แนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มและข้อเสนอแนะ ควรศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทางวิชาการด้านระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา (Existing Documents) ก่อนการจัดการเรียนการสอน จากนั้นควรเลือกวิธีการพัฒนาแพลตฟอร์มตามรูปแบบมาตรฐาน (Database Life Cycle) มีกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่ถูกต้องเพื่อให้ได้มาซึ่งแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาที่ตอบสนองต่อรูปแบบการจัดการความรู้ในรายวิชาอย่างครบครัน

2) การออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มควรใช้กระบวนการมาตรฐาน DBLC เพื่อให้มีประสิทธิภาพโดยมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ (1) การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis), (2) การออกแบบระบบ (System Design), (3) การดำเนินการระบบ (System Implementation), (4) การติดตั้งระบบ (System Installation), (5) การนำไปใช้และประเมินผล (System Operation and Evaluation) และ (6) การบำรุงรักษาและปรับปรุงระบบ (System Maintenance and Evolution)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบการใช้งานและประเมินผล

ผลการทดสอบการใช้งานและประเมินผลการใช้แพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษากับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา ในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2563 ตามขั้นตอนที่ 3 แสดงผลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพแพลตฟอร์มตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 1 ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานโดยนักศึกษา จำนวน 82 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 2

1.1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏผล ดังนี้

จากการประเมินคุณภาพของแพลตฟอร์มโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน พบว่าคุณภาพของแพลตฟอร์มโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}=4.05$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านองค์ประกอบของแพลตฟอร์ม 7 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ 1) เว็บไซต์ 2) กระดานสนทนา และ 3) คลังความรู้ ตามลำดับ ด้านการออกแบบหน้าจอและเนื้อหา 8 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ 1) เนื้อหาและความสอดคล้อง 2) หน้าจอและเนื้อหาโดยภาพรวม และ 3) กระบวนการออกแบบ ตามลำดับ ส่วนด้านการใช้งาน 7 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ 1) วิธีการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ 2) ส่วนการเชื่อมโยง และ 3) ปฏิบัติการในรายวิชา ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ

หัวข้อประเมิน		\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านองค์ประกอบ ของแพลตฟอร์ม	1. เว็บไซต์	4.32	0.55	มากที่สุด
	2. บันทึกความรู้	4.06	0.65	มาก
	3. การวัดและประเมินความรู้	3.81	0.50	มาก
	4. กระดานสนทนา	4.25	0.55	มากที่สุด
	5. คลังความรู้	4.16	0.55	มาก
	6. การดาวน์โหลดเอกสาร	3.68	0.55	มาก
	7. ภาพกิจกรรมต่าง ๆ	3.77	0.65	มาก
ด้านการออกแบบ หน้าจอและเนื้อหา	8. เนื้อหาและความสอดคล้อง	4.55	0.55	มากที่สุด
	9. รูปแบบและขนาดตัวอักษร	4.12	0.65	มาก
	10. สีตัวอักษรกับพื้นหลัง	4.04	0.55	มาก
	11. ภาพและเสียงประกอบ	4.19	0.50	มาก
	12. ระบบมีเดียเดียว	3.55	0.55	มาก
	13. คำสั่งและคู่มือการใช้งาน	3.78	0.65	มาก
	14. หน้าจอและเนื้อหาโดยภาพรวม	4.41	0.50	มากที่สุด
	15. กระบวนการออกแบบโดยภาพรวม	4.28	0.55	มากที่สุด
ด้านการใช้งาน	16. ระบบสมาชิก	4.02	0.55	มาก
	17. ระบบ Back End	4.12	0.55	มาก
	18. ส่วนการเชื่อมโยง	4.30	0.65	มากที่สุด
	19. ส่วนการปฏิสัมพันธ์	3.75	0.55	มาก
	20. ระบบการค้นหา	3.84	0.65	มาก
	21. วิธีการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์	4.42	0.55	มากที่สุด
	22. ปฏิบัติการในรายวิชา	4.22	0.65	มากที่สุด
รวม		4.05	0.57	มาก

1.2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจโดยนักศึกษา ปรากฏผล ดังนี้

จากการประเมินความพึงพอใจของการใช้แพลตฟอร์มโดยนักศึกษา 3 ด้าน พบว่า ความพึงพอใจของแพลตฟอร์มโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}=4.13$) เมื่อพิจารณารายด้าน 3 ด้าน พบว่า ด้านองค์ประกอบของแพลตฟอร์ม 7 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ 1) เว็บไซต์รายวิชา 2) ภาพกิจกรรมต่าง ๆ และ 3) บันทึกความรู้ ตามลำดับ ด้านหน้าจอและเนื้อหา 8 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ 1) เนื้อหาและความสอดคล้อง 2) หน้าจอและเนื้อหาโดยภาพรวม และ 3) คำสั่งและคู่มือการใช้งาน ตามลำดับ ส่วนด้านการใช้งานและทัศนคติ 7 รายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}=4.16$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ 1) ความพึงพอใจโดยภาพรวม 2) การสร้างองค์ความรู้ใหม่ และ 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจจากนักศึกษา

	หัวข้อประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านองค์ประกอบ ของแพลตฟอร์ม	1. เว็บไซต์รายวิชา	4.43	0.71	มากที่สุด
	2. บันทึกความรู้	4.24	0.63	มากที่สุด
	3. การวัดและประเมินความรู้	4.04	0.58	มาก
	4. กระดานสนทนา	4.17	0.64	มาก
	5. คลังความรู้	3.87	0.77	มาก
	6. การดาวน์โหลดเอกสาร	3.75	0.59	มาก
	7. ภาพกิจกรรมต่าง ๆ	4.32	0.62	มากที่สุด
ด้านหน้าจอ และเนื้อหา	8. เนื้อหาและความสอดคล้อง	4.44	0.70	มากที่สุด
	9. รูปแบบและขนาดตัวอักษร	4.09	0.65	มาก
	10. สีตัวอักษรกับพื้นหลัง	4.13	0.58	มาก
	11. ภาพประกอบ	3.98	0.67	มาก
	12. เสียงประกอบ	4.14	0.71	มาก
	13. ระบบมีลติมีเดีย	3.76	0.59	มาก
	14. คำสั่งและคู่มือการใช้งาน	4.30	0.68	มากที่สุด
	15. หน้าจอและเนื้อหาโดยภาพรวม	4.35	0.72	มากที่สุด
ด้านการใช้งาน และ ทัศนคติ	16. ระบบนำเข้าสู่บทเรียน	4.06	0.68	มาก
	17. ปฏิบัติการในรายวิชา	4.22	0.60	มากที่สุด
	18. วิธีการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์	4.21	0.71	มากที่สุด
	19. ส่วนการเชื่อมโยงและการปฏิสัมพันธ์	3.68	0.58	มาก
	20. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ	4.27	0.49	มากที่สุด
	21. การสร้างองค์ความรู้ใหม่	4.34	0.77	มากที่สุด
	22. ความพึงพอใจโดยภาพรวม	4.39	0.53	มากที่สุด
		รวม	4.05	0.57

ส่วนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการใช้งานแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้อิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ 5 ประเด็น ปรากฏผลดังนี้

2.1 ความรู้และการนำไปใช้งานพบว่า นักศึกษามีแพลตฟอร์มรายวิชาที่เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา โดยสามารถนำความรู้ไปใช้ในการออกแบบและพัฒนาระบบไอซีทีและการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา รวมถึงการออกแบบงานวิจัยได้ในอนาคต

2.2 พฤติกรรมและการตอบสนองพบว่า นักศึกษาใช้ส่วนการปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอนและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันจากการปฏิบัติการในรายวิชา ระบบค้นหาและลิงค์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา และบันทึกความรู้เพื่อการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ ตลอดจนประเมินความรู้ซึ่งได้ผลตามกระบวนการจัดการความรู้ระหว่างเรียน สามารถพัฒนาตนเองและเพิ่มประสบการณ์ในการออกแบบระบบไอซีทีและการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

2.3 การมีส่วนร่วมพบว่า แพลตฟอร์มสามารถสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาเข้ามาใช้งานเพื่อทำให้เกิดบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ร่วมกันในสังคมออนไลน์ อีกทั้งการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมช่วยให้ได้ฝึกทักษะการออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มทางการศึกษาสมัยใหม่ได้อีกด้วย

2.4 ผลการใช้งานพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อแพลตฟอร์มโดยมีการนำความรู้และทักษะด้านระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาของสมาชิกคนอื่นไปปรับใช้บ้าง ซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดทักษะการเรียนรู้ด้านระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษามากยิ่งขึ้น

2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะพบว่า นักศึกษาต้องการให้มีระบบการปรับแต่งหน้าจอด้วยตนเองให้สวยงามและน่าดึงดูดใจมากขึ้นเมื่อเข้าใช้งานแพลตฟอร์มรายวิชานี้ เช่นเดียวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์อื่น ๆ ส่วนในการปฏิบัติการควรกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมทั้งการเรียนรู้ทฤษฎีและปฏิบัติในรายวิชา

4. ผลการปรับปรุงสมรรถนะของแพลตฟอร์ม

ผู้วิจัยนำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1-3 มาวิเคราะห์และปรับปรุงสมรรถนะของแพลตฟอร์ม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการโดยคำนึงถึงผลการเรียนรู้เป็นสำคัญ ส่วนผลการยืนยันการใช้งานแพลตฟอร์มโดยผู้เชี่ยวชาญจากการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม จำนวน 5 คน พบว่า แพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นมีการออกแบบและสร้างโดยใช้กระบวนการมาตรฐาน DBLC และอาศัยเครื่องมือ LMS ซึ่งสามารถสร้างเป็นระบบสนับสนุนการเรียนการสอนเกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาสำหรับนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษา โดยทำให้นิสิตได้รับความรู้เชิงทฤษฎี การฝึกประสบการณ์การเรียนรู้ในการศึกษารายวิชา และการใช้สื่อดิจิทัลเชิงรุก เป็นต้น

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการวิจัยเพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา สามารถนำมาสรุปและอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินการวิจัยได้ ดังนี้

สรุปผล

1. วิธีการวิจัยและพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษามี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ 2) การออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์ม 3) การทดสอบการใช้งานและประเมินผล และ 4) การปรับปรุงสมรรถนะของแพลตฟอร์ม จากผลการออกแบบและพัฒนาทำให้ได้แพลตฟอร์มที่มีลักษณะสำคัญ ได้แก่ การใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาได้จริง การสนับสนุนขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยมีฟังก์ชันสนับสนุนที่ครบถ้วน การจัดส่วนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับ

เนื้อหารายวิชา นอกจากนี้ แพลตฟอร์มต้องสามารถดำเนินการได้ตามตารางเรียนที่กำหนดและควรใช้ระบบจัดการเนื้อหาหรือ CMS เสริมเพื่อให้สามารถเป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น

2. การออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์ม ควรใช้กระบวนการพัฒนาระบบไอซีทีมาตรฐานในการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ การกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อให้ได้มาซึ่งแพลตฟอร์มที่สามารถตอบสนองต่อการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาหรือเนื้อหาที่กำหนดได้เต็มประสิทธิภาพ

3. จากผลการศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและความพึงพอใจของการใช้งานแพลตฟอร์มโดยนักศึกษาสามารถสรุปได้ว่า

3.1 ประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$) แสดงว่าแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการใช้งานเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนการสอนในรายวิชา โดยสามารถสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาได้เป็นอย่างดี ทำให้แพลตฟอร์มนี้สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้และปฏิบัติการในรายวิชา RED 6103 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ความพึงพอใจโดยภาพรวมจากความคิดเห็นของนักศึกษาของการใช้งานแพลตฟอร์มอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) แสดงว่านักศึกษาผู้ใช้แพลตฟอร์มนี้มีความพึงพอใจต่อการใช้งานในระดับที่น่าพอใจ เนื่องจากแพลตฟอร์มนี้สามารถตอบสนองต่อการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาได้เป็นอย่างดี

4. ผลการยืนยันการใช้งานแพลตฟอร์มโดยผู้เชี่ยวชาญจากการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม จำนวน 5 คนพบว่า แพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นนี้มีการออกแบบและสร้างโดยใช้กระบวนการมาตรฐาน DBLC และอาศัยเครื่องมือ LMS ซึ่งสามารถสร้างเป็นระบบสนับสนุนการเรียนการสอนเกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาสำหรับนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาได้ โดยนิสิตได้รับความรู้เชิงทฤษฎีและการฝึกประสบการณ์การเรียนรู้ในรายวิชาด้วย

อภิปรายผล มีส่วนที่เกี่ยวข้องที่ควรนำมาอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ต้นแบบแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดและกระบวนการออกแบบจากงานวิจัยของ Phakamach, Kaewplang, and Soeikrathoke (2013) และ Bell and Liu (2019) มาออกแบบโดยมีขั้นตอนดังนี้ (1) การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา (2) การออกแบบระบบโดยจัดลำดับเนื้อหา จำแนกหัวข้อวิชาตามหลักการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดแหล่งค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง การสร้างห้องเรียนรู้เสมือนจริง และการประมวลผลความรู้ (3) การพัฒนาระบบโดยยึดหลัก 4Is คือ Information, Interactive, Individual และ Immediate Feedback (4) การใช้ระบบดำเนินการเรียนการสอนโดยอาศัยช่องทางการสื่อสารที่จัดไว้ และ (5) การทดสอบหาประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มโดยพิจารณาจากความคิดเห็นของนักศึกษาเป็นหลัก อีกทั้งการอาศัยแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์สามารถทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้เชิงรุกตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ยุคใหม่

2. ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า แพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมาก แสดงว่าแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้จริง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญพัฒนาบทเรียนอย่างเป็นระบบตั้งแต่การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กระบวนการ ADDIE ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจึงนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินหาประสิทธิภาพและนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นวิธีการดำเนินการผลิตสื่อตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา และอาศัยการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ancelin-Bourguignon (2019) และ Panjarattanakorn and Phakamach (2020) อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ได้ต้นแบบที่ดีและนักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น จึงควรปรับปรุงในประเด็นของการออกแบบระบบมีลต์มีเดียและกราฟิกบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการ เพื่อให้ระบบมีความสมบูรณ์ และสามารถส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกได้ดียิ่งขึ้น (Dziubaniuk & Nyholm, 2021)

3. ผลการประเมินความพึงพอใจโดยนักศึกษาพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก แสดงว่านักศึกษาสามารถเรียนรู้เรื่องระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chandra (2021) และ Hamdan et al. (2021) ที่พบว่าการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลทางการศึกษาที่ดีต้องมียุทธศาสตร์ประกอบอย่างน้อย 4 ประการ คือ แหล่งข้อมูลและเนื้อหา แหล่งสนับสนุน กระดานสนทนา และกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ โดยสามารถสร้างรูปแบบการเรียนรู้เสมือนจริงได้ ดังนั้น แพลตฟอร์มต้นแบบจึงมีองค์ประกอบครบถ้วนที่จะใช้เป็นระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานี้ได้อย่างดี

4. ผลการยืนยันการใช้งานแพลตฟอร์มโดยผู้เชี่ยวชาญสามารถอภิปรายได้ว่า แพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์นี้สามารถเป็นระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา ทำให้นักศึกษาได้รับความรู้เชิงรุกจากการศึกษาในรายวิชาสะดวกขึ้น ดังนั้น สามารถยืนยันได้ในประสิทธิภาพของแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นจากองค์ประกอบและขั้นตอนการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในระดับสากล (Raza, Qazi, Khan, & Salam, 2020)

ดังนั้น สามารถสรุปในภาพรวมได้ว่า การวิจัยและพัฒนาเรื่อง “การพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เกี่ยวกับระบบไอซีทีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษาสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา” ตามวิธีการที่ได้นำเสนอมานี้ จึงมั่นใจได้ในเรื่องคุณภาพที่เพียงพอสำหรับการนำแพลตฟอร์มนี้ไปใช้งานได้จริงและก่อให้เกิดการบริหารจัดการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาที่เกิดประสิทธิผลได้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้และพัฒนา ประกอบด้วย

1. เพื่อให้ได้ระบบจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีฟังก์ชันการใช้งานที่มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจำเป็นต้องใช้ทีมงานพัฒนาที่มีคุณภาพเช่นกัน
2. เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้เกิดความรวดเร็วและคุ้มค่าควรจัดให้มีการฝึกทักษะ (Literacy) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการที่ถูกต้องและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนด้วยตนเอง
3. ควรเพิ่มรายละเอียดที่เหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา เช่น เว็บไซต์หรือลิงก์ที่เกี่ยวข้อง แผนที่ความรู้ (Mind Map) เพื่อฝึกปฏิบัติการให้กับผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
4. การพัฒนาระบบเรียนรู้ออนไลน์ควรเลือกใช้ตัวอักษร กราฟิก และมัลติมีเดียอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกัน เพื่อให้การเรียนรู้ตามสถานการณ์และการประมวลผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย

1. ควรมีการวิจัยพัฒนาแพลตฟอร์มนี้ให้มีองค์ประกอบที่จะใช้เป็นสื่อการเรียนรู้มาตรฐาน จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำมาปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยอาศัยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่สามารถทำให้ผู้เรียนในลักษณะออนไลน์มีความรู้สึกและจินตนาการเชิงบวกมากยิ่งขึ้นโดยการพัฒนามัลติมีเดียที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้ดีขึ้น
3. ควรมีการวิจัยและพัฒนาแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีกเพื่อเป็นการเพิ่มทรัพยากรการเรียนรู้สมัยใหม่สำหรับการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยและตีพิมพ์เผยแพร่จากวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ และสถาบันนวัตกรรมการศึกษา สมาคมส่งเสริมการศึกษาทางเลือก คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- Adnan, M., & Anwar, K. (2020). Online learning amid the covid-19 pandemic: students' perspectives. *Journal of Pedagogical Sociology and Psychology*, 2(1), 45-51. doi:10.33902/JPSP.2020261309
- Ancelin-Bourguignon, A. (2019). The priming role of qualitative research in constructivist management control teaching. *Qualitative Research in Accounting & Management*, 16(4), 463-490. doi:10.1108/QRAM-10-2017-0100

- Azorín, C. (2020). Beyond covid-19 supernova. Is another education coming?. *Journal of Professional Capital and Community*, 5(3/4), 381-390. doi:10.1108/JPCC-05-2020-0019
- Bell, R., & Liu, P. (2019). Educator challenges in the development and delivery of constructivist active and experiential entrepreneurship classrooms in Chinese vocational higher education. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 26(2), 209-227. doi:10.1108/JSBED-01-2018-0025
- Chandra, Y. (2021). Online education during covid-19: perception of academic stress and emotional intelligence coping strategies among college students. *Asian Education and Development Studies*, 10(2), 229-238. doi:10.1108/AEDS-05-2020-0097
- Chapman, C., & Bell, I. (2020). Building back better education systems: equity and covid-19. *Journal of Professional Capital and Community*, 5(3/4), 227-236. doi:10.1108/JPCC-07-2020-0055
- Dziubaniuk, O., & Nyholm, M. (2021). Constructivist approach in teaching sustainability and business ethics: a case study. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 22(1), 177-197. doi:10.1108/IJSHE-02-2020-0081
- Hamdan, K. M., Al-Bashaireh, A. M., Zahran, Z., Al-Daghestani, A., AL-Habashneh, S., & Shaheen, A. M. (2021). University students' interaction, internet self-efficacy, self-regulation and satisfaction with online education during pandemic crises of covid-19 (SARS-CoV-2). *International Journal of Educational Management*, 35(3), 713-725. doi:10.1108/IJEM-11-2020-0513
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Laudon, K. C., & Laudon, J. P. (2018). *Management information systems: Managing the digital firm*. (15th ed.). New York: Pearson Education Indochina.
- Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2019). *Higher education act B.E. 2019*. Bangkok: Shipping and Parcel Printing Houses. [in Thai]
- Panjarattanakorn, D., & Phakamach, P. (2020, February). *The development of a learning management system platform for educational administration theory and innovation*. Paper presented at The 4th National Conference on Education 2020, Nakhonratchasima, Thailand. [in Thai]
- Phakamach, P. (2010). *ICT system and modern management*. Bangkok: Witty. [in Thai]
- Phakamach, P., KaewPlang, S., & Soeikrathoke, P. (2013). Development of an interactive electronic book for ICT system and modern management. *Journal of Information Science*, 31(1), 25-43. [in Thai]
- Pisanu, F. (2014). Educational innovation and technology. *Perspectives of Innovations, Economics & Business*, 14(2), 103-108. doi:10.15208/pieb.2014.12
- Porcaro, D. (2011). Applying constructivism in instructivist learning cultures. *Multicultural Education & Technology Journal*, 5(1), 39-54. doi:10.1108/17504971111121919
- Raza, S. A., Qazi, W., Khan, K. A., & Salam, J. (2020). Social isolation and acceptance of the Learning Management System (LMS) in the time of covid-19 pandemic: an expansion of the UTAUT model. *Journal of Educational Computing Research*, 59(2), 183-208. doi:10.1177/0735633120960421

The Effect of Practicum in Food Service Management, Clinical Nutrition and Community Nutrition on Learning Competencies of Students in Nutrition and Dietetic Program, Faculty of Science and Technology, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Patthamawadee Tongkaew^{1*}

Received: May 28, 2021 **Revised:** September 8, 2021 **Accepted:** September 13, 2021

Abstract

The aim of this study was to investigate the effect of practicum in food service management, clinical Nutrition and community nutrition on learning competencies of students in nutrition and dietetic program. In addition, the student's opinions about self and curricular development were surveyed. All of 92 register students, the second and third year of Nutrition and Dietetics Program, Department of Food Science and Technology, Faculty of Science and Technology, Prince of Songkla University, Pattani campus, were subjects of this study. The study was performed by two online evaluation forms, evaluating by students. The study revealed that the student gained more remembering, understanding, applying, analyzing and creating, but not evaluating, after attending the practicum in professional area. Furthermore, there were 4 main points for student to improve; self-confidence, communication, planning and preparing their own knowledge. For curriculum development, students recommended to add some more details/subjects, extend long period of practicum, practice with a clear plan and support some budget. All suggestions will be useful for subjects/curriculum development in the future.

Keyword: Practicum, Food Service Management, Clinical Nutrition, Community Nutrition, Competency

¹ Department of Food Science and Technology, Faculty of Science and Technology, Prince of Songkla University, Pattani Campus

* Corresponding author e-mail: patthamawadee.c@psu.ac.th

This article was presented at The 8th PSU Education Conference on 13 December 2021 by Prince of Songkla University.

ผลของการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนบริการ โภชนคลินิก และโภชนาการชุมชนต่อการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรโภชนศาสตร์และการกำหนดอาหาร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ปฐมาวดี ทองแก้ว^{1*}

รับบทความ: 28 พฤษภาคม 2564 แก้ไขบทความ: 8 กันยายน 2564 รับผิดชอบ: 13 กันยายน 2564

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนบริการ โภชนคลินิก และโภชนาการชุมชนต่อการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้/ทักษะที่นักศึกษาหลักสูตรโภชนศาสตร์และการกำหนดอาหารได้รับ และสำรวจข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากนักศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการพัฒนารายวิชา/หลักสูตร กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรโภชนศาสตร์และการกำหนด ชั้นปีที่ 2 และ 3 จำนวน 92 คน นักศึกษาต้องทำแบบประเมินออนไลน์จำนวน 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบประเมินตนเองในการปฏิบัติตามข้อกำหนดประสบการณ์วิชาชีพ และ 2) แบบประเมินสมรรถนะการเรียนรู้หลังจากการฝึกปฏิบัติวิชาชีพด้านต่าง ๆ อ้างอิงตามทฤษฎีจุดมุ่งหมายการเรียนรู้แบบใหม่ของบลูม ภายใน 1 สัปดาห์หลังสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติวิชาชีพจากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีสมรรถนะการเรียนรู้ด้านสติปัญญาคือมีความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งด้านทักษะและด้านเจตคติที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีเรื่องการประเมินค่าที่ไม่เพิ่มขึ้นหรือเพิ่มขึ้นน้อย ผลการสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมพบว่า นักศึกษาตระหนักรู้ว่าตนเองมีจุดด้อยที่ควรพัฒนา เช่น ความมั่นใจและกล้าแสดงความคิดเห็น และหลักสูตรควรจัดให้มีเนื้อหา/รายวิชาเพิ่มเติมสำหรับการฝึกงานในปีต่อ ๆ ไป เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์สำหรับการปรับปรุงพัฒนารายวิชา/หลักสูตรต่อไป

คำสำคัญ: ปฏิบัติวิชาชีพ โภชนบริการ โภชนคลินิก โภชนาการชุมชน สมรรถนะการเรียนรู้

¹ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

* Corresponding author e-mail: patthamawadee.c@psu.ac.th

บทความเรื่องนี้ได้ผ่านการนำเสนอในงานประชุมวิชาการ The 8th PSU Education Conference เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2564 จัดโดย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทนำ

ตามที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีนโยบาย การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ (Outcomes-Based Education) โดยจัดการเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมหรือการปฏิบัติ (Active Learning) ที่หลากหลาย (Prince of Songkla University, 2018) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถบรรลุผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) ทั้งของหลักสูตร หรือของรายวิชาที่กำหนดได้ หลักสูตรโภชนศาสตร์และการกำหนดอาหาร เป็นอีกหนึ่งหลักสูตรที่มุ่งเน้น ผลผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถทางด้านวิชาชีพ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนด้านการฝึกปฏิบัติการทาง วิชาชีพจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยได้จัดให้มีการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกงาน รวมทั้งรายวิชาสหกิจศึกษา ร่วมกับหน่วยงานและสถาบันภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) โรงเรียน โรงพยาบาลประจำจังหวัด และโรงพยาบาลบาลในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นต้น สำหรับรายวิชาฝึกปฏิบัติการทางวิชาชีพของหลักสูตรประกอบไปด้วย 3 รายวิชา คือ 1) 718-321 ฝึกปฏิบัติการโภชนบริการ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2, 2) 718-323 ฝึกปฏิบัติการโภชนาการชุมชน และ 3) 718-322 ฝึกปฏิบัติการโภชนคลินิก สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โดยทั้ง 3 รายวิชาจะจัดให้มีขึ้นในช่วง ปิดภาคการศึกษาที่ 3 ของแต่ละปีการศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาได้ประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนมาไปใช้ใน สถานฝึกปฏิบัติการทางวิชาชีพจริง นักศึกษาจะได้มีทักษะและเกิดความชำนาญสอดคล้องกับข้อกำหนด ประสบการณ์วิชาชีพในด้านนั้น ๆ เช่น การฝึกปฏิบัติวิชาชีพด้านการบริการอาหารมีข้อกำหนด คือ นักศึกษาจะต้อง 1) จัดบริการอาหารผู้ป่วยในโรงพยาบาล ในโรงเรียน 2) ผลิตและบริการอาหารปริมาณ มาก 3) ศึกษากระบวนการคุณภาพในโรงพยาบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานโภชนาการ 4) บริหารจัดการ งานโภชนบริการ (งานพัสดุ การเงิน การจัดเก็บข้อมูล รายงาน งานบุคคล) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพด้าน โภชนาการชุมชน มีข้อกำหนด คือ นักศึกษาจะต้อง 1) ให้โภชนาการศึกษากับกลุ่มเป้าหมาย 2 บริหาร จัดการอาหารกลางวันในโรงเรียน (เฉพาะที่ฝึกในโรงเรียน) 3) จัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อโภชนาการและ การออกกำลังกาย 4) จัดทำโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อการส่งเสริม/แก้ปัญหาโภชนาการ การฝึกปฏิบัติ วิชาชีพด้านคลินิก มีข้อกำหนด คือ นักศึกษาจะต้อง 1) ฝึก Nutrition Care Process ได้แก่ การคัดกรอง การประเมิน การวางแผน และการติดตามและประเมินผลทำให้โภชนบำบัดแก่ผู้ป่วย 2) ให้คำแนะนำ แก่ญาติ หรือผู้ป่วยก่อนกลับบ้าน และปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากสถานฝึกปฏิบัติการทาง วิชาชีพ เป็นต้น

สำหรับการวัดและประเมินผลของรายวิชาฝึกปฏิบัติการทางวิชาชีพเหล่านี้ เน้นย้ำกับนักศึกษา เรื่องการฝึกปฏิบัติให้ครอบคลุมตามข้อกำหนดประสบการณ์วิชาชีพดังกล่าวข้างต้นในในช่วงการจัด สัมมนานักศึกษาก่อนฝึกปฏิบัติ และช่วงการไปนิเทศของอาจารย์นิเทศก์เพื่อติดตามการฝึกโดยมี Checklist แบบประเมินตนเองในการปฏิบัติตามข้อกำหนดประสบการณ์วิชาชีพด้านต่าง ๆ ให้ นักศึกษาได้ ประเมินตนเองในระหว่างฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้ การวัดและประเมินผลยังใช้แบบประเมินการฝึกปฏิบัติการ ของนักศึกษาโดยอาจารย์นิเทศก์ (โดยจะประเมินในด้านความรับผิดชอบและคุณลักษณะของนักศึกษา

คิดเป็น 40%) และแบบประเมินการฝึกปฏิบัติการของนักศึกษาโดยที่เสี่ยงจากสถานฝึกปฏิบัติ (โดยจะประเมินในด้านผลสำเร็จของงาน ความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ และลักษณะส่วนบุคคล คิดเป็น 60%) ประกอบอีกด้วย อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์เป็นผู้ประสานงานหนึ่งในรายวิชาฝึกปฏิบัติวิชาชีพของหลักสูตรและส่งนักศึกษาไปฝึกปฏิบัติวิชาชีพมาเป็นระยะเวลา 3 ปี (รหัส 57-59) พบว่าผลจากการประเมินด้วยวิธีดังกล่าวข้างต้น ยังไม่สามารถตอบโจทย์ว่าการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติการทางวิชาชีพดังกล่าว ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรโภชนศาสตร์และการกำหนดอาหารอย่างเฉพาะเจาะจงอ้างอิงตามทฤษฎีจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) อย่างไร ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom et al. (1956 as cited in Pradubwate, 2017); Sudsin (2019) ได้รับการยอมรับในการวัดการประเมินผลสำหรับหลักสูตรหรือรายวิชาเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Outcomes-Based Learning โดยสามารถจำแนกจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด แบบใหม่แบ่งย่อยเป็น 6 ข้อ ได้แก่ จำ (Remembering) เข้าใจ (Understanding) ประยุกต์ใช้ (Applying) วิเคราะห์ (Analyzing) ประเมินค่า (Evaluating) และคิดสร้างสรรค์ (Creating) ตามลำดับ 2) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) คือ พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ 5 ชั้น ได้แก่ การรับรู้ กระทำตามแบบ การหาความถูกต้อง การกระทำอย่างต่อเนื่อง และการกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ ตามลำดับ 3) ด้านเจตพิสัย (Affective Domain) คือ ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม โดยพฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที แต่ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย ๆ 5 ระดับ ได้แก่ การรับรู้ การตอบสนอง การเกิดค่านิยม การจัดระบบ และบุคลิกภาพ (Sudsin, 2019)

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนาการ โภชนคลินิก และโภชนาการชุมชนต่อการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้/ทักษะที่นักศึกษาหลักสูตรโภชนศาสตร์และการกำหนดอาหารได้รับ ระหว่างการฝึกปฏิบัติวิชาชีพ 3 รายวิชา โดยนำกรอบแนวคิดของทฤษฎีแบบใหม่ของบลูมมาเป็นแนวในการศึกษา และเพื่อสำรวจข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากนักศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการพัฒนารายวิชา/หลักสูตรหลักการฝึกปฏิบัติวิชาชีพเสร็จสิ้น ข้อมูลเหล่านี้จะทำให้ทราบถึงสมรรถนะของบัณฑิตหลักสูตรโภชนศาสตร์และการกำหนดอาหารที่ผลิตออกไป และสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบฝึกปฏิบัติวิชาชีพและหลักสูตรฯ ต่อไป

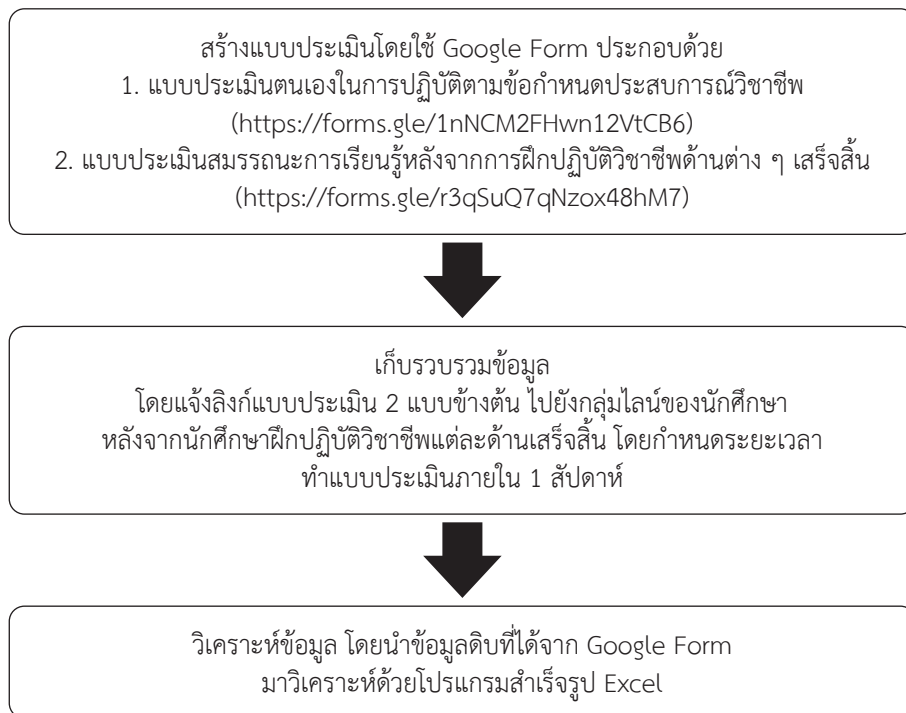
วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนาการ โภชนคลินิก และโภชนาการชุมชนต่อการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้/ทักษะที่นักศึกษาหลักสูตรโภชนศาสตร์และการกำหนดอาหารได้รับหลังการฝึกปฏิบัติวิชาชีพ 3 รายวิชา

2. เพื่อสำรวจข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากนักศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการพัฒนารายวิชา/หลักสูตรหลักการฝึกปฏิบัติวิชาชีพเสร็จสิ้น

วิธีการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก โดยการใช้การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพเพื่อให้นักศึกษาในหลักสูตรเกิดทักษะ โดยภาพรวมของวิธีการวิจัยทั้งหมดแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาพรวมของวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรโภชนศาสตร์และการกำหนดอาหาร ชั้นปีที่ 2 และ 3 ภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ซึ่งลงทะเบียนในรายวิชา 718-321 ฝึกปฏิบัติการวิชาชีพทางโภชนาการ จำนวน 26 คน รายวิชา 718-322 ฝึกปฏิบัติการวิชาชีพทางโภชนคลินิก จำนวน 33 คน และรายวิชา 718-323 ฝึกปฏิบัติการทางโภชนาการชุมชน จำนวน 33 คน โดยนักศึกษาทั้งหมดไปฝึกปฏิบัติวิชาชีพในภาคการศึกษา 3/2561 จำนวนทั้งสิ้น 92 คน

2. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือโดยใช้ Google Form ประกอบด้วย

2.1 การสร้างแบบประเมินตนเองในการปฏิบัติตามข้อกำหนดประสบการณ์วิชาชีพทั้ง 3 ด้าน แบบประเมินถูกสร้างโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำแบบประเมิน ชื่อ-สกุล นักศึกษา ชั้นปี ชื่อสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางด้านใด (มีตัวเลือกให้ระบุ) 2) ข้อกำหนดประสบการณ์วิชาชีพด้านต่าง ๆ รวมทั้งความถี่ที่นักศึกษาได้ปฏิบัติในระหว่างที่ฝึกปฏิบัติการ มี 3 ด้าน คือ ด้านโภชนบริการ ด้านโภชนคลินิก และด้านโภชนาการชุมชน และมีข้อย่อยให้เลือกตอบจำนวน 16 ข้อ รวมทั้งสิ้น 32 ข้อ รวมทั้งข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาตนเอง และการพัฒนารายวิชา/หลักสูตร

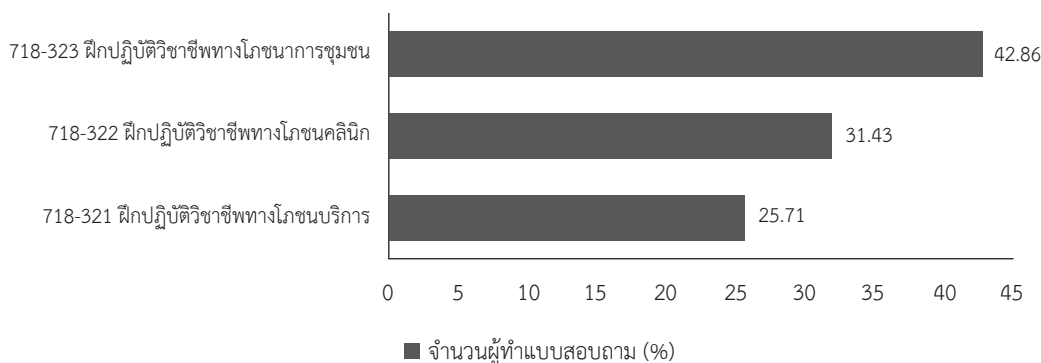
2.2 การสร้างแบบประเมินสมรรถนะการเรียนรู้แต่ละด้านอ้างอิงตามทฤษฎีแบบใหม่ของบลูม แบบประเมินถูกสร้างโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำแบบประเมิน 2) ทักษะต่าง ๆ 3 ด้านประกอบไปด้วย Cognitive Domain ด้านสมอง ได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่าและความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 6 ข้อย่อย Psychomotor ด้านกล้ามเนื้อประสาท และ Affective Domain ด้านจิตใจ รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลดิบจาก Google Form ถูกย้ายไปยังโปรแกรมสำเร็จรูป Excel ข้อมูลที่มีการประเมินซ้ำ โดยคน ๆ เดียวกันจะถูกตัดออกและนำมาวิเคราะห์ผล ได้แก่ ความถี่ การเปรียบเทียบค่าคะแนนที่ได้ โดยใช้ Anova: Single Factor

ผลการวิจัย

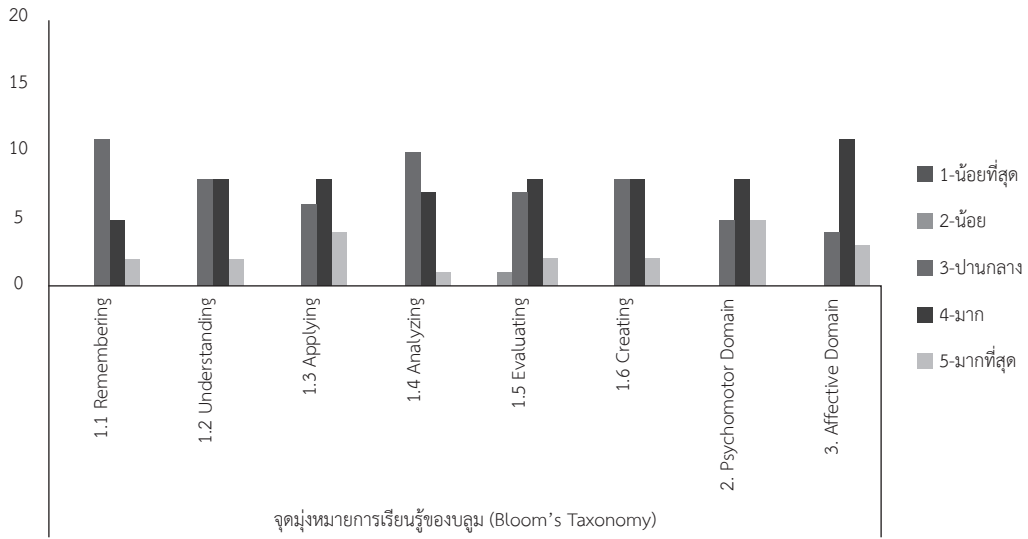
นักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรโภชนศาสตร์และการกำหนดอาหาร ชั้นปีที่ 2 และ 3 ภาควิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ลงทะเบียนรายวิชาฝึกปฏิบัติการวิชาชีพทั้ง 3 ด้าน และเข้าร่วมตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 70 คน คิดเป็น 76% ของจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนทั้งหมด โดยแบ่งเป็น 1) 718-321 ฝึกปฏิบัติการโภชนบริการ จำนวน 18 คน (25.71%) 2) 718-322 ฝึกปฏิบัติการโภชนคลินิก และ 3) 718-323 ฝึกปฏิบัติการโภชนาการชุมชน สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 22 คน (31.43%) และ 30 คน (42.86%) ตามลำดับ (ดังภาพที่ 2)

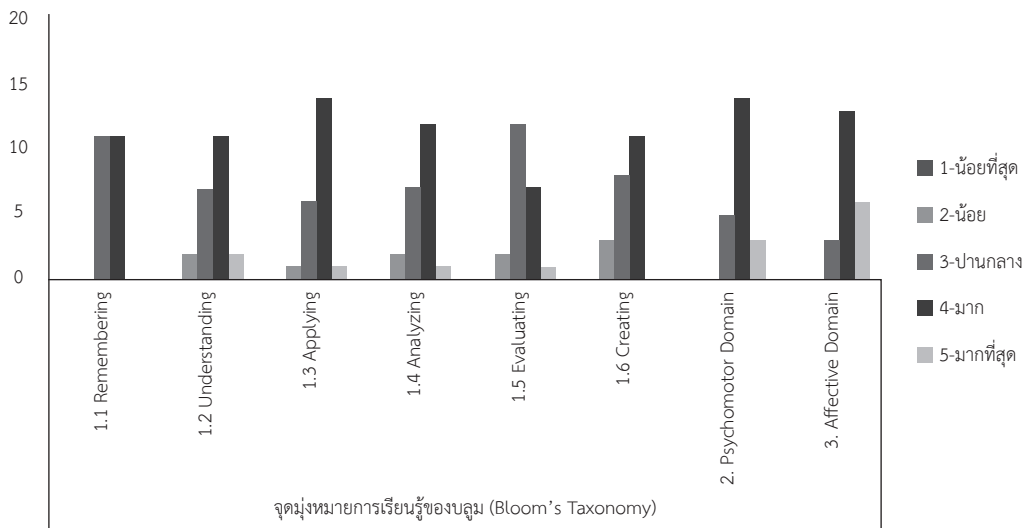
ภาพที่ 2 จำนวนนักศึกษาหลักสูตรโภชนาศาสตร์และการกำหนดอาหารที่ลงทะเบียนในรายวิชาฝึกปฏิบัติวิชาชีพทั้ง 3 ด้าน และร่วมตอบแบบสอบถาม จำนวน 70 คน

สำหรับผลการศึกษาศมรรถนะการเรียนรู้ที่นักศึกษาได้รับหลังการฝึกงานของแต่ละรายวิชาพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนาการบริการ มีสมรรถนะการเรียนรู้ของนักศึกษาตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมทั้ง 3 ด้าน มีระดับคะแนนการประเมินอยู่ระหว่างระดับน้อย ($n=1$) ระดับปานกลาง ($n=59$) ระดับมาก ($n = 63$) จนถึงระดับมากที่สุด ($n=21$) ด้านสติปัญญาหรือความรู้พบว่า นักศึกษามีความจำและการวิเคราะห์อยู่ในระดับปานกลาง ด้านทักษะหรือความสามารถ และด้านเจตคติหรือคุณลักษณะพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน (ดังภาพที่ 3) ผลการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนาการคลินิก พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะการเรียนรู้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้านเช่นกัน คืออยู่ระหว่างระดับน้อยถึงระดับมากที่สุด โดยมีความถี่ระดับมาก มีคะแนนความถี่สูงสุดที่ 95 ด้านสติปัญญาพบว่า นักศึกษามีการประยุกต์ใช้และการวิเคราะห์อยู่ในระดับมาก รวมทั้งด้านทักษะและด้านเจตคติพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน (ดังภาพที่ 4) การจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนาการชุมชน มีสมรรถนะการเรียนรู้ของนักศึกษาตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมทั้ง 3 ด้าน มีระดับคะแนนการประเมินอยู่ระหว่างน้อยจนถึงระดับมากที่สุด ด้านสติปัญญาพบว่า นักศึกษาใช้ความจำและความเข้าใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับการประยุกต์ใช้และการคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะและด้านเจตคติพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน (ดังภาพที่ 5)

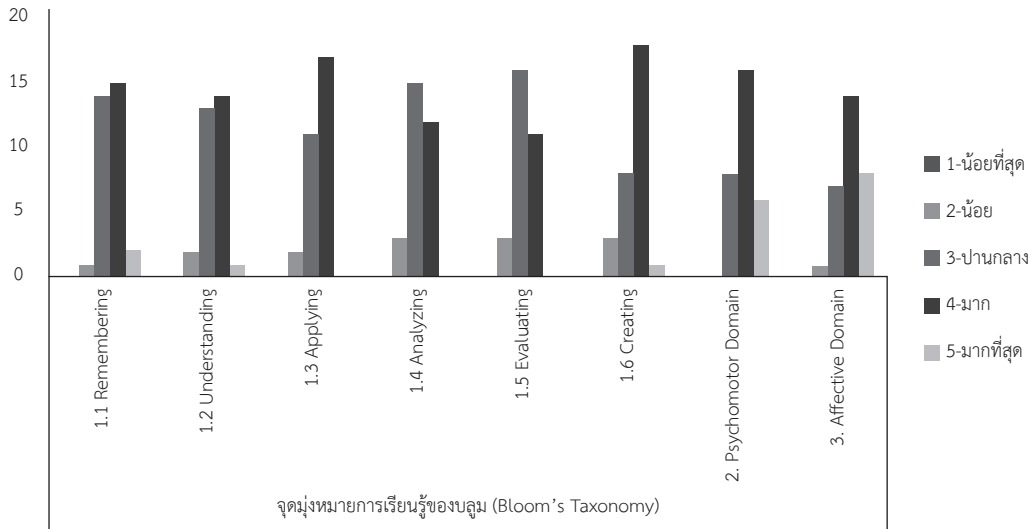
ผลของการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนาการ โภชนาคลินิก และโภชนาการชุมชนต่อการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ของนักศึกษา หลักสูตรโภชนาการและการกำหนดอาหาร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

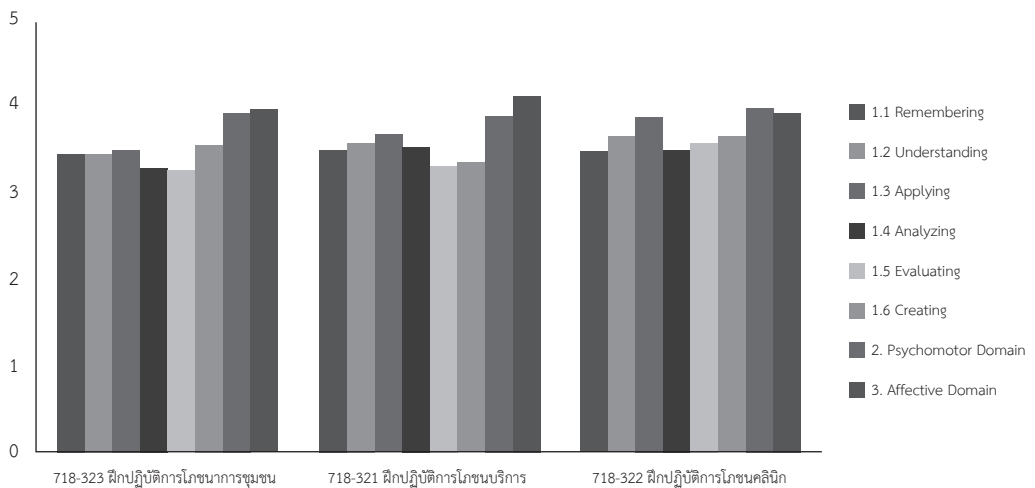
ภาพที่ 3 สมรรถนะการเรียนรู้ที่นักศึกษาได้รับหลังการฝึกงาน รายวิชา 718-321 ฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนาการ

ภาพที่ 4 สมรรถนะการเรียนรู้ที่นักศึกษาได้รับหลังการฝึกงาน รายวิชา 718-322 ฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนาการคลินิก

ภาพที่ 5 สมรรถนะการเรียนรู้ที่นักศึกษาได้รับหลังการฝึกงาน รายวิชา 718-323 ฝึกปฏิบัติวิชาชีพทางโภชนาการชุมชน

ภาพที่ 6 เปรียบเทียบสมรรถนะการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของบลูมที่นักศึกษาได้รับหลังการฝึกงาน ใน 3 รายวิชา

ตารางที่ 1 สรุปประเด็นพร้อมตัวอย่างข้อคิดเห็น เพื่อการพัฒนาตนเองและรายวิชา/หลักสูตร

ข้อคิดเห็นเพื่อการพัฒนาตนเอง	ข้อคิดเห็นเพื่อการพัฒนาวิชา/หลักสูตร
<p>1. ความมั่นใจและกล้าแสดงความคิดเห็น</p> <ul style="list-style-type: none"> กล้าแสดงความคิดเห็นและแสดงออกให้มากขึ้น มั่นใจในสิ่งที่ตนจะให้ความรู้ให้มากกว่านี้ คิดว่าการศึกษาจะเรียนรู้อะไรมากขึ้นได้ต้องกล้าเข้าไปถาม 	<p>1. จัดให้มีเนื้อหา/รายวิชาเพิ่มเติม</p> <ul style="list-style-type: none"> อยากให้มียุทธศาสตร์ด้านจิตวิทยา อยากให้เน้นในเรื่องอาหารกลางวันของเด็กปฐมวัยมากกว่านี้ค่ะ เพิ่มเติมในเรื่องของอาหารพื้นบ้าน สอนให้เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน อยากให้ลงชุมชนจริงในช่วงที่เรียน เพราะจะเห็นภาพมากกว่าการเรียนในห้องเพียงอย่างเดียว ควรมีการทำเคสให้หลากหลาย เพื่อให้ให้นักศึกษาค้นคว้าและสามารถปฏิบัติต่อเคสได้เร็วขึ้น เพิ่มเนื้อหาในส่วนของการคิดคำนวณอาหารทางสาย และอาหารเฉพาะโรค อยากให้มีการทำแล็บอาหารทางสายตอนปี 2 เนื่องจาก รพ.ม.อ. ไม่ได้ให้เข้าปฏิบัติในห้องอาหารทางสาย เนื่องจากเราได้เรียนแค่พื้นฐาน ๆ และยังไม่เคยได้ลงแล็บจริง การดูแลผู้ป่วย เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับโภชนาการในเด็ก อยากให้มีการอัปเดตเนื้อหาใหม่ๆ อยู่เสมอ อาจมีการเพิ่มการเรียนในโรงที่พบมากในโรงพยาบาล เช่น FLS โรคต่าง ๆ ที่พบในเด็ก เช่น NS (มีในการเรียนการสอนในรายวิชา MNT2 แล้วแต่ไม่ละเอียดมาก) ธาลัสซีเมีย เป็นต้น ค่าแล็บที่เกี่ยวข้องในแต่ละโรคให้มากขึ้น
<p>2. การสื่อสารและการโน้มน้าวผู้ป่วย</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาตนเองในเรื่องการแปลภาษาวิชาการให้เป็นภาษาท้องถิ่นเพื่อให้คนฟังได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น เรียนรู้วิธีการโน้มน้าวผู้ป่วยให้ดีกว่าเดิม ฝึกทักษะการพูดภาษามลายู ฝึกฝนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม และความกล้าแสดงออก 	<p>2. ระยะเวลาและสถานที่ในการฝึกงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> ระยะเวลาในการฝึกงานน้อยไป อยากให้การฝึกงานด้านชุมชน มีระยะเวลาการในการฝึกที่มากกว่านี้ เพื่อที่จะได้ติดตามโครงการประเมินผล จากโครงการที่เราได้ทำ เพราะเวลาในการฝึกมีน้อยไป ทำให้ต้องเร่งรัดโครงการผลที่ออกมาอาจจะทำได้ไม่ดีเท่าที่ควรครับ อยากให้ฝึกปฏิบัติทางวิชาชีพมากกว่า 1 เดือน และไม่ควรให้ฝึกในช่วงเดือนบวชเพราะอาจมีผลต่อการเก็บประสบการณ์ อยากให้หลักสูตรมีการส่ง นศ.ไปฝึกงานภาคอื่น ๆ บ้าง เพื่อเป็นประสบการณ์และได้เห็นความแตกต่างของสถานประกอบการมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 1 ต่อ

ข้อคิดเห็นเพื่อการพัฒนาตนเอง	ข้อคิดเห็นเพื่อการพัฒนารายวิชา/หลักสูตร
<p>3. การวางแผนการฝึกงานของตนเอง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานว่าในแต่ละสัปดาห์นั้นมีหน้าที่รับผิดชอบด้านใดบ้าง และต้องมีการเข้าหา/พูดคุยกับผู้ที่มารับบริการบ่อยๆ • มีการวางแผนก่อนเริ่มการฝึกงานอย่างชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการเสียเวลา ได้เรียนรู้จากการฝึกชุมชนมากมายเพื่อใช้ในการวางแผนก่อนฝึกคลินิก 	<p>3. การกำหนดหน้าที่ที่ชัดเจนของแหล่งฝึกงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> • อยากให้ทางรพ.สต.กำหนดหน้าที่งานของแต่ละคนให้ชัดเจน ว่าวันไหนทำอะไร/รับผิดชอบในส่วนงานไหน • อาจจะต้องมีแผนการฝึกงานที่ชัดเจน ^_^
<p>4. การเตรียม/ทบทวนความรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ทบทวนในเรื่องที่ค้นพบเข้ายังไม่เข้าใจ ไม่ชำนาญ • ต้องศึกษาอาหารในท้องถิ่นให้มากขึ้น • สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในทุกสถานการณ์และมีความแม่นยำมากกว่านี้ • ต้องศึกษาเกี่ยวกับอาหารทางสายเพิ่มเติม • การเชื่อมโยงความรู้ที่เรียนมา • หมั่นทบทวนเนื้อหาความรู้ที่ได้เรียนมาอยู่เสมอ และอัปเดตข้อมูลความรู้ให้เป็นข้อมูลที่ล่าสุดอยู่เสมอ เพื่อไม่ให้เกิดความล้าหลัง 	<p>4. งบประมาณ</p> <ul style="list-style-type: none"> • มีงบสนับสนุนการฝึกงานโภชนาการชุมชน

เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของบลูมที่นักศึกษาได้รับหลังการฝึกงานทั้ง 8 ข้อของทั้ง 3 รายวิชาพบว่า แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ เมื่อวิเคราะห์ด้วย Anova: Single Factor ที่ $p < 0.05$ โดยนักศึกษามีความจำ (1.1) ความเข้าใจ (1.2) และการประยุกต์ใช้ (1.3) เพิ่มขึ้นในรายวิชา 712-321 ฝึกปฏิบัติด้านโภชนาการบริการ และ 712-322 ฝึกปฏิบัติทางโภชนาการคลินิก แต่ไม่เห็นความแตกต่างในรายวิชา 712-323 ฝึกปฏิบัติด้านโภชนาการชุมชน นอกจากนี้ นักศึกษาได้บูรณาการองค์ความรู้เข้ากับทักษะทางปัญญาในรายวิชา 712-322 ฝึกปฏิบัติทางโภชนาการคลินิก ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยสมรรถนะการเรียนรู้ข้อ 1.4-1.6 ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับสมรรถนะการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ด้านทักษะและในด้านเจตคติ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินเพิ่มขึ้นมากกว่าด้านสติปัญญาทั้ง 3 รายวิชาอีกด้วย

สำหรับข้อมูลจากแบบประเมินตนเองในการปฏิบัติตามข้อกำหนดประสบการณ์วิชาชีพนั้นเป็นข้อมูลที่ใช้ตรวจสอบและติดตามว่านักศึกษาได้ปฏิบัติงานได้ครอบคลุมตามข้อกำหนดของอาชีพหรือไม่ ในระหว่างการฝึกปฏิบัติหากไม่ได้เป็นไปตามที่กำหนด นักศึกษาก็จะต้องปฏิบัติให้ได้ตามข้อกำหนดทั้งหมดในช่วงการฝึกงาน ซึ่งนักศึกษาได้ปฏิบัติตามที่ระบุไว้จึงไม่นำผลมาการศึกษาามาแสดงในส่วนนี้ สำหรับผลการสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมด้วยคำถามปลายเปิดจากแบบสอบถามทั้งในส่วนของการพัฒนาตนเองและการพัฒนารายวิชา/หลักสูตร ของนักศึกษาที่ไปฝึกปฏิบัติการวิชาชีพทั้ง 3 ด้าน

จำนวน 70 คน พบว่ามีประเด็นต้องการพัฒนาด้านตนเองเป็นประเด็นหลัก ๆ ได้แก่ พัฒนาความมั่นใจและกล้าแสดงความคิดเห็น พัฒนาการสื่อสารและการโน้มน้าวผู้ป่วย พัฒนาทักษะการวางแผนการฝึกงานของตนเองและพัฒนาความรู้ ประเด็นต้องการพัฒนารายวิชา/หลักสูตรที่คล้ายคลึงกันมีดังนี้ รายวิชา/หลักสูตรควรจัดให้มีเนื้อหา/รายวิชาเพิ่มเติม จักรยะเวลาและสถานที่ในการฝึกงาน ประสานกับแหล่งฝึก กำหนดหน้าที่ที่ชัดเจนให้กับนักศึกษา สนับสนุนงบประมาณในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพ ประเด็นหลัก ๆ พร้อมตัวอย่างข้อคิดเห็นบางส่วนแสดงดังตารางที่ 1

อภิปรายผล

การฝึกปฏิบัติการทางวิชาชีพของนักศึกษาในหลักสูตรโภชนาการศาสตร์และการกำหนดอาหารทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโภชนบริการ ด้านโภชนคลินิก และโภชนาการชุมชน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายเพื่อให้นักศึกษาได้ประยุกต์ความรู้ทางทฤษฎีที่ได้เรียนมาใช้ในสถานการณ์และสถานปฏิบัติการจริง และเกิดทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในวิชาชีพนักโภชนาการหรือนักกำหนดอาหารในอนาคต การวัดประเมินของวิชาฝึกปฏิบัติการทางวิชาชีพเหล่านั้นนอกจากจะวัดการประเมินโดยอาจารย์นิเทศก์และพี่เลี้ยงแล้ว งานวิจัยนี้ยังได้วัดสมรรถนะการเรียนรูของนักศึกษาโดยใช้ทฤษฎีจุดมุ่งหมายการเรียนรูของบลูมอีกด้วย ซึ่งยังไม่เคยใช้ทฤษฎีนี้วัดประเมินในรายวิชาใด ๆ ของหลักสูตรมาก่อน ถือเป็นข้อดีที่ทำให้หลักสูตรได้มองเห็นสมรรถนะของนักศึกษาในหลักสูตรที่ชัดเจน สอดคล้องกับ Sobral (2021) ที่ได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีจุดมุ่งหมายการเรียนรูของบลูมเข้ากับวิชาทางโปรแกรมคอมพิวเตอร์ คือ การเขียนโปรแกรมเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และพบว่าทฤษฎีจุดมุ่งหมายการเรียนรูของบลูมเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และใช้ได้หลากหลาย ไม่เพียงแต่ใช้กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู ใช้วัดความรู้ของผู้เรียน ใช้สร้างเครื่องมือและแบบทดสอบเพื่อการประเมินผลอีกด้วย

จากผลการศึกษาของงานวิจัยชิ้นนี้พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะการเรียนรูต่างด้าน ๆ เพิ่มขึ้นหลังจากการฝึกปฏิบัติการทางวิชาชีพ อย่างไรก็ตามเรื่องการประเมินค่าซึ่งเป็นสมรรถนะที่อยู่ในระดับที่ซับซ้อนยังไม่เพิ่มขึ้นหรือเพิ่มขึ้นน้อย อาจเป็นเพราะนักศึกษาไม่เข้าใจความหมายหรือคำจำกัดความของค่าว่าการประเมินค่าในแบบสอบถามที่ใช้ถามนักศึกษาก็เป็นได้ อาจจะต้องให้คำจำกัดความ แสดงตัวอย่างคำสำคัญเพิ่มเติม หรือยกตัวอย่างประกอบให้เห็นภาพชัดเจน โดยเฉพาะการประเมินค่าในศาสตร์ทางด้านโภชนศาสตร์และการกำหนดอาหาร เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Pradubwate, (2017) ที่ได้สร้างแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรูโดยอ้างอิงตามแนวคิดอนุกรมวิธานของบลูมสำหรับวิชาทางด้านเทคโนโลยีที่ใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีหรือเครื่องมือดิจิทัล

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่ได้รับจากนักศึกษา มีหลายประเด็นที่ค่อนข้างน่าสนใจและอาจช่วยให้อาจารย์ตระหนักและคิดหาวิธีหรือแนวทางในการพัฒนานักศึกษาด้วยวิธีต่าง ๆ ที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น เช่น นำการออกแบบการเรียนการสอนแบบย้อนกลับ (Backward Design) มาใช้ตั้งแต่ต้น การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู (Desired Outcomes) นอกเหนือจากการจะผลิตบัณฑิตให้มีสมรรถนะตรงตาม

มาตรฐานวิชาชีพนักกำหนดอาหารที่กำหนดแล้ว อาจจะผนวกผลิตบัณฑิตให้สมรรถนะการเรียนรู้ของ บลุ่มเข้าไปในเป้าหมาย จากนั้นออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งกำหนดวิธีการวัดผลและชิ้นงานให้ สอดคล้องกันและตรงกับระดับการเรียนรู้ของนักศึกษา (The Students' Levels of Learning) ในแต่ละ ชั้นปีด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรปรับปรุงแบบสอบถามในด้าน Psychomotor Domain และ Affective Domain ให้ จำเพาะเจาะจงไปยังพฤติกรรมย่อย ๆ 5 ระดับของแต่ละด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น และประยุกต์ใช้แบบสอบถามที่ปรับปรุงนี้กับรายวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร เช่น รายวิชา 718-425 สหกิจ ศึกษา

2. ควรใช้แบบประเมินตนเองและแบบประเมินสมรรถนะในการศึกษาคั้งนี้ แทนแบบประเมิน ผลเดิมที่ใช้ในรายวิชาปัจจุบัน

3. ควรหาวิธีการในการพัฒนาจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ด้านสติปัญญาหัวข้อการประเมินค่า ให้กับ นักศึกษา

4. ควรนำประเด็นข้อคิดเห็นเพื่อการพัฒนาแจ้งให้ที่ประชุมหลักสูตรทราบ ในการประชุม มคอ 3 เพื่อคิดวางแผนการจัดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาถัดไป สำหรับกรณีของข้อคิดเห็นเพื่อการพัฒนาของนักศึกษาผู้ประสานงานได้รับทราบประเด็นเหล่านี้จากการนำเสนอและได้ให้ข้อคิดเห็น/วิธี การแก้ปัญหาให้แก่นักศึกษาหรือรุ่นน้องที่จะไปฝึกงานในปีการศึกษาถัดไปทราบ

เอกสารอ้างอิง

- Pradubwate R. (2017). Technology learning management guidelines by using Bloom's taxonomy. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts) Cu*, 10(3). 1051-1065. [in Thai]
- Prince of Songkla University. (2018). *Philosophy of education of Prince of Songkla University*. Retrieved from https://eila.psu.ac.th/document/curriculum/edudata/philosophy_psu.pdf [in Thai]
- Sobral, S. R. (2021). Bloom's Taxonomy to improve teaching-learning in introduction to programming. *International Journal of Information and Education Technology*, 11(3). 148-153.
- Sudsin, M. (2019). *Bloom's taxonomy*. Retrieved from http://www.eledu.ssru.ac.th/monmanus_su/pluginfile.php/68/course/summary/%E0%B8%97%E0%B8%A4%E0%B8%A9%E0%B8%8E%E0%B8%B5%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%9A%E0%B8%A5%E0%B8%B9%E0%B8%A1.docx [in Thai]

The Effect of Practice-based Learning on the Development of Scientific Instruments Use Skills among Undergraduate Students in Food Science and Nutrition Program

Jaruwan Maneesri^{1*} and Siriporn Adnarong¹

Received: July 2, 2021 **Revised:** September 13, 2021 **Accepted:** September 15, 2021

Abstract

This classroom action research aims to study the effect of practice-based learning on scientific instrument use skills of students. The target group of this research was students in the microbial for food products subject in semester 2 of 2018 (22 students), 2019 (10 students) and 2020 (10 students) at Faculty of Science and Technology, Prince of Songkla University, Pattani campus. The research instruments consisted of practice plans for developing the skill in using instrument within 2 months and the self-report questionnaire. The study found that self-evaluation of pre-study of subject related to the knowledge of basis microbiology, and after study, the students found that they have increased in instrument use at the moderate to the high level. This finding contributes to the teaching learning management in the following 2 months of semester such as the outside visiting activities at microbiology clinic unit, learning via the others education technology, individual test of using the instruments and understanding in content of students.

Keyword: Classroom Action Research, Learning Development, Skill of Using Instrument, Microbial for Food Products Subject, Scientific Instruments

¹ Department of Food Science and Technology, Faculty of Science and Technology, Prince of Songkla University, Pattani Campus

* Corresponding author e-mail: jaruwan.ma@psu.ac.th

This article was presented at The 9th PSU Education Conference on 6 May 2021 by Prince of Songkla University.

ผลของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติต่อการพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ

จารุวรรณ มณีศรี^{1*} และ ศิริพร อัจฉรพงศ์¹

รับบทความ: 2 กรกฎาคม 2564 แก้ไขบทความ: 13 กันยายน 2564 รับผิดชอบ: 15 กันยายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนแบบฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษา โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาที่เรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 22 คน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 10 คน และปีการศึกษา 2563 จำนวน 10 คน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มทักษะการใช้เครื่องมือเป็นระยะเวลา 2 เดือน หลังจากการประเมินตนเองของนักศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการประเมินตนเอง พบว่า ก่อนเรียนนักศึกษาประเมินตนเองว่ามีความรู้ทางจุลชีววิทยาพื้นฐาน และหลังเรียนนักศึกษาประเมินตนเองว่ามีการพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือและความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับปานกลางจนถึงมากที่สุด ซึ่งนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาในรูปแบบกิจกรรมอื่น ๆ ในระยะเวลาอีก 2 เดือนของภาคการศึกษา เช่น การไปเยี่ยมชมดูงานหน่วยงานทางจุลชีววิทยา การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีการศึกษาต่าง ๆ การทดสอบทักษะการใช้เครื่องมือและความเข้าใจในเนื้อหาของนักศึกษาเป็นรายบุคคล

คำสำคัญ: การวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาการสอน ทักษะการใช้เครื่องมือ รายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์

¹ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
* Corresponding author e-mail: jaruwan.ma@psu.ac.th

บทความเรื่องนี้ได้ผ่านการนำเสนอในงานประชุมวิชาการ The 9th PSU Education Conference เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2564 จัดโดย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทนำ

รายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารเป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนให้มีความรู้เกี่ยวกับจุลินทรีย์ที่มีความสำคัญต่ออาหาร จุลินทรีย์ที่ทำให้อาหารเน่าเสียและเกิดโรค และทักษะปฏิบัติในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการตรวจวิเคราะห์จุลินทรีย์ในอาหารประเภทต่าง ๆ รวมทั้งความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการทางจุลชีววิทยา โดยนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติหลังจากอาจารย์ได้บรรยายขั้นตอนและวิธีการที่มีในหนังสือบทปฏิบัติการเป็นเวลา 30 นาที และการให้คำแนะนำต่าง ๆ ในระหว่างการฝึกปฏิบัติโดยอาจารย์ นักวิทยาศาสตร์ และนักศึกษาปริญญาโทที่มีความเข้าใจและความชำนาญ แต่ปัญหาที่พบคือ นักศึกษาในแต่ละปีการศึกษามีความรู้ทางจุลชีววิทยาพื้นฐานและทักษะการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ไม่เท่ากัน และนักศึกษาหลังเรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารไม่สามารถใช้เครื่องมือด้วยตนเองได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์จากการเรียนการสอนซึ่งเป็นการประเมินตนเองของนักศึกษาที่เรียนรายวิชานี้ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 2562 และ 2563 ซึ่งมีจำนวน 22 10 และ 10 คน ตามลำดับ เพื่อนำผลการวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้ไปใช้แก้ปัญหาและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมในปีการศึกษาต่อไป ทั้งนี้ ยังคงให้ความสำคัญกับผู้เรียน (Student Center) ผู้สอนจึงพยายามทำให้ผู้เรียนส่วนหนึ่งที่มีพื้นฐานทักษะการใช้เครื่องมือและความรู้ที่มีในระดับน้อยและน้อยที่สุดให้มีการพัฒนาทักษะต่าง ๆ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นให้อยู่ในระดับปานกลางเป็นอย่างน้อย จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้สอนจึงมีความประสงค์ที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) นี้ขึ้น ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนสามารถตรวจสอบผลลัพธ์จากการเรียนการสอนได้ เช่น ความตั้งใจเรียนในชั้นเรียน และความเข้าใจเนื้อหาในชั้นเรียน (Thamrongsinthaworn, 2015) การพัฒนาทักษะแบบมีส่วนร่วมสำหรับผู้เรียน (Kittiwarakul, 2008) การพัฒนารูปแบบการสอน (Rapeepisarn, 2019) และความสัมพันธ์ของคะแนนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชา (Wittanalai, 2012) จากเหตุผลและความจำเป็นข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของทักษะการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ในรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหาร มีสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ของผลสัมฤทธิ์ของทักษะการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ในการฝึกปฏิบัติทางจุลชีววิทยา ก่อนและหลังเรียน โดยความรู้พื้นฐานทางจุลชีววิทยาของผู้เรียนก่อนการเรียนมีความสำคัญต่อการจัดรูปแบบการเรียนการสอน และนำไปสู่วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาผลการเรียนรู้และทักษะการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ในชั้นเรียนก่อนและหลังการจัดรูปแบบการเรียนการสอนในรายวิชา และทราบความแตกต่างของทักษะการใช้เครื่องมือและความรู้ทางจุลชีววิทยาพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละปีการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรู้ทางจุลชีววิทยาพื้นฐานของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบฝึกปฏิบัติก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบฝึกปฏิบัติก่อนเรียนและหลังเรียน

กรอบแนวคิด

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ที่มีต่อทักษะการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษา ดังภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจุลชีววิทยาสําหรับผลิตภัณฑ์อาหาร ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 2562 และ 2563 จำนวน 22 10 และ 10 คน ตามลำดับ

2. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เป็นแบบสอบถามจำนวน 12 ข้อ ให้นักศึกษาประเมินตนเองต่อทักษะการใช้เครื่องมือก่อนและหลังฝึกปฏิบัติการ มีการให้คะแนน 5 ระดับ (น้อยที่สุด = 1 น้อย = 2 ปานกลาง = 3 มาก = 4 และมากที่สุด = 5) โดยทำการรวบรวมผล 2 ครั้ง ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนปีการศึกษา 2561 2562 และ 2563 ซึ่งมีแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติของนักศึกษาในแต่ละปีการศึกษา ดังภาพที่ 1

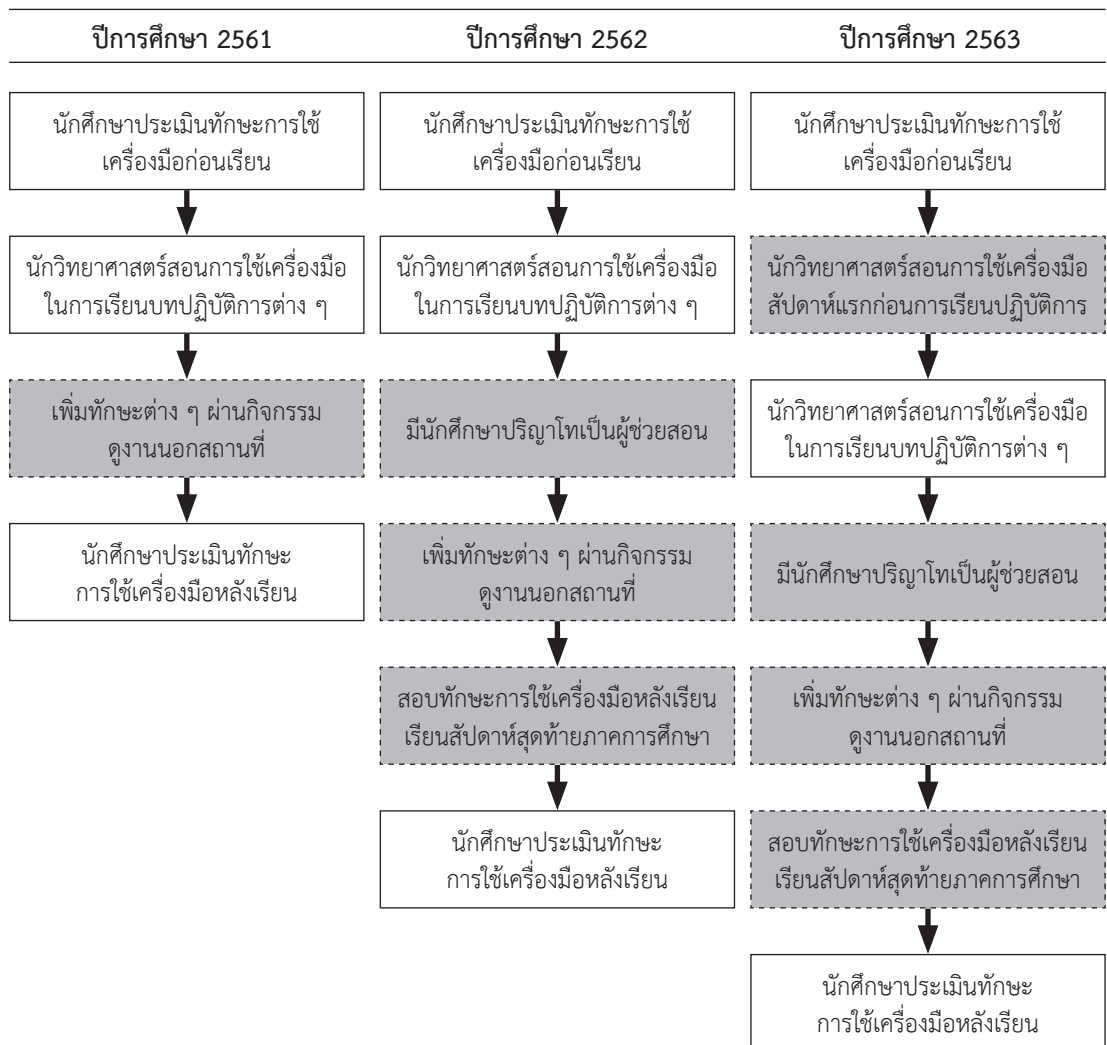
3. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจุลชีววิทยาสําหรับผลิตภัณฑ์อาหาร ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2561 2562 และ 2563 จำนวน 22 10 และ 10 คน ตามลำดับ

ได้ผลการสำรวจโดยมีข้อมูลที่รวบรวมระดับการใช้ทักษะก่อนและหลังการใช้เครื่องมือต่าง ๆ และความรู้ความเข้าใจ ได้แก่ กล้องจุลทรรศน์ ตู้บ่มเชื้อ หม้อนึ่งฆ่าเชื้อความดันไอน้ำ ตู้อบ เครื่องตีแป้ง เครื่องนับโคโลนี เครื่องผสม อ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิ การเจือจาง การใช้ปิเปต ความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์จุลินทรีย์ ความมั่นใจความรู้ภาคทฤษฎีและทักษะภาคปฏิบัติ เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนการประเมินตนเองของนักศึกษาโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย นำเสนอในรูปแบบกราฟ ตาราง เรียงความ และหาผลสรุป นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

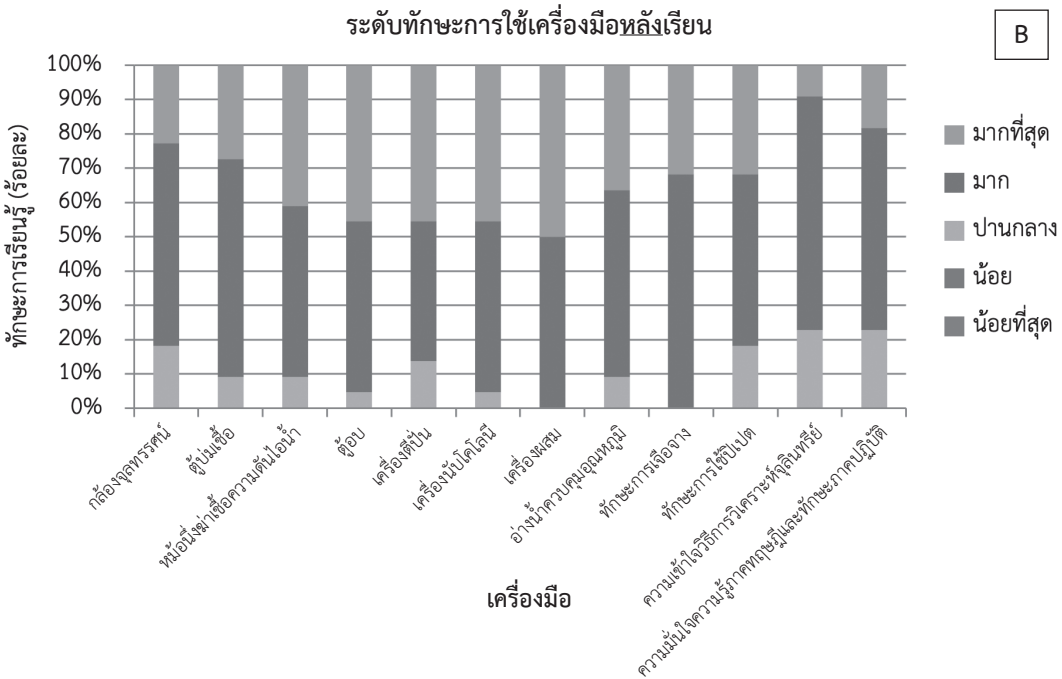
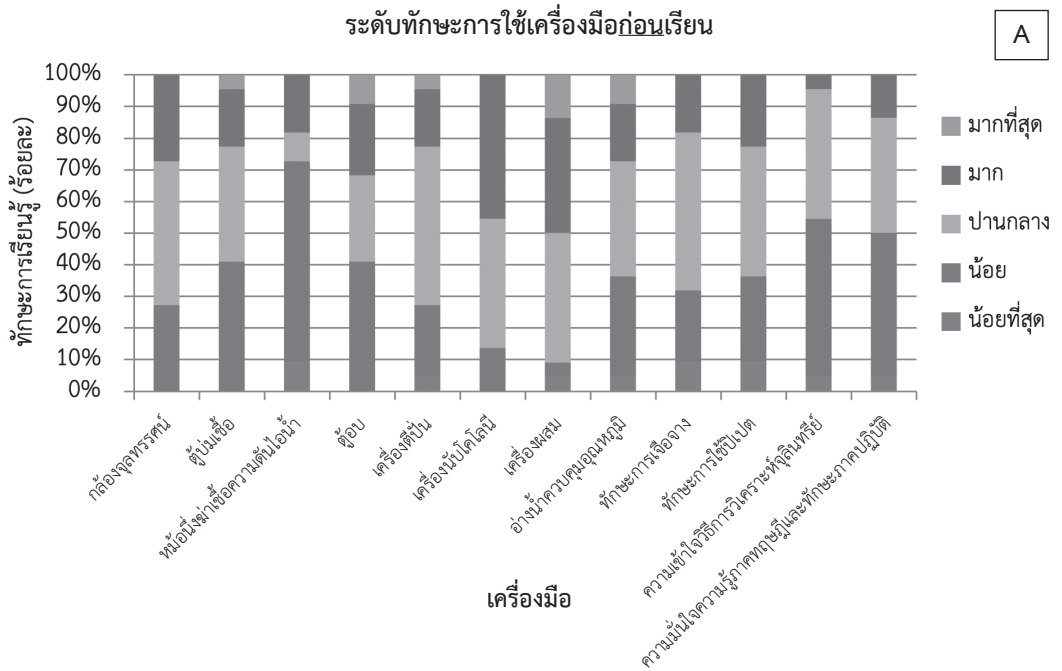

ภาพที่ 2 แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบฝึกปฏิบัติของนักศึกษาในแต่ปีการศึกษา

ผลการวิจัย

จากการประเมินผลระดับทักษะการใช้เครื่องมือของนักศึกษาปีการศึกษา 2561 จำนวน 22 คน ก่อนและหลังเรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหาร (ภาพที่ 3 และตารางที่ 1) พบว่า ก่อนเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับทักษะการใช้เครื่องมืออยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับทักษะการใช้เครื่องมืออยู่ในระดับมากที่สุด คือ หม้อนึ่งฆ่าเชื้อความดันไอน้ำ ร้อยละ 63.6 และระดับทักษะการใช้เครื่องมืออยู่ในระดับน้อย คือ เครื่องผสม ร้อยละ 4.5 จากการประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในการเรียน รายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหาร พบว่า ก่อนเรียนนักศึกษามีผลการเรียนรู้ หม้อนึ่งฆ่าเชื้อความดันไอน้ำ ทักษะการเจือจาง ทักษะการใช้ปิเปต ความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์จุลินทรีย์ ความมั่นใจความรู้ภาคทฤษฎี และทักษะภาคปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุดถึงมาก มีระดับทักษะการใช้เครื่องมือ เครื่องตีปั่น เครื่องผสม อ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิ อยู่ในระดับน้อยที่สุดถึงมากที่สุด ในขณะที่กล้องจุลทรรศน์และเครื่องนับโคโลนิ มีระดับทักษะการใช้เครื่องมืออยู่ในระดับน้อยถึงมาก ส่วนตู้บ่มเชื้อ และตู้อบ มีผลการเรียนรู้อยู่ในระดับน้อยถึงมากที่สุด ซึ่งนักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 ประเมินระดับทักษะการใช้เครื่องมือ กล้องจุลทรรศน์ ตู้บ่มเชื้อ หม้อนึ่งฆ่าเชื้อความดันไอน้ำ ตู้อบ เครื่องตีปั่น อ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิ ทักษะการเจือจาง ทักษะการใช้ปิเปต ความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์จุลินทรีย์ ความมั่นใจความรู้ภาคทฤษฎีและทักษะภาคปฏิบัติก่อนเรียน อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง มีเพียงเครื่องนับโคโลนิ และเครื่องผสมเท่านั้นที่นักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 มีผลประเมินก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

ในขณะที่หลังเรียนนักศึกษามีระดับทักษะการใช้เครื่องมือเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากและมากที่สุด เป็นส่วนใหญ่ ระดับมากร้อยละ 40.9-68.2 และระดับมากที่สุดร้อยละ 9.1-50.0 ซึ่งมีระดับทักษะการใช้ หม้อนึ่งฆ่าเชื้อความดันไอน้ำเพิ่มขึ้น ไม่มีนักศึกษามีระดับทักษะการใช้อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด แต่มีระดับทักษะการใช้อยู่ในระดับปานกลาง มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.1 50.0 และ 40.9 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเมื่อให้นักศึกษาประเมินตนเองหลังเรียน พบว่า นักศึกษามีระดับทักษะการใช้เครื่องมือเพิ่มขึ้น โดยนักศึกษาที่ประเมินผลการเรียนรู้เครื่องมือ/ทักษะทุกหัวข้ออยู่ในระดับปานกลาง ถึงมากที่สุด ไม่มีนักศึกษาระดับทักษะการใช้เครื่องมือ/ทักษะอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับการประเมินตนเองก่อนเรียน และจากการพิจารณา พบว่า ระดับทักษะการใช้เครื่องมือเกือบทุกหัวข้อมีผลการประเมินตนเองหลังเรียนมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50 ซึ่งอยู่ในระดับมาก นักศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะการใช้งานหม้อนึ่งฆ่าเชื้อความดันไอน้ำอยู่ในระดับมากและมากที่สุด รวมทั้งมีความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์จุลินทรีย์เพิ่มขึ้น และไม่มีนักศึกษามีระดับทักษะการใช้เครื่องมือในระดับน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์จุลินทรีย์อยู่ในระดับปานกลางและมาก

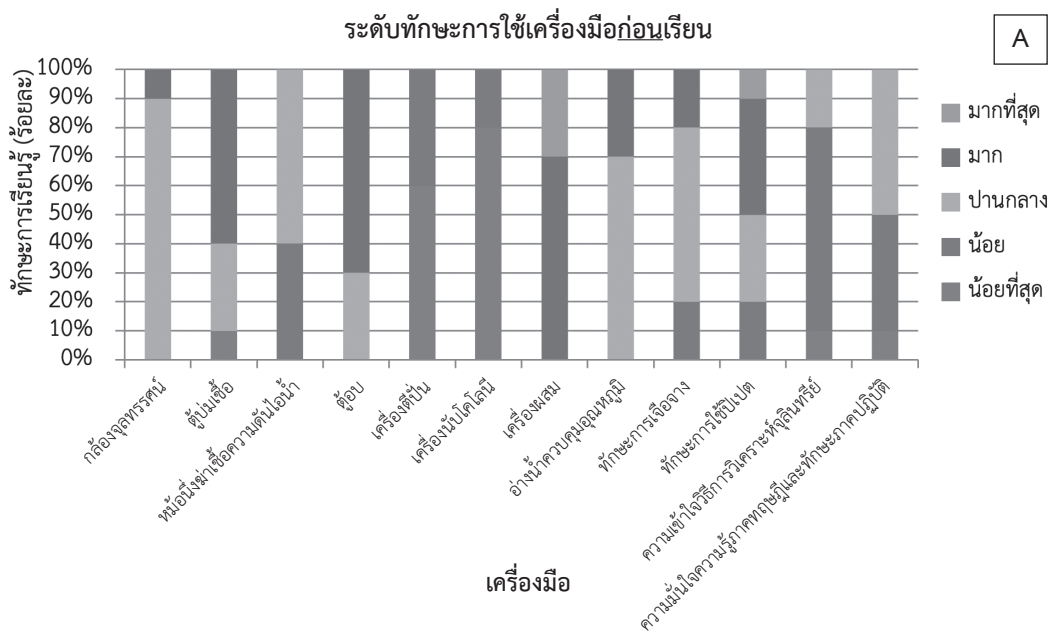
ภาพที่ 3 ทักษะการใช้เครื่องมือก่อน (A) และหลัง (B) เรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารเป็นร้อยละของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2561 จำนวน 22 คน

ตารางที่ 1 ร้อยละของทักษะการใช้เครื่องมือก่อนและหลังเรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์
อาหารของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2561 จำนวน 22 คน

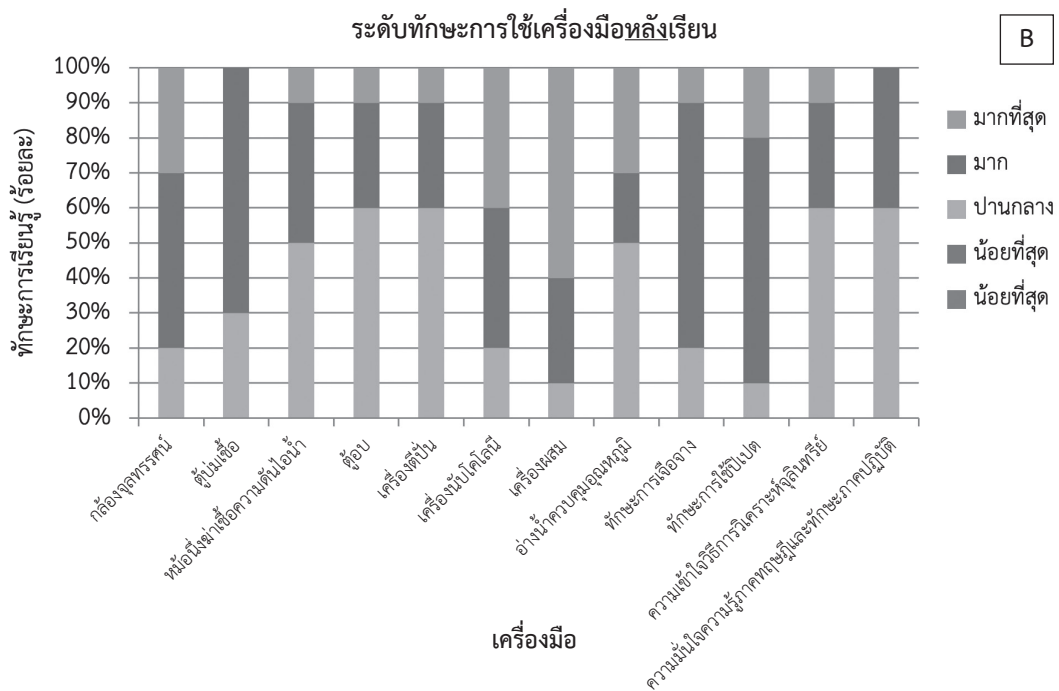
ข้อ	ทักษะการใช้เครื่องมือ และความเข้าใจ	ระดับทักษะการใช้เครื่องมือ (%)									
		น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	กล้องจุลทรรศน์	0.0	0.0	27.3	0.0	45.5	18.2	27.3	59.1	0.0	22.7
2	ตู้บ่มเชื้อ	0.0	0.0	40.9	0.0	36.4	9.1	18.2	63.6	4.5	27.3
3	หม้อนึ่งฆ่าเชื้อความดันไอน้ำ	9.1	0.0	63.6	0.0	9.1	9.1	18.2	50.0	0.0	40.9
4	ตู้อบ	0.0	0.0	40.9	0.0	27.3	4.5	22.7	50.0	9.1	45.5
5	เครื่องตีปั่น	4.5	0.0	22.7	0.0	50.0	13.6	18.2	40.9	4.5	45.5
6	เครื่องนับโคโลนี	0.0	0.0	13.6	0.0	40.9	4.5	45.5	50.0	0.0	45.5
7	เครื่องผสม	4.5	0.0	4.5	0.0	40.9	0.0	36.4	50.0	13.6	50.0
8	อ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิ	4.5	0.0	31.8	0.0	36.4	9.1	18.2	54.5	9.1	36.4
9	ทักษะการเจือจาง	9.1	0.0	22.7	0.0	50.0	0.0	18.2	68.2	0.0	31.8
10	ทักษะการใช้ปิเปต	9.1	0.0	27.3	0.0	40.9	18.2	22.7	50.0	0.0	31.8
11	ความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์ จุลินทรีย์	4.5	0.0	50.0	0.0	40.9	22.7	4.5	68.2	0.0	9.1
12	ความมั่นใจความรู้ภาคทฤษฎี และทักษะภาคปฏิบัติ	4.5	0.0	45.5	0.0	36.4	22.7	13.6	59.1	0.0	18.2

จากการประเมินระดับทักษะการใช้เครื่องมือของนักศึกษาปีการศึกษา 2562 จำนวน 10 คน ก่อนและหลังเรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหาร (ภาพที่ 4 และตารางที่ 2) พบว่า ก่อนเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 0-90 (เครื่องมือที่มีทักษะมากที่สุดคือ กล้องจุลทรรศน์ ร้อยละ 90) ระดับมากร้อยละ 0-70 (เครื่องมือที่มีทักษะมากที่สุดคือ ตู้อบ ร้อยละ 70) และมากที่สุดร้อยละ 0-30 โดยก่อนเรียนนักศึกษามีระดับทักษะการใช้เครื่องมือเครื่องตีปั่น และเครื่องนับโคโลนีอยู่ในระดับน้อยที่สุดในขณะที่ความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์จุลินทรีย์ ความมั่นใจความรู้ภาคทฤษฎีและทักษะภาคปฏิบัติมีระดับทักษะการใช้เครื่องมืออยู่ในระดับน้อยที่สุดถึงปานกลาง ตู้บ่มเชื้อมีระดับทักษะการใช้เครื่องมืออยู่ในระดับน้อยที่สุดถึงมาก หม้อนึ่งฆ่าเชื้อความดันไอน้ำมีระดับทักษะการใช้เครื่องมืออยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ทักษะการเจือจางอยู่ในระดับน้อยถึงมาก ทักษะการใช้ปิเปตอยู่ในระดับน้อยถึงมากที่สุด ในขณะที่ระดับทักษะการใช้เครื่องมือกล้องจุลทรรศน์ ตู้อบ และอ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก มีเพียงเครื่องผสมเท่านั้นที่นักศึกษามีระดับทักษะการใช้เครื่องมือก่อนเรียนอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ในขณะที่หลังเรียนนักศึกษามีทักษะการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากและมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ โดยมีระดับมากร้อยละ 20-70 และระดับมากที่สุดร้อยละ 0-60 นักศึกษามีระดับทักษะการใช้เครื่องมือเพิ่มขึ้น และไม่มีนักศึกษามีระดับทักษะการใช้เครื่องมืออยู่ในระดับ

น้อยที่สุด แต่มีทักษะการใช้อยู่ในระดับปานกลาง มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10-60 20-70 และ 0-60 ตามลำดับ ระดับทักษะการใช้เครื่องมือกลึงจุลทรรศน์ ตู้อบ และอ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก มีเพียงเครื่องผสมเท่านั้นที่นักศึกษามีระดับทักษะการใช้เครื่องมือก่อนเรียนอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และเมื่อให้นักศึกษาประเมินตนเองหลังเรียน พบว่า นักศึกษามีผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น โดยนักศึกษาประเมินระดับทักษะการใช้เครื่องมือทุกหัวข้ออยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ไม่มีนักศึกษาประเมินระดับทักษะการใช้เครื่องมืออยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับการประเมินตนเองก่อนเรียน โดยภาพรวมระดับทักษะการใช้เครื่องมือและความเข้าใจของนักศึกษาทั้งสองปีการศึกษา มีผลการประเมินระดับทักษะการใช้เครื่องมือด้วยตนเองที่เพิ่มขึ้นในทุกเครื่องมือ

ภาพที่ 4 ทักษะการใช้เครื่องมือก่อน (A) และหลัง (B) เรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารเป็นร้อยละของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2562 จำนวน 10 คน

ภาพที่ 4 ทักษะการใช้เครื่องมือก่อน (A) และหลัง (B) เรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารเป็นร้อยละ
ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2562 จำนวน 10 คน

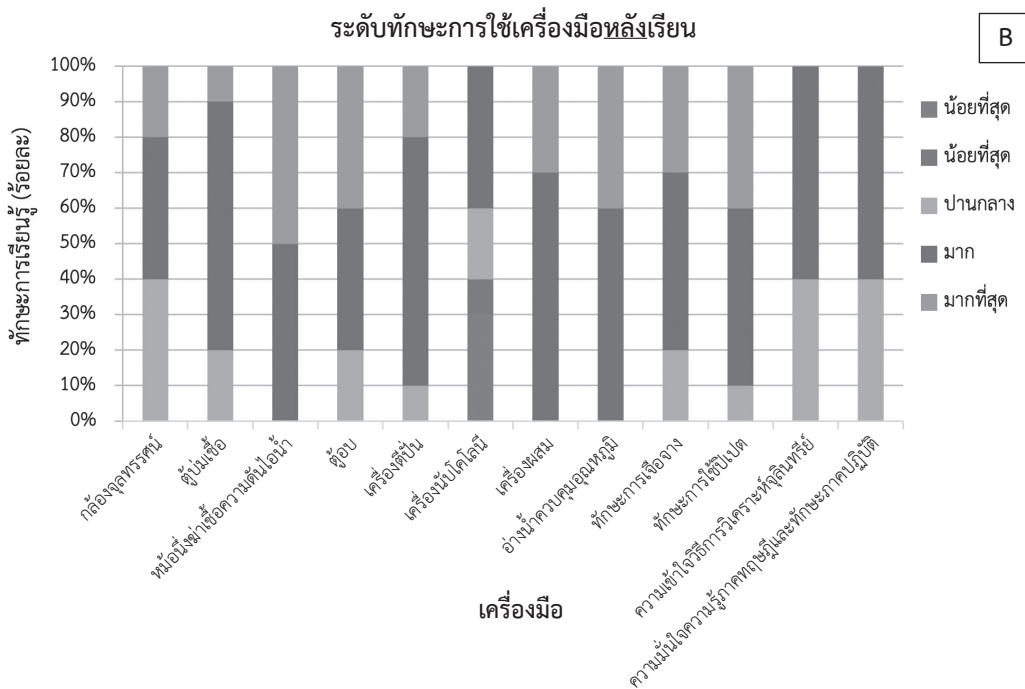
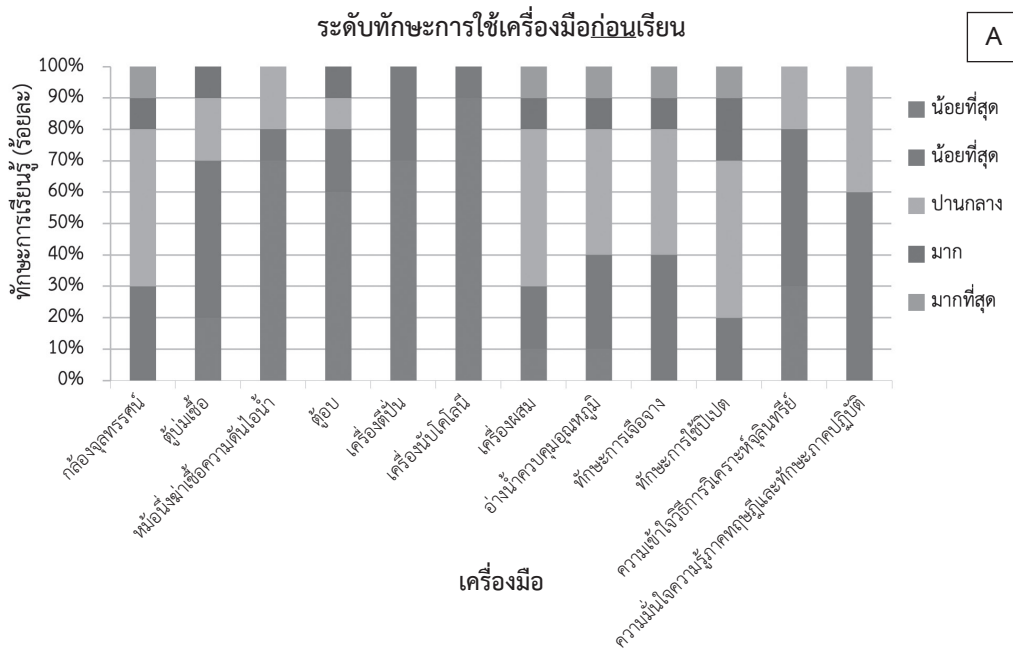
ตารางที่ 2 ร้อยละของทักษะการใช้เครื่องมือก่อนและหลังเรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์
อาหารของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2562 จำนวน 10 คน

ข้อ	ทักษะการใช้เครื่องมือ และความเข้าใจ	ระดับทักษะการใช้เครื่องมือ (%)									
		น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	กล้องจุลทรรศน์	0	0	0	0	90	20	10	50	0	30
2	ตุ้มเข็ม	10	0	0	0	30	30	60	70	0	0
3	หม้อนึ่งฆ่าเชื้อความดันไอน้ำ	0	0	40	0	60	50	0	40	0	10
4	ตุ๋น	0	0	0	0	30	60	70	30	0	10
5	เครื่องตีปั่น	60	0	40	0	0	60	0	30	0	10
6	เครื่องนับโคโลนี	80	0	20	0	0	20	0	40	0	40
7	เครื่องผสม	0	0	0	0	0	10	70	30	30	60
8	อ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิ	0	0	0	0	70	50	30	20	0	30

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	ทักษะการใช้เครื่องมือ และความเข้าใจ	ระดับทักษะการใช้เครื่องมือ (%)									
		น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
9	ทักษะการเจือจาง	0	0	20	0	60	20	20	70	0	10
10	ทักษะการใช้ปิเปต	0	0	20	0	30	10	40	70	10	20
11	ความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์ จุลินทรีย์	10	0	70	0	20	60	0	30	0	10
12	ความมั่นใจความรู้ภาคทฤษฎี และทักษะภาคปฏิบัติ	10	0	40	0	50	60	0	40	0	0

จากการประเมินระดับทักษะการใช้เครื่องมือของนักศึกษาปีการศึกษา 2563 จำนวน 10 คน ก่อนและหลังเรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหาร (ภาพที่ 5 และตารางที่ 3) พบว่า ก่อนเรียน นักศึกษามีผลการเรียนรู้เครื่องมืออยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด ซึ่งมีจำนวนนักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 ได้แก่ ตู้บ่มเชื้อ หม้อนึ่งฆ่าเชื้อความดันไอน้ำ ตู้อบ เครื่องตีปั่น เครื่องนับโคโลนี ความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์จุลินทรีย์ และความมั่นใจความรู้ภาคทฤษฎีและทักษะภาคปฏิบัติ เมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา นักศึกษาประเมินตนเอง พบว่า มีระดับทักษะการใช้ตู้บ่มเชื้อ หม้อนึ่งฆ่าเชื้อความดันไอน้ำ ตู้อบ เครื่องตีปั่น ความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์จุลินทรีย์ และความมั่นใจความรู้ภาคทฤษฎีและทักษะภาคปฏิบัติเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมากและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 100 80 90 60 และ 60 ตามลำดับ มีเพียงเครื่องนับโคโลนีที่มีระดับทักษะการใช้เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับปานกลางและมาก คิดเป็นร้อยละ 60 ในขณะที่ระดับทักษะการใช้เครื่องมือก่อนเรียนที่อยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด มีจำนวนนักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 ได้แก่ กล้องจุลทรรศน์ เครื่องผสม อ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิ ทักษะการเจือจาง และทักษะการใช้ปิเปต เมื่อนักศึกษาประเมินตนเองหลังเรียนพบว่า นักศึกษาประเมินระดับทักษะการใช้เครื่องมือ/ทักษะทุกหัวข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60 100 100 80 และ 90 ตามลำดับ

ภาพที่ 5 ทักษะการใช้เครื่องมือก่อน (A) และหลัง (B) เรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารเป็นร้อยละ
ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2563 จำนวน 10 คน

ตารางที่ 3 ร้อยละของทักษะการใช้เครื่องมือก่อนและหลังเรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2563 จำนวน 10 คน

ข้อ	ทักษะการใช้เครื่องมือและความเข้าใจ	ระดับทักษะการใช้เครื่องมือ (%)									
		น้อยที่สุด		น้อย		ปานกลาง		มาก		มากที่สุด	
		ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	กลิ้งจุลทรรศน์	0	0	30	0	50	40	10	40	10	20
2	ตู้บ่มเชื้อ	20	0	50	0	20	20	10	70	0	10
3	หม้อนึ่งฆ่าเชื้อความดันไอน้ำ	70	0	10	0	20	0	0	50	0	50
4	ตู้อบ	60	0	20	0	10	20	10	40	0	40
5	เครื่องตีปั่น	70	0	30	0	0	10	0	70	0	20
6	เครื่องนับโคโลนี	90	30	10	10	0	20	0	40	0	0
7	เครื่องผสม	10	0	20	0	50	0	10	70	10	30
8	อ่างน้ำควบคุมอุณหภูมิ	10	0	30	0	40	0	10	60	10	40
9	ทักษะการเจือจาง	0	0	40	0	40	20	10	50	10	30
10	ทักษะการใช้ปิเปต	0	0	20	0	50	10	20	50	10	40
11	ความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์จุลินทรีย์	30	0	50	0	20	40	0	60	0	0
12	ความมั่นใจความรู้ภาคทฤษฎีและทักษะภาคปฏิบัติ	0	0	60	0	40	40	0	60	0	0

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยทักษะการใช้เครื่องมือโดยใช้แบบสอบถามให้ผู้เรียนประเมินตัวเองเกี่ยวกับทักษะการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นเครื่องมือพื้นฐานทั้งก่อนและหลังเรียน ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินตนเองนอกเหนือจากการทดสอบทักษะการใช้เครื่องมือเป็นรายบุคคลในช่วงปลายภาคการศึกษา โดยแผนการฝึกปฏิบัติในช่วงสัปดาห์ที่ 1-2 ซึ่งมีการอธิบายและสาธิตการใช้เครื่องมือแต่ละชนิด หลังจากนั้นจะเป็นการฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือหรือเทคนิคในแต่ละบทปฏิบัติการด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มความเข้าใจและความชำนาญให้แก่ผู้เรียน สามารถเพิ่มผลการเรียนรู้และทักษะการใช้เครื่องมือแก่นักศึกษาได้สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีการพัฒนาทักษะแบบมีส่วนร่วมสำหรับผู้เรียน (Kittiwarakul, 2008) และนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมเพิ่มเติมโดยเฉพาะการให้นักวิทยาศาสตร์ที่เป็นผู้ปฏิบัติมีความชำนาญและทักษะการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์มาสอนในปีการศึกษา 2563 ทั้งในสัปดาห์แรกและในการเรียนบทปฏิบัติการต่าง ๆ มีปริมาณกิจกรรมมากกว่าในปีการศึกษา 2561 และ 2562 ทั้งนี้ ด้วยปริมาณของนักศึกษาที่ไม่มากก็อาจมีส่วนทำให้แนวทางการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สอดคล้องกับ Dowloh (2016) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานทำให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และเช่นเดียวกับการวิจัยการสอนโดยใช้เทคนิคซิมเพล็กซ์ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (Pornputtichai, 2008) และสามารถใช้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและผู้สอน สามารถเพิ่มกิจกรรมรูปแบบอื่น ๆ เช่น การไปเยี่ยมชมดูงานหน่วยงานทางจุลชีววิทยา การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีการศึกษาต่าง ๆ

นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจุลินทรีย์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารในแต่ปีการศึกษามีพื้นฐานความรู้ในแต่ละทักษะเครื่องมือและความรู้แตกต่างกัน ซึ่งการให้นักศึกษาประเมินตนเองก่อนเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้อาจารย์และนักวิทยาศาสตร์สามารถจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริม และกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าและศึกษาเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการวิจัยเพื่อใช้แก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ การฟัง การสังเกต การฝึกปฏิบัติ และการประเมินตนเอง เหล่านี้ล้วนเป็นส่วนสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ทั้งสิ้น
2. ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พฤติกรรมในการเรียนวิธีการเรียนและการสอน เป็นต้น ซึ่งการศึกษาวิจัยต่อไปจึงควรศึกษาผลจากปัจจัยอื่น ๆ เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ควรกระตุ้นให้นักศึกษาอ่านบทปฏิบัติการและทำการค้นคว้าเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกทำการทดลองมาก่อนเข้าห้องเรียน ซึ่งถือว่าเป็นการเตรียมตัวที่ดีของนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีความรู้ เกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ผู้วิจัยทำการสอน

เอกสารอ้างอิง

- Dowloh, L. (2016). *Effect of project-based learning on biology achievement, scientific process skills and attitude towards science of grade 11 students* (Master's thesis, Prince of Songkla University, Songkla, Thailand). Retrieved from <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/11789/1/TC1457.pdf> [in Thai]
- Kittiwarakul, S. (2008). Feature writing skill-development by participatory action research in learning process for under graduated students. *Journal of Rangsit University: Teaching & Learning*, 2(1), 63-81. [in Thai]
- Pornputtichai, S. (2008). *Effects of science project subject teaching using simplex technique on science learning achievement, science process skills, attitude toward science and creative thinking of primary school students* (Doctoral dissertation, Chulalongkorn University, Thailand). Retrieved from <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/32451> [in Thai]

- Rapeepisarn, K. (2019). The development of teaching model by game-problem-project based learning-GPP on ITE495: seminar in information technology for the 4th year students, department of information technology, college of information communication technology, Rangsit University. *Journal of Rangsit University: Teaching & Learning*, 13(2), 15-30. [in Thai]
- Thamrongsinthaworn, S. (2015) Classroom action research: student's learning intention in classroom and global marketing comprehension in classroom by employing case studies in global marketing class for marketing students, Burapha University. *Burapha journal of Business Management*, 4(2), 69-81. [in Thai]
- Wittanalai, S. (2013). *A study of the relationship between score accumulation sheets and academic achievement of students in food microbiology* (Research report). Uttaradit: Uttaradit Rajabhat University. [in Thai]

Online Teaching Management Strategies on Self-Esteem of Students: Case Study of First Year Vocational Certificate Students at Department of Retail Business, Mahasarakham Vocational College

Surasak Wanriko^{1*}, Rattana Sarakham¹, and Phitsanu Sila-at¹

Received: October 5, 2021 **Revised:** November 8, 2021 **Accepted:** November 9, 2021

Abstract

The purpose of this research were to: 1) study the relationships between Online teaching management strategies and Self-esteem of vocational certificate 1st year students at department of retail business Mahasarakham vocational college and 2) study the effects to online teaching management strategies on self-esteem of first year vocational certificate students at department of retail business, Mahasarakham vocational college.

The data were collected from 65 students using questionnaire. The statistics that used for analyzing were mean, standard deviation, multiple correlation analysis and multiple regression analysis.

The research found that 1) online teaching management strategies were correlated to overall Self-esteem of first year vocational certificate students at department of retail business, Mahasarakham vocational college. 2) online teaching management strategies has a positive impact on overall self-esteem through a Learning challenge.

Keyword: Online Teaching Management Strategies, Learning Challenges, Self-esteem

¹ Mahasarakham Vocational College Institute of Vocational Education: Northeastern Region 3

* Corresponding author e-mail: juy6836@gmail.com

กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่ความภูมิใจในตนเอง ของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

สุระศักดิ์ วันธโรก¹, รัตนา สาระคำ¹, และ พิษณุ ศีลาอาสน์¹

รับบทความ: 5 ตุลาคม 2564 แก้ไขบทความ: 8 พฤศจิกายน 2564 รับผิดชอบ: 9 พฤศจิกายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบของกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์กับความภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม และ 2) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์กับความภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 จำนวน 65 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์หาคู่ และ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีความสัมพันธ์กับความภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม จำนวน 65 คน และ 2) กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ส่งผลกระทบต่อความภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ผ่านตัวแปรส่งผ่าน คือ ความท้าทายในการเรียน

คำสำคัญ: กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ความท้าทายในการเรียน ความภูมิใจในตนเอง

¹ วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3

* Corresponding author e-mail: juy6836@gmail.com

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ผ่านมาเกิดผลกระทบอย่างหนักต่อระบบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านระบบเศรษฐกิจ สังคม และรูปแบบการดำเนินชีวิต ผู้คนต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างรวดเร็วเพื่อให้ตนเองปลอดภัยจากโรคระบาด จนกลายเป็นการดำเนินชีวิตในรูปแบบใหม่ (New Normal) ซึ่งจากเดิมการดำเนินชีวิตส่วนมากจะเป็นการใช้ชีวิตนอกบ้านเป็นหลักไม่ว่าเป็นการทำงาน หรือการเรียนการสอน แต่ในปัจจุบันเน้นการใช้ชีวิตในบ้านเป็นหลัก และปรับรูปแบบการทำงานของผู้คนใหม่ รวมไปถึงปรับรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ทั้งหมดเป็นรูปแบบออนไลน์ (Work From Home) (Bangkokbiznews, 2021) แต่ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ คือ ความเข้าใจกันระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องหากกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่สามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันกับผู้เรียน เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนและได้รับความรู้ทางวิชาการตามมาตรฐานของแต่ละรายวิชาที่กำหนด

กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยครูผู้สอนที่นำเอาวิธีการสอนและเทคนิคการสอนในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ส่งสารไปยังผู้เรียนผ่านเครื่องมือสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น Google Classroom, Zoom Cloud Meetings และ Google Hangout Meet เป็นต้น ทั้งความรู้ในด้านเนื้อหาที่สอน (Contents Knowledge) ความรู้ด้านศาสตร์และศิลป์ในการสอน (Pedagogical Knowledge) และความรู้ทางด้านเทคโนโลยี (Technology Knowledge) (Siritarungsri, 2020) นำมาบูรณาการผสมผสานกันใช้ในการถ่ายทอดความรู้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน และเกิดความภูมิใจในตนเองระหว่างที่เรียน เช่น การจูงใจในการเรียนผ่านการตอบปัญหาเพื่อให้ได้มาซึ่งเกียรติบัตร หรือคะแนน เป็นต้น

ความภาคภูมิใจในตนเองหรือการเห็นคุณค่าของตนเอง เป็นความรู้สึกดีของบุคคลที่เกิดจากความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตนต้องการให้เกิดขึ้นและได้รับความชื่นชม รวมถึงการยอมรับในความสามารถของตนจากบุคคลอื่น ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของแรงจูงใจภายในที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของคนในทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญอย่างมากที่ต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความภูมิใจ เช่น การจูงใจด้วยคะแนนที่ได้มาจากการเรียน หรือผลตอบแทนที่ได้มาจากการทำงาน รางวัลที่ได้มาจากการแข่งขัน หรือแม้กระทั่งเกียรติบัตรที่ได้มาจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางในการนำไปสู่การประกอบอาชีพและความสำเร็จในชีวิตต่อไป (Suthisakhon, 2016)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าโจทย์ของการเรียนการสอนออนไลน์ กลยุทธ์ของครูผู้สอนที่ใช้สื่อต่าง ๆ ในเนื้อหา ด้านศิลปะในการสอน และการนำระบบเทคโนโลยีมาบูรณาการในการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และเกิดความภาคภูมิใจในตนเองในระหว่างการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่ความภูมิใจใน

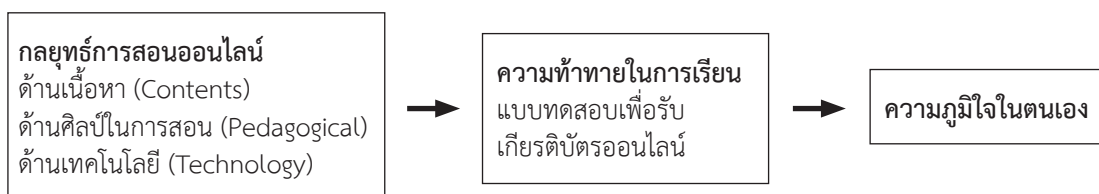
ตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม จำนวน 65 คน เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาเป็นข้อมูลสนับสนุนส่งเสริมความภูมิใจในตนเอง ระหว่างการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในช่วงสถานการณ์ โควิด 19
2. เพื่อศึกษาความภูมิใจในการเรียนการสอนออนไลน์ของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาความท้าทายในการเรียนการสอนออนไลน์ของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม
4. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบระหว่างกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์กับความท้าทายในการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม
5. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบระหว่างความท้าทายในการเรียนกับความภูมิใจในตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม

กรอบแนวคิด

ในการศึกษากลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่ความภูมิใจในตนเองของนักเรียน ผู้วิจัย ได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพที่ 1 ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบต่อความท้าทายในการเรียนของผู้เรียน

2. ความท้าทายในการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์และมีผลกระทบต่อความภูมิใจในการเรียนของผู้เรียน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานกันระหว่างเนื้อหา รายวิชา กับเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงศิลปะในการสอนของครูผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสูงสุด สำหรับในที่นี้ขอนำแนวคิดการสอนออนไลน์ ของ Siritarungsri (2020) มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนรายวิชามาตรฐานการปฏิบัติงานธุรกิจค้าปลีกเบื้องต้น รหัสวิชา 20211-2001 ซึ่งเป็นแนวคิดในการบูรณาการองค์ประกอบของความรู้ 3 มิติ ได้แก่

1. ความรู้ด้านเนื้อหา เป็นการเตรียมตัวของครูผู้สอนที่ต้องมีความรู้ในด้านเนื้อหาวิชาที่ผู้สอนต้องสอนเป็นอย่างดี โดยครูผู้สอนวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้และกำหนดผลลัพธ์ของการจัดการเรียนเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เป็นอย่างดี

2. ความรู้ด้านศาสตร์และศิลป์ในการสอน เป็นคุณลักษณะของครูผู้สอนที่ต้องใช้ทักษะความสามารถทางด้าน การสื่อสารที่ดีในการส่งสารไปยังผู้เรียน รวมไปถึงการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนในระหว่างการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาด้วย

3. ความรู้ด้านเทคโนโลยี ครูผู้สอนควรเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนและการถ่ายทอดเนื้อหา เนื่องจากหากครูผู้สอนใช้สื่อเทคโนโลยีที่ผู้เรียนเข้าถึงยากนั้นอาจจะส่งผลถึงความรู้ความเข้าใจในระหว่างเรียนของผู้เรียนด้วยเช่นกัน

ความท้าทายในการเรียน

ความท้าทายในการเรียน (Learning Challenge) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมาใช้สำหรับกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น และใช้สำหรับสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายร่วมกันกับครูผู้สอนโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจุดประกายความคิด การแก้ปัญหาในสถานการณ์สมมติ การลงมือปฏิบัติ หรือแม้กระทั่งการตอบคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งรางวัลหรือสิ่งตอบแทน เป็นต้น (Inkeaw & Napapongs, 2020) ซึ่งความท้าทายในการเรียนมีความเหมาะสมกับพฤติกรรมของเด็กกลุ่มวัยรุ่นช่วงกลางที่อายุระหว่าง 14-16 ปี เพราะวัยรุ่นกลุ่มนี้จะมี ความอยากรู้อยากเห็น และคอยสังเกตจากปฏิกิริยาของคนรอบข้างเพื่อตัดสินใจว่าสิ่งที่ทำนั้นมีผลลัพธ์เป็นอย่างไร หากสร้างการท้าทายความสามารถเพื่อทดลองการสนับสนุนส่งเสริมเด็กให้คงสภาพความอยากรู้อยากเห็น อยากรอง และเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสทดลองสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ในขอบเขตที่เหมาะสมนั้น จะทำให้เด็กก้าวเข้าสู่วัยรุ่นด้วยความภาคภูมิใจที่ตนเองเคยมีประสบการณ์ต่าง ๆ เข้ามา (Kaewpoolsri, 2020)

ความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) เป็นการกระทำของบุคคลที่ทำอะไรประสบความสำเร็จ และให้คุณค่ากับตัวเอง (Self-worth) เชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) หรือการรับรู้ถึงคุณค่า ความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กควรได้รับการส่งเสริมไปในทางที่ดี ความภาคภูมิใจในตนเองจะช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจและกล้าที่จะเผชิญกับอุปสรรคปัญหาที่อยู่ตรงหน้า และใช้ความพยายามแก้ปัญหา นั้นอย่างไม่ท้อถอย นอกจากนี้ เมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นความมั่นใจจะแสดงออกได้จากการมีภาพลักษณ์ของ ตัวเอง การหาเอกลักษณ์ของตนเองที่จะทำให้แตกต่างจากเด็กคนอื่น ๆ ทั้งจากการแต่งกาย บุคลิก ท่าทาง การพูด ความสามารถ เป็นต้น รวมถึงการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับคนรอบข้าง (Tangjittiporn, 2017)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Siritarungsri (2020) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่กรอบมาตรฐานวิชาชีพการ สอนและสนับสนุนการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา ผลวิจัยพบว่า ความจำเป็นที่ผู้สอนต้องพัฒนาทักษะการ สอนออนไลน์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่สถาบันการศึกษา กำหนด โดย ออกแบบการสอนออนไลน์ที่มีการบูรณาการความรู้ทั้งด้านเนื้อหาสาระ ศาสตร์และศิลป์ในการสอน และความรู้ทางด้านเทคโนโลยี รวมถึงใช้กรอบมาตรฐานวิชาชีพการสอนและสนับสนุนการเรียนรู้ระดับ อุดมศึกษาในการสอนเพื่อนำไปสู่การเป็นผู้สอนออนไลน์มืออาชีพที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

Chupradit, Kienggam, and Mahawan (2018) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความภาคภูมิใจใน ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีพฤติกรรมการเล่นเกมต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบความ ภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีพฤติกรรมการเล่นเกมต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 254 คน ผลวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีพฤติกรรมการเล่นเกมในระดับปกติ และระดับน่าจะ ติดเกมมีความภาคภูมิใจในตนเองโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งกลุ่มที่มีพฤติกรรมการเล่นเกมปกติ มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่า กลุ่มที่มีพฤติกรรมน่าจะติดเกม

Satain and Wongwisukul (2021) ได้ศึกษาถอดบทเรียนการสอนออนไลน์: ความท้าทาย สำหรับอาจารย์ในสถานการณ์โรคโควิด 19 เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่สูงสุดกับนักศึกษา โดยจำเป็นอย่างยิ่งจะ ต้องกำหนดแบบจำลอง หรือเครื่องมือออนไลน์ที่เหมาะสมกับนักศึกษาพยาบาล มีการประเมินการเรียนรู้ ออนไลน์อย่างต่อเนื่องกับนักศึกษาพยาบาล การสะท้อนคิดจะยกระดับความพึงพอใจของนักศึกษา พยาบาลผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ที่อาจารย์จัดให้และสภาพแวดล้อมในการเรียนออนไลน์ เนื่องจาก รูปแบบการเรียนการสอนตามการเรียนการสอนออนไลน์แบบพลวัต (Dynamic Teaching) อาจารย์จึง ต้องเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่เกิดขึ้นภายใต้ การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน จากเนื้อหาบทความวิชาการจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ของนักศึกษา

พยาบาลแต่ละคนอาจแตกต่างกัน แต่เครื่องมือการสอนหรือกลยุทธ์การสอนและรูปแบบการสอบออนไลน์แบบใหม่ไม่แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความสับสนของนักศึกษาพยาบาลในการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป ในการเลือกใช้เครื่องมือหรือสื่อการเรียนออนไลน์ รวมถึงกลยุทธ์การสอนและรูปแบบการสอบออนไลน์ที่นำมาใช้นั้นจำเป็นต้องมีความเที่ยงตรงตามกรอบคุณภาพและมาตรฐานที่กำหนดของหลักสูตร โดยเลือกใช้รูปแบบการประเมินผลที่ไม่ซับซ้อนและให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับนักศึกษา จะส่งผลให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีหรือทัศนคติเชิงบวกในการเรียนออนไลน์พร้อมทั้งยังส่งเสริมพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Behaviors)

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาวิจัย กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่ความภูมิใจในตนเองของนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม จำนวน 65 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย เพศ และ อายุ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความท้าทายในการเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความภูมิใจในการเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 5 การทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ความท้าทายในการเรียน และความภูมิใจในการเรียนของผู้เรียน โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ความท้าทายในการเรียน และความภูมิใจในการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 นำผลของการศึกษามาสั่งสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ความมุ่งหมาย และสมมติฐานในการวิจัยจากแนวคิดกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ความท้าทายในการเรียน และความภูมิใจในการเรียน

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษา และความครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัย นำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ยุเชี่ยวชาญแนะนำ

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียน ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นรายด้าน (Reliability Test) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่ง Ebel and Frisbie (1986) ได้เสนอว่าเกณฑ์การพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.71-1.00 ขึ้นไป ถือว่าเครื่องมือมีคุณภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.900 ความท้าทายในการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.847 และความภูมิใจในตนเอง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.867 แสดงว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ศึกษาได้อย่างเหมาะสม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม จำนวนเท่ากับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พร้อมตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเอกสาร

5.2 ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามถึงประชากรตัวอย่างผ่านช่องทางออนไลน์เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2564 จำนวน 65 ฉบับ

5.3 เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

5.4 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา

(Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วยความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 3 และ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ความท้าทายในการเรียน และความภูมิใจในการเรียน โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และสรุปผลการดำเนินการวิจัยซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถามดังนี้ (Srisa-ard, 2011)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

จากนั้นดำเนินการหาค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้ โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Srisa-ard, 2011)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.50 หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 การทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ความท้าทายในการเรียน และความภูมิใจในการเรียนของผู้เรียน โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่ความภูมิใจในตนเองของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาสารคาม สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	3	4.60
1.2 หญิง	58	89.20
1.3 LGBTQ	4	6.20
รวม	65	100.00
2. อายุ		
2.1 15-18 ปี	64	98.50
2.2 มากกว่า 18 ปี	1	0.50
รวม	65	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 58 คน (ร้อยละ 89.20) รองลงมาเป็น LGBTQ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 6.20) และ เพศชาย จำนวน 3 คน (ร้อยละ 4.60) อายุ 15-18 ปี จำนวน 64 คน (ร้อยละ 98.50) รองลงมา มากกว่า 18 ปี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.50)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และ VIFs ของกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์กับความท้าทายในการเรียนโดยรวมของผู้เรียน

ตัวแปร	LC	OLA 1	OLA 2	OLA 3	OLA 4	OLA 5	VIFs
\bar{X}	4.22	4.03	4.35	4.45	4.26	4.17	
S.D.	0.62	0.77	0.67	0.79	0.80	0.87	
OLA 1		-	0.356*	0.385*	0.503*	0.560*	2.163
OLA 2			-	0.501*	0.461*	0.489*	2.285
OLA 3				-	0.537*	0.546*	2.560
OLA 4					-	0.573*	2.608
OLA 5						-	2.933

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIF ของตัวแปรอิสระ กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ มีค่าตั้งแต่ 2.163-2.933 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Black, 2006) จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์กับความท้าทายในการเรียนโดยรวม

กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (OL)	ความความท้าทายในการเรียน โดยรวม (LC)		t	p-value
	สัมประสิทธิ์ การถดถอย	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	1.427	0.408	3.496	0.001*
1. ครูผู้สอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า	0.150	0.110	1.365	0.178
2. ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี	0.196	0.130	1.512	0.136
3. ครูผู้สอนมีความเป็นกันเองให้คำแนะนำและรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนเป็นอย่างดี	0.062	0.117	0.534	0.596
4. ครูผู้สอนนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาใช้เสริมในการเรียนการสอนอยู่เสมอ	0.041	0.117	0.353	0.725
5. ครูผู้สอนมีวิธีการสอนหลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน	0.212	0.113	1.887	0.064
F = 11.888 p = < 0.000 Adj R ² = 0.460				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ไม่มีผลกระทบต่อความท้าทายในการเรียนของผู้เรียนโดยรวม จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของความท้าทายในการเรียนของผู้เรียนกับความภูมิใจในตนเองของผู้เรียน

ตัวแปร	SF	LCB 1	LCB 2	LCB 3	LCB 4	LCB 5	VIFs
\bar{X}	4.25	4.45	4.29	3.97	4.28	4.28	
S.D.	0.63	0.73	0.76	0.85	0.74	0.70	
LCB 1		-	0.487*	0.504*	0.436*	0.443*	2.052
LCB 2			-	0.430*	0.191*	0.540*	2.363
LCB 3				-	0.460*	0.441*	2.587
LCB 4					-	0.489*	2.437
LCB 5						-	2.562

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIF ของตัวแปรอิสระ กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ มีค่าตั้งแต่ 2.16-2.933 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Black, 2006) จากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างความท้าทายในการเรียนกับความภูมิใจในตนเองของผู้เรียน

ความท้าทายในการเรียน (LC)	ความภูมิใจในตนเองของผู้เรียน (SF)		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	1.619	0.456	3.553	0.001
1. การทำแบบทดสอบเพื่อรับเกียรติบัตรทำให้ท่านพยายามหาคำตอบเป็นอย่างมาก	0.001	0.135	0.005*	0.996
2. การทำแบบทดสอบเพื่อรับเกียรติบัตรทำให้ท่านเกิดความพยายามในการเรียน	0.267	0.142	1.882	0.065
3. การทำแบบทดสอบเพื่อรับเกียรติบัตรทำให้ท่านใจจดใจจ่อกับการหาคำตอบ	0.139	0.134	1.040	0.303
4. การทำแบบทดสอบเพื่อรับเกียรติบัตรทำให้ท่านตื่นเต้นตลอดเวลา	0.190	0.117	1.623	0.110
5. การทำแบบทดสอบเพื่อรับเกียรติบัตรทำให้ท่านเกิดการจดจำเป็นอย่างดี	0.029	0.137	0.214	0.831
F = 8.281 p = < 0.000 Adj R ² = 0.363				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ความท้าทายในการเรียนด้านการทำแบบทดสอบเพื่อรับเกียรติบัตรทำให้ท่านพยายามหาคำตอบเป็นอย่างมาก มีผลกระทบต่อความภูมิใจในตนเองของผู้เรียนโดยรวม จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่ความภูมิใจในตนเองของนักเรียน : กรณีศึกษานักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การศึกษากลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จากการศึกษา พบว่า กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่เหมาะสมนั้นมี 3 ด้าน ได้แก่ 1) กลยุทธ์ด้านเนื้อหา (Content) ที่เป็นความรู้ความสามารถของครูผู้สอนที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้เนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี 2) ด้านศิลป์ในการสอน (Pedagogical) ความเป็นกันเองของครูผู้สอน การให้คำแนะนำและรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ทักษะความสามารถของครูผู้สอนในการสื่อสารที่ดีไปยังผู้เรียน และทักษะการพูดคุยกับผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจในชั้นเรียน และ 3) ด้านเทคโนโลยี (Technology) คือ การนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาใช้เสริมในการเรียนการสอนอยู่เสมอ เนื่องจากปัญหาสำคัญของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่พบส่วนใหญ่คือความเข้าใจกันระหว่างผู้ส่งสาร (ครูผู้สอน) และผู้รับสาร (ผู้เรียน) และการนำสื่อเทคโนโลยีที่น่าสนใจมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าเนื้อหาวิชาไม่ห่างจากตัวเองมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับ Sinchai and Jeyalee (2020) กล่าวว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการเสริมสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีเพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนที่มีความสามารถหรือเจตคติที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียน เรียนด้วยความอยากรู้และมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ Siritarungsri, Suwattipong, Noimuenwai, Kaewsarn, and Thongkhamrod (2018) กล่าวว่า ผลการเรียนออนไลน์สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียนที่คาดหวังในศตวรรษที่ 21 ได้ โดยเฉพาะด้านทักษะ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม การทำงานร่วมกัน การสื่อสาร และทักษะคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. การศึกษาความภูมิใจในการเรียนการสอนออนไลน์ของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก จากการศึกษา พบว่า ความภูมิใจในตนเองของผู้เรียนเกิดจากความท้าทายในการเรียนผ่านการทำแบบทดสอบเพื่อรับเกียรติบัตรในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ของรายวิชา ซึ่งทำให้ผู้เรียนพยายามหาคำตอบเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้เรียนเกิดความพยายามในการเรียน ใจจดใจจ่อกับการหาคำตอบ และการทำแบบทดสอบเพื่อรับเกียรติบัตร ทำให้ผู้เรียนเกิดการจดจำเป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Kaewpoolsri (2020) กล่าวว่า พฤติกรรมของเด็กกลุ่มวัยรุ่นช่วงกลางที่อายุระหว่าง 14-16 ปี จะมีความอยากรู้อยากเห็นคอยสังเกตจากปฏิกิริยาของคนรอบข้างเพื่อตัดสินว่าสิ่งที่ทำนั้นมีผลลัพธ์เป็นอย่างไร หากสร้างการทำลายความสามารถเพื่อทดลองการสนับสนุน ส่งเสริมเด็กให้คงสภาพความอยากรู้อยากเห็น อยากรอง และเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสทดลองสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ในขอบเขตที่เหมาะสมนั้น จะทำให้เด็กก้าวเข้าสู่วัยรุ่นด้วยความภาคภูมิใจที่ตนเองเคยมีประสบการณ์ต่าง ๆ เข้ามา

3. การทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบระหว่างกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์กับความท้าทายในการเรียน จากการศึกษา พบว่า กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีความสัมพันธ์กับความท้าทายในการเรียนของผู้เรียน แต่กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ไม่มีผลกระทบต่อความท้าทายในการเรียน เนื่องจากกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนออนไลน์เป็นความสามารถของครูผู้สอนที่ต้องใช้ทักษะความสามารถด้านเนื้อหา ด้านศิลปะในการสื่อสารหรือศิลปะใน

การสอน และความสามารถในด้านเทคโนโลยีในการส่งสารไปยังผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา ของรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับ Wayo, Charoenukul, Kankayant, and Konyai (2020) ได้ศึกษาการ เรียนการสอนออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19: แนวความคิดและการ ประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนออนไลน์มีองค์ประกอบ 8 ด้าน ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ระบบการติดต่อสื่อสาร ระบบ เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวัดผลประเมินผล ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ กับผู้เรียนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีต่อไป และสอดคล้องกับ Phakdithewa and Bangthamai (2021) ได้ศึกษา การเรียนรู้ยุคใหม่กับการเรียนการสอนออนไลน์ในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า การเรียน การสอนออนไลน์ในทุกระดับชั้นเรียน โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นระดับสำคัญในการสร้าง บัณฑิตเพื่อให้เป็นคนในสังคมที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพนั้น การเรียนการสอนออนไลน์อย่างเป็น ระบบจึงเป็นเรื่องที่อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญในการออกแบบการเรียนการสอน ที่รวมถึงเรื่องกลยุทธ์ เทคนิค วิธีการ รูปแบบการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับ ความคล่องตัวของแต่ละศาสตร์อย่างจริงจังมากกว่าการเรียนการสอนออนไลน์ในบริบทที่ผ่านมา เพื่อเตรียมความพร้อมและสามารถรับมือได้อย่างเท่าทัน

4. การทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบระหว่างความท้าทายในการเรียนกับความภูมิใจใน ตนเองของผู้เรียน จากการศึกษา พบว่า ความท้าทายในการเรียน ด้านการทำแบบทดสอบเพื่อรับเกียรติบัตร มีความสัมพันธ์กันและมีผลกระทบต่อความภูมิใจในตนเองของผู้เรียนด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนและด้านการเกิดความรู้ในรายวิชาที่เรียนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ Sirathatnararajana, Voracharoansri, and Meesuk (2016) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจ ในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองโดยรวมและ รายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านมีความรู้สึกว่าตนเองมีประสิทธิภาพ และ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และสอดคล้องกับ Waiyarat and Saeng-ngam (2018) ได้ศึกษาการเสริม สร้างความภูมิใจในตนเองสำหรับวัยรุ่น พบว่า ระดับความภูมิใจของตนเองในแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับ ความรู้สึกของแต่ละบุคคล เมื่อคนที่มีความภูมิใจในตนเองต่ำ เวลาเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่เป็น ลบนั้นจะประเมินความสามารถของตนเองต่ำ ส่งผลให้เกิดความรู้สึกและคุณค่าในตนเองน้อยลงและเกิด ปัญหาอื่นตามมา เช่น โรคซึมเศร้า โรคจิตวิตกกังวล ปัญหาการใช้สารเสพติด การตั้งครรภในวัยเรียน และการฆ่าตัวตาย เป็นต้น ในทางกลับกันบุคคลที่มีความภูมิใจในตนเองสูงจะมีความสามารถในการ เผชิญกับปัญหาต่าง ๆ และสามารถพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น การเสริมสร้างความ ภูมิใจในตนเองให้กับกลุ่มวัยรุ่นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายควรตระหนักถึง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาผลกระทบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สู่ความภูมิใจในตนเองของนักเรียน: กรณีศึกษานักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภาควิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ทำให้ทราบถึงผลกระทบในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในตนเองระหว่างเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา COVID-19 ซึ่งผลกระทบนี้สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีต่อไปในอนาคต ดังนั้น ครูผู้สอนที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ให้เกิดผลดีและเหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหารายวิชา และบริบทระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

ควรมีการศึกษาต่อไปว่าความภูมิใจในตนเองของผู้เรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีหรือไม่อย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคามทุกท่านที่สนับสนุนการทำวิจัย และขอบคุณนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่ให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- Bangkokbiznews. (2020, March 24). What is 'Work From Home' and how can it be saved from covid-19. *Bangkokbiznews*. Retrieved from <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/872368> [in Thai]
- Black, K. (2006). *Business statistics for contemporary decision making* (4th ed.). USA: John Wiley & Sons.
- Chupradit, S., Kienggam, N., & Mahawan, C. (2018). Comparison of self-esteem of upper secondary school students with different game playing behavior. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(2), 1657-1671. [in Thai]
- Ebel, R. L., & Frisbie, D. A. (1986). *Essentials of educational measurement* (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Inkeaw, C., & Napapongs, W. (2020). The Concepts of Challenges Based Learning and Creativity Based Learning in the 21st Century. *Journal of Information and Learning*, 31(3), 47-55. [in Thai]
- Kaewpoolsri, C. (2020). *To find yourself and try something new are the development of middle adolescence that parents need to understand*. Retrieved from https://www.phyathai.com/article_detail/2872/th/undefined [in Thai]

- Phakdithewa, S., & Bangthamai, E. (2021). New era of learning with online teaching in higher education institutions. *Sukhothai Thammathirat Journal*, 34(1), 1-18. [in Thai]
- Satain, T., & Wongwisekul, S. (2021). Lessons learned from online teaching: Challenges for teachers under covid-19 situations. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, 22(1), 1-9. [in Thai]
- Sinchai, K. & Jeyalee, O. (2020). Online learning and teaching management under social change in the 21st century. *Academic Journal of Phuket Rajabhat University*, 16(2), 1-18. [in Thai]
- Sirathatnararajana, T., Voracharansri, S., & Meesuk, P. (2016). The relationship of self-esteem and resilience of undergraduate student. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(2), 715-732. [in Thai]
- Siritarungsri, B., Suwattipong C., Noimuenwai P., Kaewsarn P., & Thongkhamrod R. (2018). Using ICT to replace the face to face seminar for teaching and learning in nursing administration. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, 19(Supplement Issue 2), 203-212. [in Thai]
- Siritarungsri, B. (2020). The management of online learning and teaching: Towards the professional standards framework for teaching and supporting learning in higher education. *J Chulabhorn Royal Acad*, 2(3), 1-17. [in Thai]
- Srisa-ard, B. (2011). *Preliminary research* (9th ed.). Bangkok: Suveeriyasarn. [in Thai]
- Suthisakhon, U. (2016). *Adolescent psychology*. Bangkok: Samlada [in Thai]
- Tangjittiporn, T. (2017, April 27). The reinforcement that will help children succeed in life. Praise from parents is a confidence tonic for children. *Thairath*. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/lifestyle/woman/momandkid/923580> [in Thai]
- Waiyarat, A., & Saeng-ngam, K. (2018). Self-esteem enhancing for adolescent. *Journal of Roi Et Rajabhat University*, 12(Special Issue: July), 74-82. [in Thai]
- Wayo, W., Charoennukul, A., Kankayant, C., & Konyai, J. (2020). Online learning under the covid-19 epidemic: Concepts and applications of teaching and learning management. *Regional Health Promotion Center 9 Journal*, 14(34), 285-298. [in Thai]

Participational of Basic Education School Board Committee in Educational Management as Perceived by Chairmen Under Trang Primary Educational Service Area Office

Maree Jitbanjong^{1*} and Lamun Roodkhuan²

Received: December 13, 2021 **Revised:** December 23, 2021 **Accepted:** December 24, 2021

Abstract

The purposes of this study were to investigate the participation of Basic Education Commission in educational management as perceived by school committee chairmen, comparisons of the participation as perceived by the chairmen based on their gender, age, level of education, years in the position, and original affiliation, and to examine problems along with suggestions related to the participation of Basic Education Commission. A simple of 159 chairmen's was obtained by using Krejcie and Morgan's table and stratified random sampling based. Simple random sampling was used by drawing lots. The data collection instrument was a five points by Likert scale questionnaire validated. The confidence value of the questionnaire was .92 by finding the alpha coefficient. The statistical data analysis consisted of percentage, mean, standard deviation, One-way Analysis of Variance, Fisher's Least Significant Difference test (LSD), and content analysis.

The results showed that 1) the overall participation of Basic Education Commission as perceived by school committee chairpersons was at a high level. 2) The comparison results of the educational management participation classified by gender were found different with a statistical significance at the .05 level, were found different when classified by level of education with a statistical significance at the .01 level, and had no differences when classified by age, years in the position, and original affiliation. 3) According to the Basic Education Committees, it was found that they have lacked understanding of roles. Thus, school meetings are needed so as to share knowledge, and to build an understanding of their roles.

Keyword: Participation, Educational Management, Basic Education Commission

¹ Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education and Social Sciences, Southern College of Technology

² Faculty of Education and Social Sciences, Southern College of Technology

* Corresponding author e-mail: maree9827@gmail.com

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง

มาลี จิตบรรจง^{1*} และ ละมุล รอดขวัญ²

รับบทความ: 13 ธันวาคม 2564 แก้ไขบทความ: 23 ธันวาคม 2564 รับผิดชอบ: 24 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และต้นสังกัดโรงเรียน 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 159 คน ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครสซีและมอร์แกน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้นตามต้นสังกัดโรงเรียน สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม อยู่ที่ .92 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา สติติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแปรปรวนใช้ One-Way ANOVA ทดสอบรายคู่ ใช้ Fisher's Least - Significant Difference และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่าตัวแปร เพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปร อายุ ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และต้นสังกัดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน พบว่าไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น โรงเรียนควรมีการประชุม สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การจัดการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

² คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้

* Corresponding author e-mail: maree9827@gmail.com

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคน ซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสำคัญยิ่งกว่าทรัพยากรใด ๆ คุณภาพของคนจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ การพัฒนาคนจึงเป็นภารกิจสำคัญของการศึกษาโดยตรง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ส่งผลให้คนในชุมชนมีคุณภาพที่ดีในการดำรงชีวิต ก้าวทันต่อความเจริญในด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังกำหนดให้มีการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกระดับ การมีส่วนร่วมทั้งวางแผนการดำเนินการและรับผล และการมีส่วนร่วมตรวจสอบในวงการศึกษา เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงต่อไป (Surin, 2003) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (Office of the National Education Commission, 2003) โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารในฐานะกรรมการและเลขานุการเป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการช่วยเหลือให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นในการทำงาน ทบทวนรายงานการประชุม สะท้อนความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการ (Bureau of Basic Education Monitoring and Evaluation, 2019)

ปัจจุบันโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 266 โรงเรียน มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารงานของสถานศึกษา เพราะโรงเรียนต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น โรงเรียนกับชุมชนจึงจำเป็นต้องมี

ความร่วมมือและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพ โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยได้กำหนดเป้าหมายและความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการจัดและพัฒนาการศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละโรงเรียนขาดความชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ว่าตนเองจะทำอะไร ทำอย่างไร และทำเพื่อใคร ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา และขาดทักษะทางการทำงานประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนใหญ่คิดว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นเพียงกรรมการที่ปรึกษา หรือรับทราบการดำเนินงานของโรงเรียนเท่านั้น ถือเป็นจุดอ่อนของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (Bureau of Policy and Planning, 2003)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง ในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในการพัฒนาแผนปฏิบัติการ นโยบาย แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นกรรมการสถานศึกษา และต้นสังกัดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2563 จำนวน 266 คน (Trang Primary Educational Service Area Office 1, 2020; Trang Primary Educational Service Area Office 2, 2020)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 159 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามต้นสังกัดโรงเรียน จากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับฉลากตามรายชื่อโรงเรียนให้ได้ครบตามจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และต้นสังกัดโรงเรียน ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง ชนิดเลือกตอบ 5 ระดับ ตามแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามปลายเปิด แบบสอบถามฉบับนี้ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระหว่าง .80-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .921 และนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .924

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการดังนี้ 1) ขออนุญาตจากวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์จากโรงเรียน 2) ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง ผ่านไปรษณีย์ติดแสตมป์ลงทะเบียน และส่งแบบสอบถามข้อมูลให้ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 3) กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับ ภายใน 15 วัน และ 4) นำแบบสอบถามตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์นำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา แบบเลือกตอบ คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานสถานศึกษา ในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (T-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) 3) วิเคราะห์ปัญหา ข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา โดยวิธีการสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรังโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. งานบริหารวิชาการ	4.16	0.67	มาก
2. งานบริหารงบประมาณ	4.18	0.77	มาก
3. งานบริหารงานบุคคล	3.81	0.84	มาก
4. งานบริหารงานทั่วไป	4.29	0.72	มาก
เฉลี่ยรวม	4.11	0.75	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$ S.D.=0.75) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า งานบริหารงานทั่วไป การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$ S.D.=0.72) งานบริหารงบประมาณ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$ S.D.=0.77) งานบริหารงานวิชาการ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$ S.D.=0.67) งานบริหารงานบุคคล การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$ S.D.=0.84)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนคติของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตามตัวแปรเพศ

การมีส่วนร่วม	สถานภาพ	\bar{X}	S.D.	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
ด้านบริหารวิชาการ	ชาย	4.10	.565	ระหว่างกลุ่ม	1.555	1	1.555	4.823	.030*
	หญิง	4.36	.622	ภายในกลุ่ม	43.847	136	.322		
				รวม	45.401	137			
ด้านบริหารงบประมาณ	ชาย	4.12	.548	ระหว่างกลุ่ม	1.555	1	1.555	4.823	.030*
	หญิง	4.37	.628	ภายในกลุ่ม	43.847	136	.322		
				รวม	45.401	137			
ด้านบริหารงานบุคคล	ชาย	4.10	.601	ระหว่างกลุ่ม	1.211	1	1.211	3.182	.077
	หญิง	4.32	.667	ภายในกลุ่ม	51.757	136	.381		
				รวม	52.969	137			
ด้านบริหารทั่วไป	ชาย	4.26	.439	ระหว่างกลุ่ม	.378	1	.378	1.614	.206
	หญิง	4.39	.607	ภายในกลุ่ม	31.841	136	.234		
				รวม	32.219	137			
รวม	ชาย	4.15	.472	ระหว่างกลุ่ม	1.112	1	1.112	4.356	.039*
	หญิง	4.36	.600	ภายในกลุ่ม	34.708	136	.255		
				รวม	35.819	137			

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนคติของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตามตัวแปร เพศ พบว่า ภาพรวมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการบริหารวิชาการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารงบประมาณ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ในภาพรวมประธานคณะกรรมการสถานศึกษาเพศหญิงมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณารายด้าน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาเพศหญิงมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณมากกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนคติของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตามตัวแปรอายุ

การมีส่วนร่วม	อายุ	\bar{X}	S.D.	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
ด้านบริหารวิชาการ	ต่ำกว่า 35 ปี	4.27	.593	ระหว่างกลุ่ม	1.121	2	.560	1.640	.198
	35-45 ปี	4.25	.403	ภายในกลุ่ม	46.134	135	.342		
	45 ปีขึ้นไป	4.08	.660	รวม	47.255	137			

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การมีส่วนรวม	อายุ	\bar{X}	S.D.	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
ด้านบริหาร งบประมาณ	ต่ำกว่า 35 ปี	4.18	.720	ระหว่างกลุ่ม	.107	2	.054	.160	.852
	35-45 ปี	4.22	.450	ภายในกลุ่ม	45.294	135	.336		
	45 ปีขึ้นไป	4.16	.589	รวม	45.401	137			
ด้านบริหาร งานบุคคล	ต่ำกว่า 35 ปี	4.21	.587	ระหว่างกลุ่ม	1.650	2	.825	2.170	.118
	35-45 ปี	4.29	.396	ภายในกลุ่ม	51.319	135	.380		
	45 ปีขึ้นไป	4.05	.716	รวม	52.969	137			
ด้านบริหาร ทั่วไป	ต่ำกว่า 35 ปี	4.33	.510	ระหว่างกลุ่ม	.570	2	.285	1.215	.300
	35-45 ปี	4.38	.351	ภายในกลุ่ม	31.650	135	.234		
	45 ปีขึ้นไป	4.23	.535	รวม	32.219	137			
รวม	ต่ำกว่า 35 ปี	4.25	.565	ระหว่างกลุ่ม	.709	2	.354	1.363	.259
	35-45 ปี	4.29	.343	ภายในกลุ่ม	35.111	135	.260		
	45 ปีขึ้นไป	4.13	.563	รวม	35.819	137			

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตามตัวแปรอายุ พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีทัศนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตามตัวแปรระดับการศึกษา

การมีส่วนรวม	วุฒิการศึกษา	\bar{X}	S.D.	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
ด้านบริหาร วิชาการ	ต่ำกว่า ป.ตรี	3.96	.656	ระหว่างกลุ่ม	2.937	2	1.468	4.473	.013*
	ปริญญาตรี	4.30	.418	ภายในกลุ่ม	44.319	135	.328		
	สูงกว่าป.ตรี	4.13	.728	รวม	47.255	137			
ด้านบริหาร งบประมาณ	ต่ำกว่า ป.ตรี	3.98	.684	ระหว่างกลุ่ม	2.264	2	1.132	3.543	.032*
	ปริญญาตรี	4.28	.458	ภายในกลุ่ม	43.137	135	.320		
	สูงกว่าป.ตรี	4.23	.602	รวม	45.401	137			
ด้านบริหาร งานบุคคล	ต่ำกว่า ป.ตรี	3.88	.642	ระหว่างกลุ่ม	4.261	2	2.130	5.905	.003**
	ปริญญาตรี	4.28	.502	ภายในกลุ่ม	48.708	135	.361		
	สูงกว่าป.ตรี	4.23	.724	รวม	52.969	137			
ด้านบริหาร ทั่วไป	ต่ำกว่า ป.ตรี	4.14	.457	ระหว่างกลุ่ม	1.358	2	.679	2.971	.055
	ปริญญาตรี	4.36	.404	ภายในกลุ่ม	30.861	135	.229		
	สูงกว่าป.ตรี	4.34	.624	รวม	32.219	137			

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	วุฒิการศึกษา	\bar{X}	S.D.	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
รวม	ต่ำกว่า ป.ตรี	3.99	.527	ระหว่างกลุ่ม	2.478	2	1.239	5.018	.008**
	ปริญญาตรี	4.31	.399	ภายในกลุ่ม	33.341	135	.247		
	สูงกว่าป.ตรี	4.23	.626	รวม	35.819	137			

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่คณะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตามตัวแปรระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการบริหารวิชาการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารงบประมาณ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารงานบุคคล มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลแตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่คณะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตามตัวแปรระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา

การมีส่วนร่วม	อายุ	\bar{X}	S.D.	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
ด้านบริหารวิชาการ	น้อยกว่า 4 ปี	4.16	.601	ระหว่างกลุ่ม	.377	2	.188	.543	.582
	4-8 ปี	4.11	.590	ภายในกลุ่ม	46.878	135	.347		
	มากกว่า 8 ปี	4.24	.575	รวม	47.255	137			
ด้านบริหารงบประมาณ	น้อยกว่า 4 ปี	4.15	.616	ระหว่างกลุ่ม	.394	2	.197	.592	.555
	4-8 ปี	4.14	.558	ภายในกลุ่ม	45.007	135	.333		
	มากกว่า 8 ปี	4.26	.559	รวม	45.401	137			
ด้านบริหารงานบุคคล	น้อยกว่า 4 ปี	4.16	.684	ระหว่างกลุ่ม	.295	2	.148	.378	.686
	4-8 ปี	4.09	.618	ภายในกลุ่ม	52.673	135	.390		
	มากกว่า 8 ปี	4.21	.564	รวม	52.969	137			
ด้านบริหารทั่วไป	น้อยกว่า 4 ปี	4.31	.540	ระหว่างกลุ่ม	.363	2	.181	.769	.466
	4-8 ปี	4.23	.409	ภายในกลุ่ม	31.856	135	.236		
	มากกว่า 8 ปี	4.35	.513	รวม	32.219	137			
รวม	น้อยกว่า 4 ปี	4.20	.563	ระหว่างกลุ่ม	.339	2	.170	.646	.526
	4-8 ปี	4.15	.486	ภายในกลุ่ม	35.480	135	.263		
	มากกว่า 8 ปี	4.27	.490	รวม	35.819	137			

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตามตัวแปรระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตามต้นสังกัดโรงเรียน

การมีส่วนร่วม	ต้นสังกัดโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
ด้านบริหารวิชาการ	สพป.ตรังเขต 1	4.07	.700	ระหว่างกลุ่ม	1.148	1	1.148	3.385	.068
	สพป.ตรังเขต 2	4.25	.444	ภายในกลุ่ม	46.108	136	.339		
	รวม				47.255	137			
ด้านบริหารงบประมาณ	สพป.ตรังเขต 1	4.11	.646	ระหว่างกลุ่ม	.706	1	.706	2.148	.145
	สพป.ตรังเขต 2	4.25	.495	ภายในกลุ่ม	44.695	136	.329		
	รวม				45.401	137			
ด้านบริหารงานบุคคล	สพป.ตรังเขต 1	4.13	.697	ระหว่างกลุ่ม	.054	1	.054	.140	.709
	สพป.ตรังเขต 2	4.17	.546	ภายในกลุ่ม	52.914	136	.389		
	รวม				52.969	137			
ด้านบริหารทั่วไป	สพป.ตรังเขต 1	4.25	.538	ระหว่างกลุ่ม	.212	1	.212	.900	.345
	สพป.ตรังเขต 2	4.33	.430	ภายในกลุ่ม	32.007	136	.235		
	รวม				32.219	137			
รวม	สพป.ตรังเขต 1	4.14	.589	ระหว่างกลุ่ม	.425	1	.425	1.633	.203
	สพป.ตรังเขต 2	4.25	.422	ภายในกลุ่ม	35.394	136	.260		
	รวม				35.819	137			

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ตามตัวแปรต้นสังกัดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต้นสังกัดโรงเรียนต่างกันมีทัศนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในศาสตร์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในอนาคตต่อไป

อีกทั้งมุ่งพัฒนาสถานศึกษาที่อยู่ภายในชุมชนให้มีความก้าวหน้าทางด้านวิชาการและมีมาตรฐานที่ควรจะเป็น การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในด้านวิชาการนั้น จะช่วยให้ชุมชนเข้าใจปัญหาและความต้องการที่แท้จริงอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nakwan, Prasan, and Somkhaoya (2019) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมด้านบริหารวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับการบริหารงบประมาณเพราะเป็นเรื่องที่สำคัญ อาจเป็นเพราะระเบียบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน รวมทั้งเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นทั้ง 2 ฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Muanglaph (2015) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปี ขั้นตอนการทบทวน สารสำคัญของแผนกลยุทธ์เรื่องมีส่วนร่วมวิเคราะห์หาจุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษาไม่มีความแตกต่างกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปี ตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนนั้นเป็นงานที่สำคัญ มุ่งส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาให้เกิดการบริหารที่คล่องตัว บรรลุตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษาที่วางไว้ และยังให้ความสำคัญของการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ แก่ครูและบุคลากร ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaewnuan (2017) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะงานบริหารทั่วไป เพราะการมีส่วนร่วมดังกล่าว ถือเป็นเรื่องใกล้ตัว คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถที่จะร่วมกิจกรรมได้สะดวก อีกทั้งในปัจจุบันรัฐบาลต้องการให้ชุมชน

เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมกันคิด แก้ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนนั้น ๆ เพราะถือว่าคนในชุมชนรู้และเข้าใจปัญหาได้ดีที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Krasaephan (2011) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานสถานศึกษา เขตคุณภาพกบินทร์บุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก

5. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ พบว่า ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีเพศต่างกันมีทัศนะแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาเพศหญิงจะให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย เนื่องจากมีความละเอียดรอบคอบมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kankunkid (2018) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน จำแนกเพศที่ต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามอายุ พบว่า ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีอายุต่างกันมีทัศนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษามีความใกล้ชิดกับคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งทำให้มีมุมมอง แนวคิด ข้อคิดเห็นในการปฏิบัติงานหรือการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษามีความชัดเจนในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระดับอายุ ต่ำกว่า 35 ปี ระดับอายุ 35-45 ปี และระดับอายุ 46 ปีขึ้นไปนั้น มีทัศนคติหรือความคิดเห็น ในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษานั้น ย่อมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในชุมชนของตนเอง เป็นการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง ส่วนใหญ่เปิดทำการเรียนการสอนในระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษานั้น ต้องอาศัยความสามัคคี ประสพการณ์ ความรอบคอบ ความเสียสละ และมีเป้าหมายเดียวกันเพื่อส่วนรวม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaewnuan (2017) ที่ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประธานคณะกรรมการสถาน

ศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ระดับการศึกษาปริญญาตรีมีทัศนคติของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาสูงกว่าระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าระดับช่องว่างทางการศึกษาที่ต่างกันนั้น อาจมีผลต่อการมีทัศนคติ มุมมอง แนวคิดของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา การกำหนดเป้าหมายในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ และมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่และนำมาซึ่งความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จึงทำให้ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chojorhor (2016) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารโรงเรียนทำใหม่ “พูลสวัสดิราชวรานุกุล” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนคติของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความร่วมแรงร่วมใจกันในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความก้าวหน้าทางการศึกษาในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sing Suri (2015) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

9. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนคติของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามต้นสังกัดโรงเรียน พบว่า ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต้นสังกัดโรงเรียนต่างกันมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบาย ระเบียบวิธีปฏิบัติของทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพลงสู่สถานศึกษาในสังกัดทุกขนาด ตั้งอยู่บนกรอบแนวปฏิบัติมาตรฐานเดียวกัน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียนผ่านการอบรมมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษามาเป็นอย่างดี ทำให้การบริหารจัดการการนำชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต้นสังกัดโรงเรียนต่างกันมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahingsadech (2019) ที่ได้ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำแนกตามเขต

พื้นที่การศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Padthawong (2019) ที่ได้ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

10. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริง มีการประชุมบ่อยครั้งและไม่ครบองค์ประชุม ขาดการเสนอแนะในการพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนไม่มีการแจ้งสรุปรายงานการประชุมแต่ละครั้งให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ การแสดงความคิดเห็นในบางเรื่องไม่ตรงกัน ใช้อารมณ์ในบางครั้ง เวลาในการประชุมหรือเวลาว่างบางครั้งไม่ตรงกับทางโรงเรียน ในช่วงการปรึกษาหารือ หรือวาระเร่งด่วนที่ต้องมีการประชุมร่วมกัน ความเสียสละในการร่วมพัฒนาสถานศึกษาอย่างรอบด้าน ด้วยเหตุผล ภาวะเศรษฐกิจ อาชีพ ปัญหาครอบครัว/ชุมชน ทำให้มองเห็นการมีส่วนร่วมไม่เต็มกำลังความสามารถ โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้ชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แก่คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนทุกคน เช่น การจัดทำเอกสารคู่มือ ควรมีการจัดประชุมอย่างน้อย 2 ครั้ง / 1 ภาคการศึกษา มีหนังสือเชิญประชุมอย่างเป็นทางการ มีการสรุปบันทึกรายงานการประชุมให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบทุกครั้ง ควรให้ความสำคัญและข้อมูลในด้านต่าง ๆ กับคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นแรงจูงใจในการมาร่วมประชุม โรงเรียนรอบนอก/ห่างไกลหาบุคคลมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษายาก คณะกรรมการสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับโรงเรียนในชุมชนตนเองให้มากกว่านี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Takhamwan (2015) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และลักษณะงานเฉพาะด้านน้อย มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อย สถานศึกษากำหนดเนื้อหาวาระการประชุมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรับทราบมากกว่าให้ร่วมพิจารณา เสนอแนะ และมีข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มากเท่าที่ควร แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า สถานศึกษาควรจัดประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจ และนำคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาอื่น ควรจัดทำคู่มือบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและแจกให้แก่คณะกรรมการทราบ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมเป็นคณะกรรมการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา และควรมีข้อมูลประกอบการพิจารณาครอบคลุมทุกประเด็นตามวาระการประชุม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

จังหวัดตรัง พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ จึงมีข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการดำเนินการพัฒนา อบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้คณะกรรมการทุกคนเข้าใจในบทบาทหน้าที่ได้ชัดเจน ไม่มีความแตกต่างระหว่างขนาดของสถานศึกษาและองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาตามสภาพ และควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในทั้ง 4 ด้านให้มากกว่านี้ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รับทราบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่มีต่อการบริหารโรงเรียน
2. ควรศึกษาแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
3. ควรศึกษาปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- Bureau of Basic Education Monitoring and Evaluation, (2019). *The Performance of the Basic Education Institution Committee manual under Office of the Basic Education Commission, B.E. 2562*. Retrieved from <https://eva.obec.expert/?mdocs-file=2034> [in Thai]
- Bureau of Policy and Planning. (2003). *Handbook for administration of basic educational institutions that are a juristic person*. Bangkok: Printing Agriculture Cooperatives of Thailand. [in Thai]
- Chojorhor, S. (2016). *Participation of teachers and Basic Education School Committee Administration in Tha Mai "Phun Sawat Rat Nukun" school in the Secondary Education Service Area Office 17* (Unpublished master's thesis). Burapha University, ChonBuri, Thailand. [in Thai]
- Kaewnuan, F. (2017). *The participation of the Basic Educational Committee in Management the Educational Expansion School under the Pattani Primary Educational Service Area Offices* (Master's thesis, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand). Retrieved from <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/11843/1/TC1484.pdf> [in Thai]
- Kankunkid, K. (2018). *A study of community participation in educational management of schools under Rayong Primary Educational Service Area Office 1* (Master's thesis, Burapha University, ChonBuri, Thailand). Retrieved from http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/57920454.pdf [in Thai]

- Krasaephan, P. (2011) *The participation of Basic Education Institution Committee in Kabinburi Quality Cluster 7 under the Office of Prachinburi Primary Educational Service Area 2* (Master's thesis, Burapha University, ChonBuri, Thailand). Retrieved from <https://webopac.lib.buu.ac.th/Catalog/Bibltem.aspx?BibID=b00221514> [in Thai]
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.
- Mahingsadech, K. (2019). *A study on the role of the Basic Education Committees' Participation in School Administrations under Rayong Primary Educational Service Area Office* (Unpublished master's thesis). Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi, Thailand. [in Thai]
- Muanglaph, K. (2015). *Participation of Basic Education School Committee in the annual operational planning on performance-based budgeting in basic education schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1* (Independent study, Kanchanaburi Rajabhat University, Kanchanaburi, Thailand). Retrieved from http://ethesis.kru.ac.th/files/V59_37/kanchana.pdf [in Thai]
- Nakwan, T., Prasan, A., & Somkhaoya, T. (2019). The participation of the Basic Education Boards in the Academic Affairs of Small Schools under the Secondary Educational Service Area 12. *Journal of MCU Nakhonkhat*, 6(7), 3263-3284. [in Thai]
- Office of the National Education Commission, (2003). *National Education Act, B.E. 2542 (1999) and Amendment (Second National Education Act B.E. 2545 (2002))*. Bangkok, Thailand: Pimdeekampim. [in Thai]
- Padthawong, M. (2019). *A study on the role of Community Participation in School Administrations of Basic School under Prachinburi Primary Educational Service Area Office* (Unpublished master's thesis). Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi, Thailand. [in Thai]
- Singsuri, P. (2015). *Educational participation of local administrations in Rayong Chanthaburi and Trat Provinces* (Unpublished master's thesis). Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi, Thailand. [in Thai]
- Surin, N. (2003). *A study of participation in education management of Basic Education Commission of Primary School under the Office of Phanatnikhom District Primary Educational in Chonburi Province* (Master's thesis, Burapha University, ChonBuri, Thailand). Retrieved from <https://webopac.lib.buu.ac.th/catalog/Bibltem.aspx?BibID=b00211815> [in Thai]
- Takhamwan, W. (2015). *The participation of Basic Education Institution Committee in Educational Institutions under the Office of Lamphang Primary Educational Service Area 1* (Unpublished master's thesis). Lamphang Rajabhat University, Lamphang, Thailand. [in Thai]
- Trang Primary Educational Service Area Office 1. (2020). *Annual report for the fiscal year 2020*. Trang, Thailand: Author. [in Thai]
- Trang Primary Educational Service Area Office 2. (2020). *Annual report for the fiscal year 2020*. Trang, Thailand: Author. [in Thai]

Applying the DISC Concept to Drive Administration within Education Institutes

Navarat Waichompu^{1*}, Niran Chullasap¹, and Kittiporn Nawsuwan²

Received: November 9, 2021 **Revised:** December 2, 2021 **Accepted:** December 7, 2021

Abstract

Knowing the personality of the co-workers or subordinates is of paramount importance for education administrators because they are like lights that shine brightly for the institute. Therefore, these administrators should be aware and understand about the personality of the co-workers or subordinates as to be applied further in driving the operations within the education institute to be appropriate with the personality of the individual. The application should focus on achieving the goals of the education institute. Perception and understanding of the personality of a colleague or subordinate is the starting point to drive work to achieve maximum efficiency and effectiveness by using people to suit the job according to personality. There are many tools for personality assessment and can be applied as appropriate. The DISC is a tool that can be applied in personality assessment as well as to help understand colleagues or subordinates. This article analyzes and synthesizes the guidelines for the application of DISC, which consists of Dominance, Influence, Steadiness and Compliance to be applied in assignments and driven administration within educational institutions.

Keyword: Administration, Educational Institutions, Personality, Applications

¹ Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University

² Boromarajonani College of Nursing, Songkhla

* Corresponding author e-mail: navaratying@hotmail.com

การประยุกต์ใช้แนวคิด DISC ในการขับเคลื่อนการบริหารงานภายในสถานศึกษา

นวรัตน์ ไชยมณี¹, นิรันดร์ จุลทรัพย์¹, และ กิตติพร เนาวัลสุวรรณ²

รับบทความ: 9 พฤศจิกายน 2564 แก้ไขบทความ: 2 ธันวาคม 2564 รับผิดชอบ: 7 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

การรู้เท่าทันบุคลิกภาพของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชานั้นมีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเสมือนดวงไฟที่ส่องแสงสร้างความสว่างรุ่งเรืองให้กับสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนำมาประยุกต์ต่อยอดในการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมตามบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคล โดยมุ่งเน้นให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษา เพราะการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นจุดเริ่มต้นของขับเคลื่อนงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยการใช้คนให้เหมาะสมกับงานตามบุคลิกภาพ ซึ่งเครื่องมือในการประเมินบุคลิกภาพนั้นมีอยู่มากมายและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม โดย DISC เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินบุคลิกภาพรวมทั้งช่วยให้เข้าใจผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งบทความนี้ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการประยุกต์ใช้ DISC ซึ่งประกอบด้วย บุคลิกภาพมุ่งมั่น บุคลิกภาพมุ่งมั่นสังคม บุคลิกภาพผู้ฟังที่ดี และบุคลิกภาพเจ้าระเบียบ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการมอบหมายงานและขับเคลื่อนการบริหารงานภายในสถานศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารงาน สถานศึกษา บุคลิกภาพ การประยุกต์

¹ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา สถาบันพระบรมราชชนก

* Corresponding author e-mail: navaratying@hotmail.com

บทนำ

บุคลิกภาพ (Personality) เป็นคุณลักษณะต่าง ๆ ในตัวบุคคลที่สามารถแสดงออกมาทางพฤติกรรมและองค์ประกอบภายในเรือนร่างของบุคคล โดยบุคลิกภาพสามารถแบ่งออกเป็นบุคลิกภาพภายนอก (External Personality) คือ สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนจากภายนอกของแต่ละบุคคล สามารถที่จะพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขได้โดยตัวบุคคล ได้แก่ รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย กิริยาท่าทาง การพูด เป็นต้น และบุคลิกภาพภายใน (Internal Personality) คือ สิ่งที่อยู่ภายในจิตใจ หรืออุปนิสัยใจคอที่มองไม่เห็น สัมผัสไม่ได้ ซึ่งพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขได้ยากกว่าบุคลิกภาพภายนอก ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์สุจริต ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความรับผิดชอบ Ahmad and Siddique (2017) กล่าวว่า บุคลิกภาพประกอบด้วยลักษณะแบบแผน ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ซึ่งทำให้บุคคลมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน และ Laohavisut (2015) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่าเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลและเป็นพฤติกรรมที่แต่ละคนแสดงออกมาเพื่อให้คนอื่นรู้ว่าคนนี้เป็นใคร เปรียบเสมือนตัวแทนของแต่ละบุคคล ดังนั้น การพัฒนาบุคลิกภาพบุคลากร จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อองค์กรเพื่อลดหรือป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยการพัฒนาทั้งบุคลิกภาพภายในและบุคลิกภาพภายนอกควบคู่กันไป ซึ่ง Holland (1961 as cited in Jitbantao, 2017) นักจิตวิทยาทางด้านอาชีพเน้นความสำคัญของบุคลิกภาพว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงาน กล่าวคือ บุคคลจะมีความสุขในการทำงานและประสบความสำเร็จในการทำงานได้ตามความปรารถนานั้น ควรได้ทำงานประกอบอาชีพที่สอดคล้องต้องกันกับบุคลิกภาพของเขา บุคลิกภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทั้งในด้านการดำเนินชีวิต การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การปฏิบัติหน้าที่ การงาน และการเข้าสังคม

ดังนั้น การรับรู้และเข้าใจในบุคลิกภาพของบุคคลเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ โดยการรู้จักบุคลิกภาพที่เด่น และข้อจำกัดของผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้มากที่สุด จึงจะสามารถนำมาพัฒนาผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการประเมินบุคลิกภาพของผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชานั้น มีนักวิชาการได้เสนอเครื่องมือที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดมากมาย โดยแนวคิด DISC เป็นหนึ่งในศาสตร์ทางจิตวิทยาด้านบุคลิกภาพ (Personal Psychology) ที่ใช้วัดบุคลิกภาพของบุคคล 4 แบบ ได้แก่ Dominance, Influence, Steadiness และ Compliance ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินตนเองและผู้ร่วมงานเพื่อพัฒนาองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษา เห็นได้จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบประเมินบุคลิกภาพตามโมเดล DISC ของ Kamchornviput and Thasanasangsoon (2011) พบว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพตามโมเดล DISC ต่างกัน มีความเหมาะสมกับภารกิจที่ต่างกัน และการตระหนักถึงบุคลิกภาพรายบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการสร้างความสามารถแก่องค์กรโดยรวมในระยะ และผลการศึกษาของ Jirapaisankul (2019) ที่พบว่า บุคลิกภาพแบบ D มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความต้องการคุณลักษณะงานในทุก ๆ ด้าน บุคลิกภาพแบบ I มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความต้องการคุณลักษณะงานด้านความชัดเจนของงาน

ความสำคัญของงาน ความมีอิสระในการตัดสินใจงาน และการได้รับข้อมูลย้อนกลับ บุคลิกภาพแบบ S มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความต้องการคุณลักษณะงานด้านความมีอิสระในการตัดสินใจงาน และบุคลิกภาพแบบ C มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความต้องการคุณลักษณะงานด้านความหลากหลายของทักษะ ความชัดเจนของงาน ความมีอิสระในการตัดสินใจงาน และการได้รับข้อมูลย้อนกลับ ดังนั้นผู้บริหารควรมอบหมายงานให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพในแต่ละแบบของผู้ร่วมงานทุก ๆ ระดับตามบุคลิกภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบ DISC

การเข้าใจผู้อื่นเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ โดยการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ซึ่งการรับรู้และเข้าใจบุคลิกภาพของบุคคลมีความเชื่อมโยงกับการมอบหมายงานเพื่อให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งเครื่องมือในการประเมินบุคลิกภาพนั้นมีนักวิชาการได้กล่าวไว้หลากหลาย โดย Freeman (2009) ได้นำเสนอการเปรียบเทียบมิติของเครื่องมือในการประเมินบุคลิกภาพตามแนวคิดของ William M. Marston ที่แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 4 แบบตามบุคลิกภาพ ได้แก่ บุคลิกภาพมุ่งมั่น (Dominance) บุคลิกภาพมุ่งเน้นสังคม (Influence) บุคลิกภาพผู้ฟังที่ดี (Steadiness) และ บุคลิกภาพเจ้าระเบียบ (Compliance) ส่วน Carl Jung แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 4 แบบตามการรับรู้ ได้แก่ มุ่งเน้นการรับรู้ (Sensing) เน้นง่าย ๆ สบาย ๆ (Intuitive) เน้นความรู้สึก (Feeling) และเน้นการคิด (Thinking) ในขณะที่ Hippocrates Personality Types ก็แบ่งออกเป็น 4 แบบตามลักษณะอารมณ์และน้ำในร่างกาย ได้แก่ แบบเจ้าอารมณ์/น้ำดีสีเหลือง (Choleric/Yellow Bile) แบบร่าเริง/สีเลือด (Sanguine/Blood) แบบวางเฉย/สีเสมหะ (Phlegmatic/Phlegm) และ แบบเศร้าโศก/น้ำดีสีดำ (Melancholic/Black Bile) ส่วน Don Lowry True Colors แบ่งออกเป็น 4 แบบ ตามสี ได้แก่ สีเขียว (Green) สีส้ม (Orange) สีทอง (Gold) สีฟ้า (Blue) และ Smalley Trent Personality แบ่งออกเป็น 4 แบบ ตามคุณลักษณะของสัตว์ ได้แก่ สิงโต (Lion) นาก (Otter) สุนัขพันธุ์โกลเด้นรีทริฟเวอร์ (Golden Retriever) และบีเวอร์ (Beaver) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบแนวคิด 4 มิติ ของเครื่องมือในการพัฒนาบุคลิกภาพ

William M. Marston	มุ่งมั่น	ชอบสังคม	ผู้ฟังที่ดี	เจ้าระเบียบ
Carl Jung	เน้นการรับรู้	เน้นง่าย ๆ สบาย ๆ	เน้นความรู้สึก	เน้นการคิด
Hippocrates/Greeks	เจ้าอารมณ์/ น้ำดีสีเหลือง	ร่าเริง/ สีเลือด	วางเฉย/ สีเสมหะ	เศร้าโศก/ น้ำดีสีดำ
Don Lowry True Colors	สีเขียว	สีส้ม	สีทอง	สีฟ้า
Smalley Trent Personality	สิงโต	นาก	สุนัขพันธุ์โกลเด้น รีทริฟเวอร์	บีเวอร์

ที่มา: ดัดแปลงจาก Freeman (2009)

DISC Model เป็นแนวคิดการวิเคราะห์มนุษย์โดยการแบ่งรูปแบบบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่พัฒนามาจากทฤษฎีการวิเคราะห์พฤติกรรมมนุษย์ตามแนวคิดของ Jung (1971 as cited in Ahmad & Siddique, 2017) ซึ่งเป็นนักวิทยาศาสตร์ผู้บุกเบิกการศึกษาด้านพฤติกรรมมนุษย์ กล่าวว่า DISC เป็นแบบทดสอบประเมินบุคลิกภาพที่ใช้งานง่าย และนำไปใช้ได้จริง ซึ่งเริ่มนำมาใช้เมื่อปี ค.ศ 1982 โดย Santiko, Prasetyo and Sukisno (2019) ได้กล่าวถึงเครื่องมือประเมินบุคลิกภาพที่สามารถนำไปปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานและประสิทธิภาพของทีม คือ DISC โดยเครื่องมือนี้จะให้ภาพรวมของสไตล์ของบุคคลที่สามารถทำนายทัศนคติและพฤติกรรมในอนาคตของการดำเนินงานต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ซึ่ง Marston (1979 as cited in Akkharungrueng, 2013) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้เขียนหนังสือเรื่องลักษณะอารมณ์ของคนปกติ (The Emotions of Normal People) และจำแนกบุคลิกภาพของมนุษย์ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. Dominance บุคคลที่มีบุคลิกภาพมุ่งมั่น จริงใจ เคลื่อนไหวรวดเร็ว ชอบลงมือทำงานด้วยตนเองมากกว่าฟังคนอื่นว่าตามกันมา ไม่เชื่อทฤษฎี ส่งผลให้ความรู้ที่ได้มาจากประสบการณ์ตรง มีลักษณะดุดัน อาจดูไม่สุภาพในสายตาผู้อื่น กล้าโต้แย้งพร้อมชนถ้าไม่เห็นด้วย ชอบอยู่แนวหน้า กล้าแสดงออก ชอบใช้พลัง มีปฏิริยาตอบสนองต่อปัญหาต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ใจกว้าง ไม่ค่อยยั้ม เดินเร็ว แต่งกายเรียบง่าย เช่นเดียวกับ Office of the Civil Service Commission (OCSC, n.d.) ที่ให้ความหมายของบุคลิกภาพแบบ D ว่าเป็นคนที่กล้าตัดสินใจ เน้นผลลัพธ์ พุดจาเสียงดัง ไม่ประนีประนอม กล้าเสี่ยง ชอบแข่งขัน ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ไม่ฟังผู้อื่น ตรงไปตรงมา เอาแต่ใจตัวเอง ในขณะที่ Ngamk-achonkulkit (2019) ได้กล่าวถึงจุดเด่นของบุคลิกลักษณะ D คือ มีความเข้มแข็ง ตรงไปตรงมา แน่วแน่ มีลักษณะนิสัยในการทำงานเป็นตัวของตัวเองสูง มีความเป็นผู้นำสูง เด็ดขาด ชอบเอาชนะ ชอบงานท้าทาย ชอบทำงานคนเดียว ชอบออกคำสั่ง แต่มีสิ่งที่ควรพัฒนา คือ การเป็นคนถือดี ชอบเสี่ยง ใจร้อน ชอบเอาชนะ และไม่สนใจความรู้สึกของใคร ส่วนสิ่งที่ไม่ชอบ คือ กลัวสูญเสียอำนาจ ตำแหน่ง กลัวถูกเอาเปรียบหรือทำงานฟรี ดังนั้น การบอกถึงความสำเร็จหรือรางวัล (Reward) ที่ได้รับจึงเป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการสร้างแรงจูงใจ ส่วน Santiko et al. (2019) กล่าวว่าบุคลิกภาพแบบ D คือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพการตอบสนองต่อปัญหา ความท้าทาย และการใช้อำนาจ

สรุปได้ว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ D ภาพรวมเป็นคนที่มีบุคลิกภาพแบบตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม เป็นนักปฏิบัติที่ดี ไวใจผู้อื่นน้อย ลงมือทำมากกว่าพูด ชอบความท้าทาย แรงจูงใจ คือ ความสำเร็จ ผลตอบแทน หรือความก้าวหน้าในหน้าที่ มีเป้าหมายอยู่ในใจ ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่มุ่งเน้นงาน (Task Oriented)

2. Influence บุคคลที่มีบุคลิกภาพชอบแสดงออก ช่างพูด ชอบเข้าสังคม มนุษย์สัมพันธ์ดี ดูเป็นมิตร ชอบตามใจเพื่อน เปิดเผย มองโลกในแง่ดี ร่าเริง กระตือรือร้น มีอารมณ์อ่อนไหว จูงใจคนเก่ง เป็นคนชอบมองภาพรวมใหญ่ ๆ เชื่อมโยงเครือข่ายแบบสร้างสรรค์ ไม่ค่อยสนใจรายละเอียด มีจินตนาการสูง เป็นนักคิดนักฝัน ชอบเรียนรู้เรื่องราวใหม่ ๆ ชอบคิดนอกกรอบ สนใจทุกเรื่องราว ไม่ชอบทำอะไรจำเจ

เป็อง่าย ชอบอิสระสูง ช่างคิด ชอบขายไอเดีย สมารถสัน เช่นเดียวกับ OCSC (n.d.) ที่ให้ความหมายของบุคลิกภาพแบบ I ว่าเป็นคนช่างพูด ชอบเข้าสังคม เป็นมิตร จูงใจคนเก่ง ร่าเริง อารมณ์อ่อนไหว ในขณะที่ Ngamkachonkulkit (2019) กล่าวถึงว่า I มีจุดเด่น คือ มีเสน่ห์ ลักษณะนิสัยการทำงาน คือ ช่างพูด ชอบสังคม มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่ชอบอยู่ในกรอบระเบียบ ชอบทำงานกับผู้คน สิ่งทีควรพัฒนาคือ เป็นคนฟัง ฝึนกลางวัน โลกสวย ไม่มีระเบียบแบบแผน ไม่อยู่ในกฎ ซึ่งคนแบบ I ไม่ชอบถูกตำหนิ หรือถูกปฏิเสธ ดังนั้น การสร้างแรงจูงใจต้องอาศัยการให้ความสำคัญ (Recognition) ส่วน Santiko et al. (2019) กล่าวว่าบุคลิกภาพแบบ I คือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพตอบสนองและความสามารถในการสร้างอิทธิพลให้บุคคลโน้มน้าวม

สรุปได้ว่า I ภาพรวมเป็นคนที่ม่บุคลิกภาพแบบนักคิดนักฝึน ชอบความทันสมัย มีความยืดหยุ่น ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น ชอบเข้าสังคม แรงจูงใจ คือ การยอมรับและการให้ความสำคัญกับแนวคิดหรือไอเดียต่าง ๆ ทีเสนอ ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ (People Oriented)

3. Steadiness บุคคลที่มีบุคลิกภาพเสถียร ใจเย็น เสมอต้นเสมอปลาย ทำงานเป็นระบบ ละเอียดรอบคอบ ถ่อมตัว ประณีประนอม เก็บความรู้สึกเก่ง พูดจานุ่มนวล ใส่ใจความรู้สึกผู้อื่น ไม่ชอบแสดงออก ชอบเป็นผู้ฟังมากกว่าผู้พูด แต่จะพูดเมื่อถูกถาม และมักแสดงความเห็นด้วยกับผู้อื่นตลอดเวลา ชี้เกรงใจ คืดนาน และต้องการคำแนะนำจากผู้อื่น ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ให้ความสำคัญกับความรู้สึกและอารมณ์สูง ชอบใช้ใจมากกว่าการใช้กำลัง ขับเคลื่อนพลังด้วยความรู้สึกที่ใสใจ ชอบช่วยเหลือดูแลคนรอบข้างแบบอบอุ่น ใส่ใจในรายละเอียด มีความเป็นผู้ให้สูง ชอบสนองความต้องการของผู้อื่น มากกว่าความต้องการของตนเอง ไม่ชอบเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง หลีกเลียงการปะทะรุนแรง เป็นผู้ที่มีจิตวิทยาดี ทำให้เกิดความราบรื่น ในหมู่คณะ เช่นเดียวกับ OCSC (n.d.) ที่ให้ความหมายของบุคลิกภาพแบบ S ว่าเป็นคนรักสงบ ชอบฟังมากกว่าพูด ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ในขณะที่ Ngamkachonkulkit (2019) กล่าวถึงจุดเด่นของ S คือ มีความอดทน ไว้ใจได้ เป็นผู้ฟังที่ดี มีลักษณะนิสัยการทำงานที่รักษาน้ำใจ เป็นห่วงเป็นใย ทำตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ชอบทำงานประจำแบบเดิม ๆ เป็นผู้ตามที่ดี ชอบทำงานเป็นทีม แต่สิ่งที่ควรพัฒนา คือ ซ้า ไม่กล้าตัดสินใจ และอาจเดือดร้อนเพราะคนอื่น คนแบบ S ไม่ชอบความเร่งรีบ การเปลี่ยนแปลง และการสูญเสียความสัมพันธ์ จึงอาศัยเรื่องของความสัมพันธ์ (Relationship) เป็นหลักในการสร้างแรงจูงใจ ส่วน Santiko et al. (2019) กล่าวว่าบุคลิกภาพแบบ S คือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ไว้และตอบสนองต่อสิ่งแวดล้าอมได้ดี

สรุปได้ว่า S ภาพรวมเป็นคนที่ม่บุคลิกภาพแบบประณีประนอม ไม่ชอบความขัดแย้ง เป็นผู้ฟังที่ดี ไม่ชอบความท้าทาย ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง และเป็นผู้ตามที่ดี แรงจูงใจ คือ สัมพันธภาพในการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์

4. Compliance บุคคลที่มีบุคลิกภาพสมบูรณ์แบบ มีระเบียบวินัยสูง ชอบวิเคราะห์วิจััย มีแบบแผนวิธีการทำงานที่ยึดติดกับรายละเอียด มีความเป็นระบบ ไม่ชอบความวุ่นวาย มีความรอบคอบมองทุกอย่างไปข้างหน้าเสมอ คืดล่วงหน้า ชอบวางแผนเป็นขั้นตอนอย่างมีตรรกะ เป็นพวกอนุรักษ์นิยม

ทำงานแบบใจเย็น มีหลักการ เช่นเดียวกับ OCSC (n.d.) ที่ให้ความหมายของบุคลิกภาพแบบ C ว่าเป็นคนชอบความสมบูรณ์ มีเหตุผล เน้นความชัดเจนถูกต้อง ละเอียดถี่ถ้วน ไม่ชอบเสี่ยง ปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ ในขณะที่ Ngamkachonkulkit (2019) กล่าวถึงจุดเด่นของ C คือ มีระเบียบวินัย รอบคอบและมีเหตุมีผล ลักษณะนิสัยการทำงาน คือ ช่างวิเคราะห์ สังเกต ซื่อสัตย์ ทำตามกฎระเบียบ ทำงานละเอียดถูกต้อง ชอบทำงานสงบ ๆ คนเดียว สิ่งที่ควรพัฒนา คือ ความจริงจัง คิดมาก ไร้ความรู้สึก คนแบบ C ไม่ชอบคำตำหนิจากการทำงานผิดพลาด และการไม่เคารพ ดังนั้น การสร้างแรงจูงใจอาศัยเรื่องของการมีสัมมาคารวะ (Respect) ส่วน Santiko et al. (2019) กล่าวว่าบุคลิกภาพแบบ C คือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบตอบสนองต่อโครงสร้างขั้นตอนและกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

สรุปได้ว่า C ภาพรวมเป็นคนที่บุคลิกภาพแบบใจเย็น เจ้าระเบียบ ชอบความถูกต้องและสมบูรณ์ทำอะไรต้องมีเหตุและผลเสมอ แรงจูงใจ คือ การยอมรับในเรื่องกฎระเบียบ เหตุและผลที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่มุ่งเน้นงาน

ดังนั้น การเข้าใจและรับรู้บุคลิกภาพของผู้ร่วมงานตามแนวคิด DISC ที่กล่าวข้างต้นนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากการเข้าใจบุคลิกภาพของผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นจุดเริ่มต้นในการวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ โดยการมอบหมายงานให้กับผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสมกับบุคลิกภาพที่ประเมินตามแนวคิด DISC ดังคำกล่าวที่ว่า การมอบหมายงานให้ถูกบุคคล “Put the right man on the right job” ซึ่งการประเมินผู้ร่วมงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิด DISC จึงเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรมองข้าม เนื่องจากผลการประเมินสามารถนำมาวางแผนการวางแผนการวางตัวบุคคลในการทำงานภายในองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การประยุกต์ใช้แนวคิด DISC ในการขับเคลื่อนการบริหารงานภายในสถานศึกษา

การนำแนวคิดบุคลิกภาพแบบ DISC มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานั้น เปรียบเสมือนการติดเรดาร์ให้กับผู้บริหารเพื่อใช้ในการสแกนบุคลิกภาพของผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ในการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล โดยผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นถึงศักยภาพของบุคคลและความสำเร็จของงานที่มอบหมาย ตามขอบข่ายการบริหารงาน 4 ด้าน คือ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป โดยพิจารณาจากบุคลิกภาพ ดังนี้

1. ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีบุคลิกภาพแบบ Dominance ซึ่งเป็นคนที่ตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม เป็นนักปฏิบัติที่ดี ชอบลงมือทำมากกว่าพูด ชอบความท้าทาย ไม่กลัวการเปลี่ยนแปลง จึงเหมาะกับงานที่ต้องลงมือปฏิบัติ งานที่ท้าทาย งานที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตามขอบข่ายงานด้านการบริหารงานทั่วไปซึ่งต้องลงมือทำเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง

เช่น สารสนเทศเพื่อการศึกษา งานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เป็นต้น และขอข่วยการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยและสถานการณ์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เช่น การออกแบบการเรียนการสอนในสถานการณ์ระบาดของ Covid19 เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jirapaisankul (2019) ที่พบว่า บุคลิกภาพแบบ Dominance มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความต้องการคุณลักษณะงานด้านความหลากหลายของทักษะ (Skill Variety) ด้านความชัดเจนของงาน (Task Identity) ด้านความสำคัญของงาน (Task Significance) ด้านการตัดสินใจงาน (Autonomy) และด้านการได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และมุ่งในเรื่องงานเป็นหลัก (Thunnikorn, 2017 as cited in Jirapaisankul, 2019)

2. ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีบุคลิกภาพแบบ Influence นักคิด นักฝัน ชอบความทันสมัย ยืดหยุ่น ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น ชอบเข้าสังคม เหมาะกับงานเกี่ยวกับการเจรจา การต่อรอง ตามขอข่วยการบริหารงานบุคคล เช่น การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การกำหนดตำแหน่ง การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jirapaisankul (2019) ที่พบว่า บุคลิกภาพแบบ Influence ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการคุณลักษณะงานด้านความหลากหลายของทักษะ แต่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความต้องการคุณลักษณะงานด้านความชัดเจนของงาน ด้านความสำคัญของงาน ด้านความมีอิสระในการตัดสินใจงาน และด้านการได้รับข้อมูลย้อนกลับ

3. ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีบุคลิกภาพแบบ Steadiness ประณีประนอม ไม่ชอบขัดแย้ง ผู้ฟังที่ดี ไม่ชอบความท้าทาย ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง จึงเหมาะกับงานประจำที่ต้องทำอยู่ทุกวัน ตามขอข่วยงานการบริหารงานทั่วไปที่เป็นงานประจำ เช่น งานธุรการ หนังสือราชการ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jirapaisankul (2019) ที่พบว่า บุคลิกภาพแบบ Steadiness ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการคุณลักษณะงานด้านความหลากหลายของทักษะ ด้านความชัดเจนของงาน ด้านความสำคัญของงาน แต่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความต้องการคุณลักษณะงานด้านความมีอิสระในการตัดสินใจงาน และด้านการได้รับข้อมูลย้อนกลับ

4. ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีบุคลิกภาพแบบ Compliance ใจเย็น เจ้าระเบียบ ชอบความถูกต้องและสมบูรณ์ มีเหตุผล จึงเหมาะกับงานที่เกี่ยวข้องกับเอกสาร กฎระเบียบ ข้อบังคับ ตามขอข่วยการบริหารงานงบประมาณ เช่น งานการเงิน งานทะเบียน งานวัดและประเมินผล เป็นต้น และงานบริหารบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ เช่น งานเกี่ยวกับระเบียบการลา งานสวัสดิการบุคลากร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jirapaisankul (2019) ที่พบว่า บุคลิกภาพแบบ Compliance มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความต้องการคุณลักษณะงานด้านความหลากหลายของทักษะ ด้านความชัดเจนของงาน และด้านความมีอิสระในการตัดสินใจงาน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการคุณลักษณะงานด้านความสำคัญของงาน และด้านการได้รับข้อมูลย้อนกลับ

ดังนั้น การประยุกต์ใช้แนวคิดบุคลิกภาพ DISC มาใช้ในการขับเคลื่อนการบริหารงานภายในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม รวมทั้งเป็นการฝึกตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาในการมองคนให้ออก บอกคนให้ได้ ใช้คนให้เป็น เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ดังภาพที่ 1

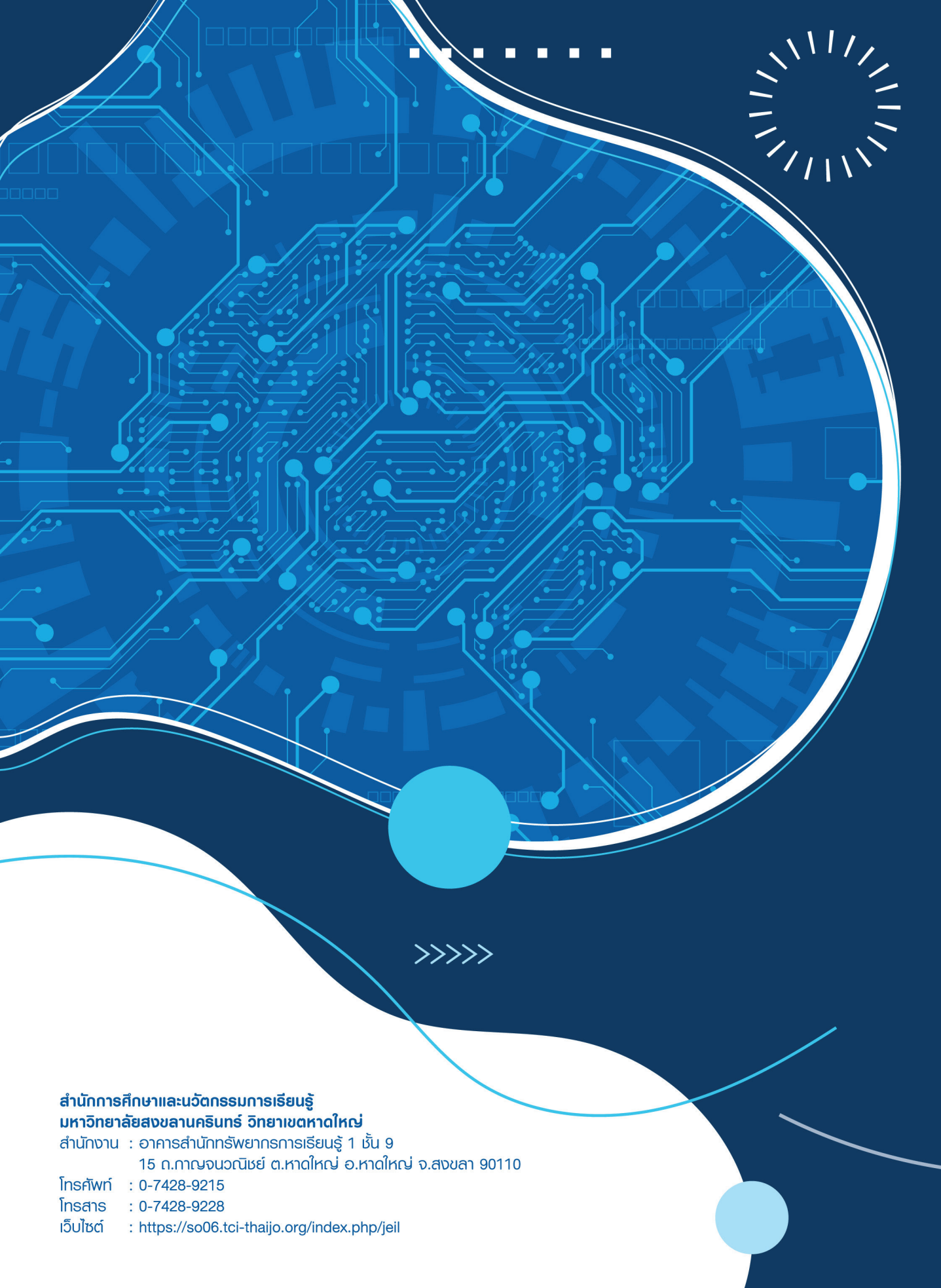
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการประยุกต์ใช้แนวคิด DISC ในการขับเคลื่อนการบริหารงานภายในสถานศึกษา

บทสรุป

การบริหารงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษานั้นเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น การนำเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานจึงเป็นเรื่องที่ทำนายสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญที่จะนำมาประยุกต์ คือ การรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้ร่วมหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งแนวคิดการประเมินบุคลิกภาพตามแบบ DISC ซึ่งประกอบด้วย Dominance, Influence, Steadiness และ Compliance ก็เป็นอีกหนึ่งทางเลือกของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนการบริหารงานภายในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการจัดคนให้เหมาะกับงานตามบริบทของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- Ahmad, N., & Siddique, J. (2017). Personality assessment using twitter tweets. *Procedia Computer Science*, 112, 1964-1973. doi:10.1016/j.procs.2017.08.067
- Akkharungrueng, K. (2013). *Human behavior based on disc theory*. Retrieved from <http://narrativehrd.blogspot.com/2016/12/disc.html> [in Thai]
- Office of the Civil Service Commission, (n.d.). *Extended DISC with the Office of the Civil Service Commission, Honorable Mentions*. Retrieved from <https://info.muslimthaipost.com/article/10386>. [in Thai]
- Freeman, V. (2009). Blue & C - personality traits of leaders. *International Journal of Educational Leadership Preparation*, 4(1), 1-4.
- Jirapaisankul, J. (2019). *Personality that has an effect job characteristics requirement of generation Y employee* (Master's thesis, Mahidol University, Bangkok, Thailand) Retrieved from <https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/2937>. [in Thai]
- Jitbantao, T. (2017). Psychoanalytic theory of personality. *Journal of Social Academic*, 10(2), 275-285. [in Thai]
- Kamchornviput, A., & Thasanasengsoon, A. (2011). *Development of personality evaluation model based on DISC model and career choice theory: a survey of self-choice in career choice theory for example, the Dutch self direct search and employee selection may be an effective person according to habitual thinking. Stephen Covey's 7 Habits: a case study: Pacific 2000 International Recruitments Co., Ltd.* (Master's thesis). Retrieved from Thammasat University Digital Collections. (120236) [in Thai]
- Laohavisut, S. (2015). Personality and relationship of staff as factor to enable organization success. *Payap University Journal*, 25(1), 1-14. [in Thai]
- Ngamkachonkulkit, W. (2019). Understanding and accessing learners in the digital age with DISC Model. In Asst. Prof. Dr. Sirinthorn Sinjindawong (Ed.), *Proceeding of Exhibition in Teaching & Learning 2019*, (157-173). Sripatum University, Bangkok, Thailand. [in Thai]
- Santiko, I., Prasetyo, A., & Sukisno, P. N. (2019). Implementation of psychotest system application selection of KKL STMIK participants in Purwokerto Amikom using DISC (Dominance-Influence-Steadiness-Compliance). *Journal of Informatic Pelita Nusantara*, 4(1), 14-18.

สำนักการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

สำนักงาน : อาคารสำนักทรัพยากรการเรียนรู้ 1 ชั้น 9

15 ต.กาญจนนิษฐ์ ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

โทรศัพท์ : 0-7428-9215

โทรสาร : 0-7428-9228

เว็บไซต์ : <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jeil>